

NOVI GLAS

CENA 1 EVRO

www.noviglas.it

NOVI GLAS JE NASTAL Z ZDRUŽITVIJO TEDNIKOV KATOLIŠKI GLAS IN NOVI LIST 11. JANUARJA 1996

Uvodnik

Deset let Novega glasa

In šestdeset let naših tednikov, kajti prav toliko let je že minilo, ko so naši predniki po drugi svetovni vojni začeli postavljati na noge časopise in kulturno življenje po vojnem razdeljanju. Slovenski Primorec, Teden, Katoliški glas, Novi list so imena tednikov, na katerih temeljih sloni naš Novi glas, ki je nastal z združitvijo Novega lista in Katoliškega glasa, da bi postal glas vseh, kajti, tako je pisalo na reklamnem oglasu: "Združili smo več glasov v Novi glas!"

Prva številka našega tednika je izšla pred točno desetimi leti, 11. januarja 1996. Vsaka obletnica, če je okrogla še posebej, je priložnost za razmislek o opravljenem delu in seveda za analizo sedanjosti, a tudi priložnost za pogled v prihodnost. Če se ozremo nazaj, bomo videli predvsem to, da je Novi glas opravil svojo nalogo, ki stoji zapisana v ustanovni listini časopisa in narača urednikom, naj bodo zvesti slovenstvu in slovenski besedi, demokraciji in svoje zapise naj pregnetejo s krščanskimi resnicami in etosom pristnega evangelijskega sporočila. Seveda bi najbrž določene stvari lahko naredili in napisali boljše, kot smo jih, a pomembno je dejstvo, da smo jih.

Pogled v preteklost nam tudi pove, da smo začeli s številčnejšim uredništvom, kot ga imamo danes, ko smo dobesedno na zgodovinskem minimumu (trije zaposleni časniki, dve grafični oblikovalki). Kadrovali smo dobro, danes kadrujemo po naših močeh, ker se zavedamo, da je za obstoj našega tednika pomembno učenje mladih sil.

V desetih letih smo naredili vrsto tehničnih izboljšav, ki jih danes ponuja tržišče, zadnja je ta, da bo odslej Novi glas ves v barvah, ker sodobna tehnologija omogoča barvni tisk za sprejemljivo ceno, ki je manjša, kot je bila nekoč za črnbeli tisk.

Ponosni smo, da imamo vrsto zvestih sodelavcev, ki smo jim hvaležni za vztrajanje, in si seveda želimo novih, z obeh strani meje, predvsem pa iz naše slovenske skupnosti v Italiji, da bo v prihodnje naš Novi glas bogatejši in bolj zanimiv.

Sedanjost označujejo predvsem novi izzivi, ki so pred nami, ker smo maloštevilno uredništvo že omenili. Pravzaprav bi lahko rekli, da so to bolj želje kot pa uresničljiva stvarnost, saj moramo jasno povedati, da so finančna sredstva tista, ki najbolj pogojujejo naš časnik.

Zato smo iskreno veseli, da smo ohranili vas, drage in dragi, zveste in zvesti naročnice in naročniki, bralke in bralci! Ostanite nam zvesti tudi v prihodnje, širite Novi glas predvsem med mladimi, saj na mladih svet stoji in je od njih odvisna tudi prihodnost našega tednika.

Zavedamo se, da so možnosti razvoja našega Novega glasa velike, saj je danes dobesedno odprt ves slovenski, še posebej primorski prostor, domovina Slovenija bo s prihodnjim letom vstopila v t.i. schengenski prostor, kar bo pomenilo, da bo državna meja zares ostala samo še zgodovinski spomin, ker se bomo lahko prosto gibali. Ostajamo pa stvarni in zato ne sanjamo, Novi glas je preveč dragocen, da bi si lahko privoščili avanture, ki bi vodile v polom.

Upamo, da se z nami veselite dveh pomembnih jubilejev in nam boste zvesti tudi v prihodnje. Že danes vas prisrčno vabimo na naš in vaš praznik v Devin!

Uredništvo

SVETI OČE BENEDIKT XVI. Poslanica za svetovni dan miru 2006

Temelj miru je resnica

Vsem ljudem po svetu, "še posebno tistim, ki trpijo zaradi nasilja in oboroženih spopadov," je sveti oče Benedikt XVI. prvi dan v letu s tradicionalno poslanico ob svetovnem dnevu miru želel "izraziti svoje dobre želje".

Za poslanico nemškega papeža je vladalo veliko pričakovanje, saj je to bil njegov prvi nagovor ob začetku leta. Kot prefinjen mislec in teolog je svoje razmišljanje razpredel okrog pojmov resnice in laži, svetlobe in teme; kot Božji mož pa je poudaril, kako je danes za mir potreben pogum, obenem pa veliko zaupanje v Boga. Poziv je naslovil na vse, na posameznike, ljudstva, mednarodne organizacije in svetovne velesile, še posebej pa se je med mašo v baziliki sv. Petra v prisotnosti glavnih članov kurije in pred diplomatskim zborom obrnil na Organizacijo združenih narodov.

Papeževe "dobre želje" so "polne upanja za vedrejši svet, v katerem naj bi se množilo število tistih, ki si bodo sami ali z drugimi prizadevali za pravico in mir." Že v uvodnih besedah se je zavalil predhodnikoma "in razsvetljenima delavcema za mir" Pavlu VI. in Janezu Pavlu II., ki sta znala brati znamenja časov in posege Božje previdnosti, ki nikoli ne pozabi na usodo človeškega rodu. Oba sta vedno znova vabila vsakega človeka, naj se opira na Boga, da bi povsod po svetu pospeševal miroljubno sožitje. "Na to plemenito učenje se navezuje tudi moja prva Poslanica ob svetovnem dnevu miru: z njo želim še enkrat potrditi odločno voljo Svetega sedeža, da nadaljuje

prizadevanja v korist miru."

Že samo ime Benedikt "kaže na moje zavestno prizadevanje za mir," je povedal sv. oče. Z njim je hotel pritrditi sv. Benediktu, "pobudniku miroljubne civilizacije po vsej celine", in papežu Benediktu XV., "ki je prvo svetovno vojno obsodil kot 'nepotrebno morijo' in se zavzemal, da bi vsi priznavali višje razloge miru. Vsebinska Ratzingerjeva poslanica izraža prepričanje, da se povsod tam, kjer se človek prepusti svetlobi resnice, skoraj samoumevno začneja tudi pot miru. Ko je spregovoril o "resničnem miru" in njegovem pomenu, je poudaril, kako "se moramo zavedati, da miru ne moremo speljati na preprosto odsotnost vojne, marveč ga moramo razumeti kot 'sad reda, ki ga je položil v človeško družbo njen ustanovitelj', reda, 'ki naj ga uresničujejo ljudje, žejni vedno popolnejše pravičnosti'. Tak mir je "temelj notranje in nepremagljive resnice in ustreza hrepenenju in upanju, ki sta v nas neuničljivo živa". Tak mir, ki je obenem nebeški dar in božja milost, terja kar največjo odgovornost; ne more se ure-

sničevati, če prihaja "do zanemarjanja presežnega reda stvari, do zavračanja tiste 'slovnice' pogovora, ki je kot splošni moralni zakon zapisana v človekovem srcu, ko sta kršena skladen razvoj človeške osebe in spoštovanje njenih temeljnih pravic, ko morajo številna ljudstva prenašati krivice in živeti v nedopustni neenakosti." Uresničevanje miru ovira laž; z njo in njenimi hudimi posledicami, ki so povzročile in še povzročajo opustošenja v življenju posameznikov in narodov, je povezana drama greha. "Dovolj je, da pomislimo na vse, kar se je zgodilo v preteklem stoletju, ko so različni ideološki in politični sistemi načrtno pačili resnico in zlorabljali ter zatirali velikansko število mož in žena ter dobesedno iztrebljali ce-

le družine in skupnosti. Kako ne bi bili po takšnih izkušnjah globoko zaskrbljeni spričo laži našega časa, ki v številnih deželah sveta olepšuje grozne scenarije smrti?" Vprašanje resnice in laži zadeva prav vsakega posameznika, je podčrtal papež. "Mir je neukrotljivo hrepenenje, ki živi v srcu vsakega človeka, ne glede na njegovo kulturno obzorje;" prav vsakdo je poklican v službo tako dragocene dobrine, saj smo "vsi ljudje člani ene in iste družine...", dana nam je ista usoda."

DD / stran 5

Obvestilo uredništva

Drage bralke in bralci, z veseljem objavljamo vaša pisma javnosti, a vas prosimo, da nam jih posredujete najkasneje do ponedeljka ob 12. uri. Zaradi prostorske stiske v časopisu vas tudi prosimo za razumevanje, da ne bomo objavljali pisem, ki so že bila objavljena v drugih medijih.

Govor predsednika Cukjatija

Objavljamo govor, ki ga je imel ob dnevu samostojnosti in enotnosti predsednik Državnega zbora RS France Cukjati

3

PROSLAVA OB 60-LETNICI NAŠIH TEDNIKOV IN 10-LETNICI NOVEGA GLASA

Slovesnost bo
v konferenčni dvorani
na gradu v Devinu
v četrtek, 26. januarja 2006,
ob 18. uri.

ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA

Deželna vlada Furlanije-Juljske krajine

Podprli predlog zakona za slovensko manjšino

Deželna vlada Furlanije-Juljske krajine (FJK) je v četrtek, 29. decembra lani, načelno podprla predlog zakona za zaščito slovenske manjšine. Deželna vlada bo predlog zakona verjetno formalno sprejela na eni od prihodnjih sej, potem pa ga bo moral sprejeti še deželni parlament - verjetno po parlamentarnih in upravnih volitvah, ki bodo v Italiji letos aprila. Predsednik deželne vlade Riccardo Illy je zakon vključil med prednostne naloge levosredinske koalicije, ki upravlja FJK, v letu 2006.

Na seji je predlog zakona predstavil odbornik za kulturo Roberto Antonaz, ki je pristojen tudi za narodne manjšine. Zakon bo veljal na celotnem ozemlju FJK, nekatera določila pa bodo izrecno veljala na ozemlju, kjer živi slovenska manjšina. V zakonu, ki se sklicuje tudi na italijansko državno zaščitno zakonodajo (zaščitni zakon za slovensko manjšino iz leta 2001 in okvirni zaščitni zakon za manjšine iz leta 1999), med drugim namenja posebno pozornost odnosom med slovensko manjšino in deželno

upravo FJK. V tem okviru bo ustanovljena posebna deželna posvetovalna komisija, izvajanje zakona pa bo vsakih pet let preverjalo posebno telo. Deželna uprava pa bo tudi formalno priznala najbolj reprezentativne organizacije slovenske manjšine. V zvezi z javno rabo slovenskega jezika zakon predvideva, da se bo lahko vsak državljan ustno ali pisno obrnil na deželno upravo, ki

mu bo morala odgovoriti v slovenščini (v najslabšem primeru v obliki prevoda). V središčih Trsta, Gorice in Čedad bodo tudi odprli posebne urade za stike z

občani slovenske narodnosti, kjer bo zagotovljena raba slovenščine. Zakon vsebuje tudi pravila za t.i. vidno dvojezičnost in za pravilno pisanje imen in priimkov. Slovenščina bo našla mesto tudi na javnih napisih in razglasih ter na nalepkah deželnih proizvodov. V predlogu je tudi zapisano, naj deželni parlament v novo volilno zakonodajo vključi točna jamstva za izvolitev slovenskih deželnih poslancev in slovenskih predstavnikov v pokrajinske in občinske svete na območjih, kjer živi slovenska manjšina. Na področju financiranja manjšine bo deželna uprava, poleg posredovanja državnih denarnih prispevkov, uzakonila tudi poseben deželni sklad za manjšino, ki bo med drugim namenjen obnovi in vzdrževanju domov. Sklad bo financiral tudi državni zasnovi in odbritev bi lahko prišel v poštev predlagani "strateški odbor", ki bi ga morali oblikovati glavni dejavniki v okviru slovenske narodne skupnosti. Tu se odpira nadaljnje vprašanje, kdo naj ga sestavlja in po kakšnih kriterijih naj se izberejo ali določijo njegovi člani in kakšno predstavnikovo moč naj ima in na katerih področjih. To je toliko bolj potrebno razčistiti, kajti v povzetku sklepnih ocen omenjene raziskave SDGZ v tisku smo lahko brali tudi naslednje: "Vprašanja pa so se nanašala tudi na potrebo po učinkovitem predstavnstvu, ki bi bilo sposobno se odzvati na izzive evropske in svetovne gospodarske scene pa tudi na potrebo po strateškem vodstvu, ki bi bilo sposobno strniti konsenz."

slovensko manjšino, so se seveda oglašili tržaški desničarji vseh vrst in vedno iste, črne, barve. Odveč je pisanje, da so predlog ostro napadli.

morala biti izdelava razvojnega načrta, ki bi pritegnil zanimanje celotne manjšinske skupnosti, njenih podjetnikov in drugih gospodarskih operaterjev. Takšen načrt lahko sestavi le dobri poznavalci gospodarskih razmer in razvojnih teženj v širšem prostoru in potreb manjšinske skupnosti na področju zaposlovanja. Za njegovo okvirno zasnovi in odbritev bi lahko prišel v poštev predlagani "strateški odbor", ki bi ga morali oblikovati glavni dejavniki v okviru slovenske narodne skupnosti. Tu se odpira nadaljnje vprašanje, kdo naj ga sestavlja in po kakšnih kriterijih naj se izberejo ali določijo njegovi člani in kakšno predstavnikovo moč naj ima in na katerih področjih. To je toliko bolj potrebno razčistiti, kajti v povzetku sklepnih ocen omenjene raziskave SDGZ v tisku smo lahko brali tudi naslednje: "Vprašanja pa so se nanašala tudi na potrebo po učinkovitem predstavnstvu, ki bi bilo sposobno se odzvati na izzive evropske in svetovne gospodarske scene pa tudi na potrebo po strateškem vodstvu, ki bi bilo sposobno strniti konsenz."

Omenja se torej tako potreba po "učinkovitem predstavnstvu" kot potreba po "strateškem vodstvu", ki bo lahko sprejemalo odločitve. Iz sklepnega poročila pa ni razvidno, kateri manjšinski dejavniki naj bi oblikovali omenjena foruma in katere naj bi bile njune pristojnosti. Vprašanje, ki je vsekar vredno nadaljnje poglobitve.

Alojz Tul

Svet slovenskih organizacij

Drago Štoka novi predsednik

Svet slovenskih organizacij ima novega predsednika. Novi izvršni odbor, ki je bil imenovan na občnem zboru 16. in 17. decembra v Špetru in Devinu, je izvolil dr. Drago Štoka. Izvolili so tudi tri podpredsednike, enega za vsako pokrajino: Marij Maver je postal podpredsednik za tržaško pokrajino, Janez Povše za goriško, Giorgio Banchig pa za videmsko. Dr. Štoka se je rodil leta 1937 na Kontovelu pri Trstu, po poklicu pa je odvetnik. Je znano ime v političnih krogih Slovencev v Italiji, saj je viden predstavnik Slovenske skupnosti, ki jo je od leta 1968 do leta 1988 zastopal tudi v deželnem parlamentu Furlanije-Juljske krajine. Dolgo je bil tudi deželni in tržaški pokrajinski politični tajnik stranke. Do izvolitve za predsednika SSO je opravljal funkcijo deželnega predsednika SSK, za kar je bil potrjen tudi na zadnjem kongresu stranke. Ob izvolitvi za predsednika krovne organizacije je odstopil z mesta deželnega predsednika SSK. Dr. Štoka, ki je sicer bil že nekaj let v vodstvu SSO, je nasledil Sergija Pahorja, ki je tej organizaciji predsedoval zadnjih devet let. To obdobje je zaznamovalo zblizovanje in tesno sodelovanje SSO z drugo krovno organizacijo, Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo. Za nadaljevanje sodelovanja s SKGZ se je dr. Drago Štoka zavzel tudi na nedavnem občnem zboru organizacije, hkrati pa se je zavzel tudi za okrepitev stikov s stranko SSK.

Novemu predsedniku SSO je v imenu SKGZ in Slovenske manjšinske koordinacije (SLOMAK) pisno že čestital predsednik SKGZ Rudi Pavšič, sicer tudi predsedujoči SLOMAK-u. V pismu Pavšič poudarja pomen ohranjanja in krepitev dobrih

odnosov med organizacijama, pa tudi njihovo nadgradnjo s predlogom institucionaliziranja že zdaj obstoječega koordinacijskega odbora SKGZ-SSO in ustanovitve skupnega operativnega tajništva obeh orga-

nizacij ter z uresničevanjem zaključkov programske konference Slovencev v Italiji, ki je potekala pred leti. V istem duhu, meni Pavšič, bo treba skupaj pozorno slediti postopku sprejemanja zakona za Slovence v deželnem parlamentu F-JK kot tudi zakona o odnosih Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja v slovenskem parlamentu. Pavšič se je v pismu tudi zavzel za samostojno nastopanje civilne družbe in političnih strank ter za njihovo sodelovanje pri skupnem oblikovanju odgovorov na bistvena manjšinska vprašanja, nevarna pa so po njegovem mnenju izsiljevanja in poseganja v notranjo avtonomijo organizacij. Vsekakor se politična prerekanja ne smejo prenašati v organizacije civilne družbe, saj bi bili učinki tudi dolgoročno zelo škodljivi, zato je SKGZ že večkrat poudarila potrebo po oblikovanju učinkovitega skupnega

predstavnškega telesa, v katerem naj bodo primerno soudeležene različne komponente slovenske manjšine v Italiji, je še poudaril v pismu Pavšič.

Oglasila se je tudi edina slovenska etnična stranka v Italiji, Slovenska skupnost, katere čestitko dr. Štoki objavljamo v celoti: "Slovenska skupnost iskreno čestita novemu predsedniku Sveta slovenskih organizacij dr. Dragu Štoki za izvolitev na mesto predsednika te nadvse pomembne organizacije in obenem vsem potrjenim in novim članom odbora. Po devetih letih predsedovanja Sergija Pahorja, ki je nedvomno usodno zaznamovalo zblizovanje in povezavo obeh krovnih organizacij civilne družbe v zamejstvu, bo sedaj naloga novega odbora in novega predsednika, da to sodelovanje še ustrezno nadgradijo, saj je nujno, da se v manjšini najdejo skupni cilji in dogovori strategije za njihovo doseganje. Manjšina bo morala v naslednjem obdobju poskušati ponovno doseči soglasje o takšni ali drugačni obliki skupnega predstavnstva, ki bo pomagalo k boljšemu komuniciranju tako znotraj različnih dejavnikov v zamejstvu - civilne družbe, samostojne slovenske stranke in slovenskih predstavnikov v vsedravnih strankah - še posebej na navzven, zlasti v odnosu do oblasti v Sloveniji in seveda tudi do vlade v Rimu. Sestava novega odbora in izbira novega predsednika SSO bosta najbrž pomenili določeno kontinuiteto pri vodenju te naše osrednje organizacije civilne družbe, ki bo morala tudi utrditi svojo notranjo strukturo s primernimi kadrovskimi okrepitevami, kot je bilo večkrat poudarjeno na samem občnem zboru. Slovenska skupnost pričakuje tudi izboljšanje odnosov z edino slovensko stranko, ki je krovni organizaciji ne moreta postavljati na raven odnosov z ostalimi italijanskimi strankami leve sredine, pa čeprav le-te kažejo večjo ali manjšo odprtost do problematik naše manjšine.

/stran 15

Ob študijski raziskavi SDGZ

"Manjšina potrebuje strateško vodstvo"

Tako se glasi sklepna misel strokovne raziskave med člani SDGZ (Slovenskega deželnega gospodarskega združenja) s sedežem v Trstu, ki jo je po naročilu slednjega opravila specializirana skupina strokovnih svetovalcev družbe Coman iz Bologne. Statistični vzorec je zajel 80 udeležencev v raziskavi, od katerih je 48 odgovorilo prek vprašalnika, 32 pa jih je sodelovalo pri skupinskem razgovoru. Bili so to obrtniki, mali podjetniki, pripadniki prostih poklicev, trgovski in bančni operaterji, gostinci, turistični operaterji, trgovci na drobno in še drugi poslovni ljudje. Raziskava je v celoti zajela 10% članov Združenja. Vzgib za raziskavo je očitno dalo aktualno stanje slovenske manjšine s posebnim poudarkom na področju gospodarstva, ki je sicer v glavnem prebrodilo težavno obdobje po razpadu Jugoslavije in zlomu Tržaške kreditne banke, a mora sedaj delovati v novih političnih in družbenih razmerah, katerim ni lahko vedno biti kos. Potem je tu še vprašanje povezano z evropskimi integracijami in svetovno težnjo po t.i. globalizaciji, ki neizogledno prinaša na vsa področja ekonomskih dejavnosti z vsemi zadevnimi posledicami na socialnem in kulturnem področju. Pri tem tudi ne smemo zanemariti dej-

stva, da so na gospodarskem področju manjšine glavni akterji individualni podjetniki z omejenim poslovnim obsegom in zaposlitvenimi možnostmi, medtem ko nam ni znano, da bi v manjšinskem gospodarstvu bile prisotne tudi kake večje kapitalske družbe. Povsem naravno in nujno se postavlja vprašanje, kako vse omenjene individualne podjetnike, operaterje in pripadnike prostih poklicev smiselno povezati v sodelovanje, ki bi odsevalo tudi zavestno manjšinsko solidarnost. Rešiti je treba vprašanje, kako organizirati ali kako drugače povezati številne in raznovrstne dejavnike, prisotne v slovenski zamejski družbi, da bi le-ti najprej dosegli pozitiven naboj, ki ga gospodarska dejavnost posameznikov lahko ima za manjšinsko skupnost, na drugi strani pa da se celotna manjšinska skupnost zaveda pomena gospodarskih pobud, ki jih razvijajo njihovi podjetni pripadniki. Če je namreč v preteklosti vladala od zgoraj oz. od zunaj vodena gospodarska politika ob soglasju in podpori bivšega političnega režima v matičnem zaledju, mora današnje delovanje sloveti na povsem drugačnih temeljih, ki bi v manjšinski skupnosti vzbudili čut solidarnostne povezanosti. Ena prvih potez v to smer bi

Povejmo na glas

Kako se bomo odločali?

Po Novem letu se odprejo nova obzorja. Če od poletja dalje naš pogled seže do božičnih praznikov in koledarskega izteka, pa se z novo letnico razpre preko pomladi do novega poletja in pri tem začetimo olajšanje ter osvežujočo razbremenjenost. Kot bi v nas zadihale širjave dnevo, ki se bodo daljšali in ponazarjali rast življenja z novimi spodbudami in obeti za prihodnost. Zato kar z veseljem pomislimo na vse, kar nam prihaja naproti, in to z vedrejšimi mislimi od tistih, ki so značilne za manj prijeten in naklonjen zimski čas. Kakšno bo torej leto, v katero stopamo? Bo lepše in srečnejše od tistega, ki je minilo in smo ga pustili za seboj? Bomo v svojem osebnem življenju zadovoljni, bomo sklepali nova poznanstva in prijateljstva, bomo uspešni na delu, v šoli? Se nam bo zgodilo kaj prelomnega, predvsem pa, kaj se bo sploh zgodilo ali ne zgodilo, kako se bo ta naš svet vrtel v letu 2006? Bo prinesel kaj povsem novega, po možnosti dobrega, ali bo le nadaljevanje prejšnjega z vsem, kar nas spremlja in že poznamo? In ne nazadnje, kako se bomo v nastopajočem letu odločali - končno ni malo stvari, ki so odvisne od nas in samo od nas in terjajo naš odговор, našo opredelitev - kako se bomo odločali v imenu naših ciljev, naših želja? In kakšen bo naš odnos do vsega, čemur pravimo svetovni dogodki, za katere se nam pogostoma zdi, da je naš vpliv nanje neznaten, če sploh obstaja? Če se tega zavedamo ali ne, če v to verjamemo ali ne, občutek, da vsi, kar nas živi na zemel-

ski obli, v sebi doživljamo in mislimo podobno, ta občutek odraža resnico. In v luči tega občutka so nekatere stvari dobre in druge manj dobre ali celo slabe, in to ne velja le za ožji prostor, v katerem živimo, pač pa za vse, tudi najširše prostore, se pravi za svet v celoti. Za vse prostore potemtakem velja, da je treba biti pozorni na nevarnosti, oziroma da se velja še močneje opredeliti za izgrajevanje srečnega sobivanja: srečnega sobivanja v naši narodnostni skupnosti, srečnega sobivanja z večinskimi narodom in sploh vsemi narodi, srečnega sobivanja z našo matično domovino, z Evropo in ne nazadnje s celotnim svetom. In pri tem ni težko opaziti, kako so naše odločitve in odločitve kogar koli na tem planetu razvrščene pravzaprav v dvoje temeljnih opredelitev: ali odprte probleme in težave - in teh seveda ni malo - urejamo s trdim vzpostavljanjem odnosov in ravnotežij, ali pa te iste probleme razrešujemo z dogovarjanjem in nenehnim iskanjem medsebojnega sporazuma. Trdo urejanje odnosov ima žal še vedno dosti pritržencev, kar je mogoče razbrati iz dogajanj na svetovnem prizorišču, prepričanje v moč in smisel dogovarjanja pa je zato živo v brezštevilnih manjših prostorih, med katerimi je prav naš gotovo več kot častno zastopan. Bodisi v zasebni kot tudi v planetarni razsežnosti naj se torej v letu 2006 v še večji meri odločamo za dogovarjanje in sporazumevanje. Za brezpogojno dogovarjanje in sporazumevanje. Sebi in vsem drugim v dobro.

Janez Povše

Slavnostni govor predsednika DZ Cukjatija ob dnevu samostojnosti in enotnosti

"Pristna ljubezen do domovine ni ujeta v strankarske predale in nima ideološkega predznaka"

Objavljamo slavnostni govor predsednika Državnega zbora Republike Slovenije Franceta Cukjatija, dr. med., v počastitev državnega praznika dneva samostojnosti in enotnosti, ki ga je imel 23. decembra 2005 na državni slovesnosti v Cankarjevem domu v Ljubljani. Ured.

Spoštovani predsednik republike dr. Janez Drnovšek, predsednik vlade g. Janez Janša, poslanci in ministri, visoki predstavniki politike, cerkve in javnega življenja, ekscelence, Slovenke in Slovenci, državljanke in državljani, dragi rojaki!

Praznujemo dan samostojnosti, ki ga prvič praznujemo tudi kot dan enotnosti slovenskega naroda – našega naroda! Lepo je biti narod, a še težje je ostati narod, najtežje pa je postati in ostati samostojen, suveren, enoten, nerazdeljen narod.

Kaj pravzaprav množico posameznikov spremeni v narod? - Skupni jezik? Tako na Portugalskem kot v Braziliji govorijo portugalsko – pa ne gre za isti narod.

- Skupna zgodovina? Skupna usoda? Stoletja smo imeli z Avstriji skupno usodo – pa nismo en narod.

- Skupno ozemlje? Kurdi živijo kot manjšine v treh državah – pa so velik narod.

Kaj torej množico posameznikov spremeni v narod? Jezik ne. Zgodovina tudi ne. Celo skupna državna meja ne. Podobno kot družina, ki se razprši na vse strani sveta, še vedno ostane družina, če njeni člani ohranjajo zavest pripadnosti. Tako tudi narod ostaja narod, dokler v njegovem prebivalstvu živi zavest pripadnosti. Skupni jezik, zgodovina in ozemlje so le pogoj, da se zavest pripadnosti ohranja in pogloblja. In ko se te pripadnosti človek zave, ko jo sprejme in se je veseli, pa se ta zavest razcveti v "ljubezen do domovine".

Zavest pripadnosti slovenskemu narodu sega daleč v zgodovino, le pokazati in razodeti se dolgo ni znala. Še v prvi polovici 18. stoletja smo bili Slovenci brez višjih slojev, brez tistih, ki bi lahko oblikovali in zastopali družbenopolitične in kulturne interese slovenskega ljudstva.

V drugi polovici 18. stoletja pa se je že začel slovenski narodni preporod, ki si ga brez Antona Tomaža Linhartarja ne moremo zamišljati.

Na začetku 19. stoletja, v času Ilirskih provinc, je prišlo do prvega, čeprav še nejasnega narodnega prebujanja na političnem področju. V ospredje je stopilo tudi vprašanje, kdaj bo slovenski narod dobil narodnozavedno meščanstvo in kdaj bomo Slovenci dobili jezik, ki bo zmožen izražati najvišje znanstvene in umetniške stvaritve. Takrat nam je zgodovina podarila Jerneja Kopitarja, Matija Čopa, Franceta Prešerna in Antona Martina Slomška.

S ponosom bi lahko navedli še vrsto imen, ki jih je gnala zavest pripadnosti slovenskemu narodu, zavest, na podlagi katere je zorel slovenski jezik in zorela politična misel. Tako smo sredi 19. stoletja dobili slovenski narodni program Ze-

dinjene Slovenije, Prešeren pa je zapel:

"Prost, ko je bil očakov, naprej naj bo Slovencev dom, naj zdrobe njih roke si spona, ki jih še teže!"

Osnova narodne pripadnosti ni bil jezik, ampak je bila zavest pripadnosti tista, ki je spodbujala razvoj slovenskega jezika. In niso bile državne meje tiste, na katerih bi temeljila narodna identiteta, saj smo te meje vzpostavili šele slabih 150 let kasneje. Iz zavesti pripadnosti slovenskemu narodu, iz ljubezni do domovine, ki je bila takrat lahko samo še v sanjah, se je rojevala in oblikovala slovenska narodna identiteta. In iz teh korenin se je v drugi polovici 19. stoletja razveto društveno življenje, čitalnice, tabori, pestro narodnopolitično gibanje. Prvič v zgodovini smo Slovenci v veliki večini izvolili v deželne zbore ljudi, ki so zastopali slovenske narodne interese. A še vedno je prevladoval občutek, da smo premajhni za samostojno življenje. In že takrat so mnogi naši politični voditelji iskali rešitev v sožitju z "jugoslovanskimi brati". Ta klic k združitvi z južnoslovanskimi narodi, "Ilirija oživljena", to pomanjkanje samozavesti nas je potem spremljalo daleč v dvajseto stoletje.

Sledilo je burno politično življenje. Spopad konservativcev in liberalcev, boj za strankarsko prevlado, politične trgovine v okviru umirajoče habsburške monarhije..., dokler se ni v drugi svetovni vojni narod dokončno razklal.

Ves ta čas pa je bilo vedno znova slišati posamezne politične pozive za samostojno Slovenijo, pozive, ki so vedno znova končali v malodušju in jugoslovanskem objemu. Tako je - 30. maja 1917 dr. Anton Ko-rošec v Dunajskem parlamentu prebral deklaracijo, v kateri je zahteval zedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov v samostojno državo, v okviru monarhije;

- februarja 1921 so slovenski kulturniki objavili izjavo, v kateri so se zavzemali za ohranitev individualnosti slovenskega naroda;

- leta 1933 smo dobili celo nacionalni program slovenskih komunistov, izražen v brošuri "Boj za osvoboditev in združitev slovenskega naroda".

A tudi pri njih je ideja samostojne Slovenije postopno bledela, dokler se v začetku druge svetovne vojne ni dokončno utopila v internacionali. Postala je žrtev velikih političnih kupčij in ideoloških spopadov.

A prav v teh usodnih časih okupacije sta se izven okvira politike, v slovenskih srcih, razcveteli domoljubnost in vse večja vnema za osvoboditev Slovenije. Oba politična bloka, tako revolucionarni kot protirevolucionarni, sta mobilizirala javnosti gradila na tej nesebični volji: ohraniti svoj dom, svojo domovino. Ohraniti pred uničujočim nasiljem, ki ga je po eni strani povzročal okupator, po drugi pa revolucija.

zdržati ves ta domoljubni potencial, če bi znali vse te potoke ljubezni do lastnega doma združiti v eno samo deročo reko domoljubnosti! Pristna ljubezen do domovine namreč ni ujeta v strankarske predale in nima ideološkega predznaka. Najdemo jo lahko pri vseh, ne glede na svetovnonazorsko prepričanje. Je cvet, ki raste iz največjih človekovih globin.

Ljubezen do domovine pa ni samo ljubezen do travnatih

Tako slovenski akademiki v času, ko še ni bilo dovoljeno glasno razmišljati. Po letu 1985 pa je slovenska kulturna in širša javnost začela vse bolj pogumno in ubrano javno zagovarjati idejo politične suverenosti:

- leta 1985 je Revija 2000 posvetila celotno številko slovenskemu narodnemu vprašanju; - dve leti kasneje je 57. številka Nove revije nakazala novo zasnovano slovenske samostojnosti;

- v

razumniških krogih je vse bolj zorel politični program z osrednjim ciljem doseči državno suverenost;

- tednik Mladina pa je s svojim provokativnim pisanjem pozitivno senzibiliziral slovenske bralce proti jugoslovanskemu centralizmu.

Pojavile so se tudi prve opozicijske politične stranke, ki so z Društvom slovenskih pisateljev maja 1989 sprejele znano "Majniško deklaracijo", v kateri je že bilo čuti nezlomljivo moč velike narodne enotnosti, da hočemo živeti v suvereni državi slovenskega naroda.

Jesen istega leta je Milan Kučan v Beogradu izjavil, da je najprej Slovenec in šele nato komunist, in se uprl zahtevi, naj v slovenski skupščini prepreči sprejetje ustavnih amandmajev, ki so pomenili pomemben korak na poti k osamosvojitvi.

Vse dogajanje so budno spremljali beograjski politični krogi, ki so v povezavi z vodstvom JLA postajali vse bolj nemirni in grozeči. Z bliskovito naglico so si nato sledili naslednji dogodki (naj omenim le nekatere):

- doživeli smo silovito reakcijo javnosti na aretacijo četverice, - prepovedali smo srbski miting resnice v Ljubljani, - vse politične stranke so v svoj volilni program zapisale slovensko suverenost, - poleti 1990 smo sprejeli deklaracijo o suverenosti RS in nova slovenska oblast je kljub nasprotovanju JLA prevzela po veljstvo nad teritorialno obrambo, - 23. decembra 1990, pred petnajstimi leti, pa smo imeli plebiscit za samostojno in neodvisno državo, katerega se je udeležilo 93% volivcev, "za" pa je glasovalo 88% udeležencev.

Ta narodna enotnost je pol leta kasneje uspešno prestala svojo prvo veliko preizkušnjo, svoj prvi ognjeni krst, napad jugoslovanske vojske.

Spoštovani! Nikoli prej v zgodovini ni bil slovenski narod tako enoten. Pripadniki vseh političnih

strank in vseh svetovnonazorskih smeri smo se složno uprli skupnemu nasprotniku. Nobena stranka se ni polastila monopola nad uporom. Nobena ideološka skupina ni tega upora izkoristila za nedemokratski prevzem oblasti. Nobena politična stranka se ni uje-la v svoje sebične politične igre. Nikogar, ki je morda pre-računljivo okleval ali celo upal, da bo zmaga JLA, nismo obsodili. Prevzemal nas je en sam skupni cilj: samostojna Slovenija.

Nikoli prej v zgodovini nismo bili tako enotni in zato tudi nikoli prej tako močni. V tistih dneh poleti 1991 smo zaslutili, kaj pomeni uresničitev Prešernovega poziva: "Edinost, sreča, sprava k nam naj nazaj se vrnejo; otrok, kar ima Slava, vsi naj si v roke sežejo!" Zato se je vredno tiste zgodovinske enotnosti tudi spominjati in jo praznovati. Morda - ne, zagotovo - bo slovenski narod še kdaj postavljen pred tako preizkušnjo, kot je bil v prejšnjem stoletju, leta 1941 in leta 1991. Dve preizkušnji s tako različnim odzivom. V prvi smo se usodno razklali, v drugi pa k sreči združili. V prvi je naš bratomorni pohod zahteval strahotne žrtve, v drugi pa nas je enotnost nagradila z nepremagljivo močjo in elegantno zmago.

Morda nas že v prihodnjem letu čaka nova preizkušnja enotnosti. Reforma. Iskanje novega ravnotežja med tržnim gospodarstvom in socialno državo. Pred nami je skupni nasprotnik, skupna naloga: povečati gospodarsko konkurenčnost, zmanjšati brezposelnost in zagotoviti socialno varnost tudi za čase, ko bo razmerje med številom upokojenih in številom zaposlenih še mnogo bolj neugodno, kot je danes. Bomo tudi sedaj videli v svojih sogovornikih onstran umetno poglavljenega ideološkega jarka še večjega nasprotnika? Bomo sposobni zapustiti svoje okope in sesti za skupno mizo? Če ne bomo naredili koraka naprej, bomo ne samo na gospodarskem, ampak tudi na socialnem področju prej ali slej doživeli neprijetna presenečenja. Spoštovani!

Naj spomin na dogodke izpred petnajstih let v nas prebudi zadovoljstvo in zaupanje, da smo v kritičnih trenutkih sposobni postati in ostati en nerazdeljen narod. Naj v nas ponovno prebudi zavest pripadnosti slovenskemu narodu, ne glede na to, kakšne ideološke ali politične barve smo. In če se veselimo te pripadnosti, potem nosimo v svojih srcih ljubezen do domovine.

Ljubezen ne samo do slovenskih polj in planin, do mest in vasi, ampak tudi ljubezen do tistih, ki prebivajo v teh slovenskih mestih in vasesh. Ne le ljubezen do slovenskega jezika, ampak tudi do tistih, ki ta jezik govorijo. Potem bo ta domovina vsem nam lep, prijeten in varen dom!

Spoštovani! Želim vam doživeti božič in uspešno novo leto. Drage Slovenke in Slovenci, državljanke in državljani Republike Slovenije, dragi rojaki, iskrene čestitke ob dnevu samostojnosti in enotnosti.

Foto DPD

Pismo iz Konga

“Dragi prijatelji, sorodniki in dobrotniki v domovini in po svetu!”

Vsem pošiljam lep pozdrav iz Konga v Afriki. Leto se je hitro obrnilo in spet se beremo in si povečmo, kako smo in kaj nam je leto navrglo lepega, pa tudi grenkega. In tako nas leta vse bolj zaznamujejo in nas kličejo k Očetu po mnogih znamenjih, ki jih v letih sivih las znamo vse bolj razbirati. Komu je bil morebiti križ pretežak, a sem prepričan, da smo mu ga na nek način vsi pomagali nositi, sicer bi ga zlomil. Prepričan sem namreč, da Gospod dobro 'porazdeljuje' med nami in nas tako uči tistega pravega prijateljstva in solidarnosti, ki je zgolj Njemu do kraja znano. Pa je vseeno lepo, da si napišemo ali rečemo toplo besedo, misel in si stisnemo roko z voščilom in nasmehom na ustih. Eno in drugo je potrebno.

Naši otroci, pocestni in sirote, vsak večer okrog 6. ure ktejo v molitvi - ja, prav tako je raztresena kot naša - rožnega venca tisto lepo duhovno vez z nepoznanimi dobrotniki, rekel bi bolj prijatelji, ki ste blizu našemu delu pod žarečim vulkanom. Vem, nekateri ste se vključili nevidno med naše otroke in prav ob isti uri z njimi molite v domovini in po svetu.

Pomislite, okrog 280 internih otrok, v glavnem sirot, ki naenkrat 'odpirajo' nebo. Kako velika družina smo! Z novim šolskim letom nas je pri Don Bosku na hrani in tudi v šoli vsak dan 1800. Seveda se je naše delo razširilo na ulico in se ustalilo okrog nove ustanove, ki je s pomočjo združenih narodov postavila na noge štiri lične, lepo izdelane barake, kjer je septembra za dve leti zastavila svoje moči slovenska laična misijonarka Alenka Zelenc iz Hotedršice. Druga pridobitev je v prid odraslih deklet sirot, ki so dobile zatočišče v predelani hiši v mestu, ki nam jo je Previdnost namenila za majhno plačilo. Tako je del deklet zaradi vzgojnih zahtev prešel v to hišo, kjer je tudi za stalno nastanjen Alenka, da ponoči pomaga drugi vzgojiteljici iz Italije. Koordinacija dela poteka še vedno iz našega centra v Ngangu. V centru samem imamo

okrog 40 sodelavcev, vzgojiteljev za poklicno usposabljanje 5-ih poklicev, negovalk malih otrok in podhranjenih otrok od zunaj, ki jih je čez 200 vsak dan in sledijo strogemu režimu prehranjevanja, ki je nadzorovan tudi s strani države, ki zna biti včasih zelo nadležna. Smo zares velika družina, ki skrbi za otroke vseh starosti in tudi za mnoge zunanje socialne probleme. Prav za te ljudi smo s pomočjo dobrotnikov zgradili že čez 150 vrstnih hiš v lesu, ki se skladajo z

Slovenija še naprej pripravljala tako dobre in kvalificirane kadre! Še več, prav oni postajajo v domovini pravi ambasadorji našega dela. Zato smo jim še kako hvaležni.

Ja, tudi otrokom, ki v teh dneh spet pripravljajo trikaljevsko akcijo, moram povedati, da bo njihova hiša za deklice sirote do Novega leta nad okni in vrati do betonske vezi pozidana. Ostajajo še lična streha in seveda notranja izdelava in oprema. Tudi za hišo vzgojiteljev se je nabralo počasi z različni da-

delo načrtno zastavil skupaj z domačini. Seveda bo potrebna prej 'papirnata vojna', ki pa ne bo napolnila lačnih želodcev. Zato so skrbni možje in žene pri Karitas v Ajdovščini spet 'pljunili' v roke. Kako rad bi se jim pridružil, kot sem to mogel lani! Plama iz Podgrada je prispevala 120 novih blazin za postelje v domu za sirote. Nekaj zasebnikov je namenilo tehnične predmete in drugo blago. Mediji so tudi omogočili, da jih je gospa Jožica Ličen spet nagovorila. Našim otrokom sem naročil, naj vse duhovno zalivajo. In če bo kje kaj 'zabremzalo', računajte nanje! Naj pridno piha veter dobrote proti skladišču Karitas v Šturjah!

Danes dopoldne sem povabil na oranžado v našo obednico 8-letnega fantka Ušindija, ki usiha za aidsom. Preden sem se usedel k pisanju, sem v ambulanti na tiho obiskal 21-letno mater dveh otrok, ki so ji prav tako zaradi aidsa šteje ure življenja. Dolga zgodba - za roman. Še pred nekaj dnevi jo je skupina vojakov posilila. Pribežala je k Don Bosku, ker so ji rekli, da bo tam dobila vse potrebno za dostojno preživetje sebe in dveh malčkov. To je naš vsak-

danijski Betlehem odrinjenih in pozabljenih človeških življenj z umazano cunjjo na sebi, ki je vse bogastvo, ki ga premorejo. Postajamo za vse 'hiša kruha' - Betlehem in šola za dostojno življenje. Brez Vaše pomoči, dragi prijatelji, bi tega ne mogli biti. Ko hoste na božični večer pristopali k jaslicam pod dreveskom doma ali v domači cerkvi, Vas povabim, da v misli ali morebiti molitvi prihitite med nas, v našo "štalco" odrinjenih, zavrženih in bolnih otrok. V njih joka Novorojeni. Ostanimo ob njih kot pastirji, kot očetje in mame, saj mnogi nimajo več svojih ali pa so jih zavržli.

Pa veselo glorio Vam voščim in trdnega zdravja in žegna v letu 2006.

Zbogom!

Goma - Kongo, 15. decembra 2005

Hvaležni Danilo, Vilko, Alenka in Katja, vodstvo centra skupaj s sodelavci

Novost pri Mladinski knjigi

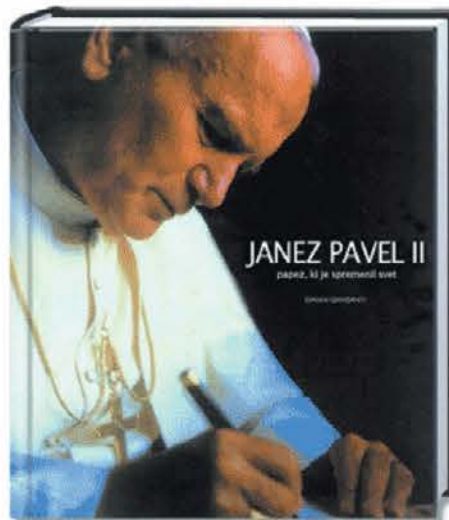
Obsežna fotobiografija Janeza Pavla II.

Založniška hiša Mladinska knjiga je pred kratkim izdala fotobiografijo papeža Janeza Pavla II. z naslovom Janez Pavel II.: papež, ki je spremenil svet. Izvirno publikacijo je v letošnjem letu izdala založniška hiša Edizioni White Star. Gre za fotografsko monografijo, ki s slikovnim gradivom oriše lik papeža, ki je odločilno zaznamoval konec 20. in začetek 21. stoletja. Na 175 straneh je prikazano 26-letno obdobje papeževanja Karola Wojtyły, vse od trenutka, ko je prevzel mesto Petrovega naslednika do zadnjega slovesa na Trgu sv. Petra, ko se je njegovemu spominu poklonila večmilijunska množica aprila lani.

Fotomonografija je razdeljena na več sklopov. Najprej je v slikah prikazan njegov šestindvajsetletni postulat. Posebno poglavje je nato namenjeno njegovemu vsakdanjiku: prikazan je namreč tipični dan od jutranjega vstajanja do vsakodnevnih sestankov, obiskov in raznih srečanj ter seveda ur, posvečenih molitvi in zbranosti. Obdobje Janeza Pavla II. so zaznamovala številna potovanja na vse celine in v številne države. Tudi temu sklopu papeževanja Karola Wojtyły je posvečen zaje-

ten del monografije. Zadnje strani fotobiografije so posvečene papeževim poslednjim dnevom in pogrebu na Trgu sv. Petra.

Fotograf, ki je prispeval slike, levji delež monografije, je Gian-

ni Giansanti, ki se je v svoji bogati karieri zapisal predvsem športni fotografiji. Janeza Pavla II. je spremljal vse od njegovega imenovanja in leta 1995 objavil knjigo Janez Pavel II.: papežev portret.

Uvod v vsako fotografsko poglavje spremlja tekst, ki ga je oblikovala Valentina Alkazraki, novinarka in vaticanistka na mehiški televiziji, ki je papeža spremljala na 95 potovanjih vse od njegove izvolitve leta 1978. Za prevod v slovenščino je poskrbel Jože Plešej.

Kratki

Vabilo na blagoslov otrok v Gorici

Pastoralno središče sv. Ivana, mestna duhovnija slovenskih vernikov v Gorici nam je poslala naslednje povabilo:

“Dragi starši, otroci in prijatelji pastoralnega središča sv. Ivana, najprej iskrena voščila in obilo blagoslova v novem letu 2006! 8. t.m. bomo v naši duhovniji praznovali blagoslov otrok, ki se ujema z bogoslužnim praznikom Jezusovega krsta. V sodelovanju s podjetjem Kinemax iz Gorice prireja duhovnija po maši predvajanje risanke za naše otroke. Za starše in za vse prijatelje bo duhovno srečanje na temo Euharistična skupnost kot družina (vodil bo p. Mirko). Sledila bo družabnost.”

Nameni apostolata molitve za januar 2006

Splošni:

Občestvo kristjanov. Molimo, da bi napor za uresničitev polnega občestva kristjanov pripomogel k spravi in miru med vsemi narodi na zemlji.

Misijski:

Priseljenci. Molimo, da bi kristjani znali sprejeti priseljence s spoštovanjem in človekoljubjem in da bi v vsakem človeku prepoznali Božjo podobo.

Slovenski:

Sprava in sodelovanje. Molimo za narodno spravo in sodelovanje različno verujočih.

NEDELJA JEZUSOVEGA KRSTA

Iz 42, 1-4; Ps 29; Apd 10, 34-38; Mr 1, 6b-11

S praznikom Jezusovega krsta se konča božični čas. Sledi mu "čas med letom". Jezus ni prejel zakramenta sv. krsta. Sv. krst namreč nas opere madeža izvirnega greha in vseh grehov (ter nas vključi v skupnost verujočih v Cerkev). Jezus pa ni imel niti sence greha. A prišel je na ta svet, da bi uničil greh in krivdo. Sv. Pavel piše: "Njega (Jezusa), ki ni poznal greha, je zavoljo nas storil za greh, da bi mi postali Božja pravičnost v njem" (2 Kor 5, 21). Ne tako, da bi grešil, marveč zato, da bi nas odkupil "od prekletstva postave tako, da bi za nas postal prekletstvo" (Gal 3, 13), ker je hotel pretpeti sramotno smrt na lesu za nas, da bi nas rešil prekletstva greha in večnega prekletstva.

Jezus je začel boj proti grehu že s svojim blaženim rojstvom iz Marije. Privzel si je namreč naše "meso", našo padlo, človeško

naravo, zato da bi nas na novo ustvaril. Nato se je uvrstil med grešnike, ki so čakali na svoj krst z vodo v Jordanu. Ta krst je podeljeval Janez Krstnik. Njegov krst je le predhodnik zakramenta sv. krsta. Jezus si namreč naloži na ramena vse naše grehe in krivde, našo smrt. Pusti, da ga potopijo v reko, ki postane podoba vseh rek, vseh morij zla zato, da jih ponese na križ in tam uniči.

Jezusov krst se spopolni na veliki petek na križu. Od tedaj naprej prejemamo vsi verne milosti odrešenja po Jezusovi krvi, po njegovem krstu.

Prerok Izaija imenuje v prvem današnjem berilu Odrešenika "Božji služabnik". Nad njim se Bog veseli zato, ker bo delil pravičnost narodom z Gospodovim duhom. Bo skromen, se ne bo postavil s svojo močjo. Bo ponižen. Ne bo vpil ne se razkazoval po ulicah, a prav zato bodo ljudje sami od sebe hiteli k njemu in povsod klicali "Hozana!". Slepki bodo k njemu vpili: "Jezus, Davidov sin, usmili se nas!" (Lk 18, 35-43; Mr 10, 47; Mt 9, 27-31).

Usmiljen bo do zabredlega človeka. Ne bo ga obsojal, čeprav bo obsojal greh in krivi-

co. Grajal bo nehvaležnost: "Mar ni bilo deset očistil? Kje je onih devet?" (Lk 17, 17-19).

Pozoren bo do vsakega, ki bo pokazal vsaj trohico volje do poštenja in ljubezni do Boga, ker bi rad zasakul svoje življenje na pot k Bogu in bližnjemu.

Iskal bo izgubljeno ovco, izgubljena sina z večjo skrbjo, kot se išče izgubljenega drahma (Lk 15, 1-7; 8-10; 11-32). Saj je vse življenje njegovo delo. On si ga je zamislil. Zato on vabi, on rešuje.

Psalm opisuje Boga v svojem veličastvu, ki se razodeva v naravi, v viharju, a vendar blagoslavlja vse s svojim mirom (Ps 29). Drugo berilo, ki je vzeto iz Apostolskih del, odkriva, odkod prihaja Jezusova moč, da dela čudežna dela, nad katerimi ljudje strmijo. To je namreč Očetovo delo skupaj s Svetim Duhom. Gospod je mazilil Jezusa s Svetim Duhom, da je ozdravil vse, ki so kakorkoli bili pod hudičevo oblastjo. Bog je bil z Jezusom povsod tam, kjer je trpečega človeka osvobajal izpod hudičeve oblasti (Apd 10, 34-38).

Po krstu v Jordanu torej stopi Jezus iz vode z bremenom vseh naših grehov. Oče pa te-

daj razodene svojo pomoč in bližino, ki jo bo kot človek še kako potreboval: "Ti si moj ljubljeni Sin, zato sem te vesel" (Mr 1, 11). Kajti ob uri umiranja na križu, ko bo doživel skrajno zapuščenost, ko bo klical: "Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?" (Mt 27, 46), bo gotovo doživel Božjo bližino.

Apostol Pavel bo zapisal v listu Hebrejcem, da je Jezus pretrpel smrt daleč od Boga (Heb 2, 9) (drugi prevajajo tako: da bi po Božji milosti okusil smrt za vsakogar). A tudi tedaj bo izkusil Očetovo bližino. Drugje pravi: "Saj sem vedel, da me vselej uslišiš" (Jn 11, 42).

On je obenem moč za vse učence, ki so v primežu končnosti in tesnobe, v umiranju. Tedaj tudi nam govori Bog: "Ti si moja ljubljen hčerka, moj ljubljeni sin, zato sem te vesel!" Kajti odpirajo se nam nebesa, ki se nam včasih zdijo tako oddaljena in zaprta. Zdi se nam, da smo zaprti v ječi življenja, daleč proč od Boga.

Toda tudi mi smo prejeli Svetega Duha pri krstu in sv. birmi ter po drugih zakramenih, zato da trpimo tudi za druge. Le tako smo ljubljeni Božji otroci.

S 1. strani

Temelji
miru...

To so preproste resnice, ki omogočajo mir; ta ni zgolj "odsotnost vojne, marveč sožitje med posameznimi državljani v družbi, v kateri vlada pravičnost in se v njej kar najbolj uresničuje dobro za vsakega izmed njih." Z močjo božje milosti je mogoče biti v resnici in od resnice živeti: "Jezus je resnica, ki nam daje mir." Mednarodno humanitarno pravo sodi med najbolj posrečene in učinkovite izraze zahtev, ki izhajajo iz resnice o miru, je še povedal papež. "Zato so to pravo dolžna spoštovati vsa ljudstva." Zahvalil se je Organizaciji ZN in vsem vojakom, ki so jim zaupane občutljive naloge umirjanja spopadov in vzpostavljanja nujno potrebnih okoliščin za doseg miru. Resnični mir je danes še vedno močno ogrožen. Zlasti terorizem je s svojimi grožnjami in kriminalnimi dejanji "sposoben držati svet v tesnobi in negotovosti". Načrte teroristov navdihujeta "tragični in pretresljivi nihilizem" ter "verski fanatizem, ki ga danes pogosto imenujemo fundamentalizem". Nihilizem in fundamentalizem sta v zmotnem razmerju do resnice: "nihilisti zanikajo obstoj vsakršne resnice, fundamentalisti pa branijo prepričanje, da je resnico mogoče širiti s silo." Oba pojava "druži nevarno zaničevanje človeka in njegovega življenja ter v končni posledici samega Boga." Nihilizem zanika obstoj Boga in njegovo delovanje v zgodovini; fundamentalizem pa maliči njegov ljubeči in usmiljeni obraz ter

ga nadomešča z idoli po svoji podobi. Glavna naloga katoličanov zato je, da povsod po svetu krepijo oznanjevanje "evangelija miru" in razglašajo, da je priznanje polne resnice o Bogu prvi in nujni pogoj za udržitvenost resničnega miru. Kristjani naj postanejo prepričljive priče Boga, služijo naj miru v širši ekumenski navezi, pa tudi z drugimi verami in z vsemi ljudmi dobre volje. Benedikt XVI. je tudi pozval vse svetovne vlade k postopni in sporazumni atomski razorožitvi, saj "v atomski vojni ne bi bilo zmagovalcev, marveč bi bile samo žrtve." Prihranjena sredstva bo mogoče uporabiti v razvojnih načrtih v korist

vseh prebivalcev, v prvi vrsti najrevnejših. Zvesta poslanstvu, ki ga je prejela od svojega ustanovitelja, se Cerkev nikoli ne utrudi povsod oznanjati "evangelij miru". Tiste, "ki verujejo v Kristusa," je sv. oče na koncu prosil za okrepljeno molitev, kajti mir je predvsem božji dar in je treba zanj neprenehoma prositi. "Z zaupanjem in sinovsko vdanostjo obrnimo svoj pogled k Mariji, ki je mati Kneza miru... Naj po njeni priprošnji človeštvo vedno bolj ceni to temeljno dobro in si prizadeva za njeno udržitvenost v svetu, da bomo rodovom, ki bodo prišli za nami, izročili svetlejšo in varnejšo prihodnost."

Kratke

Umrl je upokojeni ljubljanski pomožni škof msgr. Jožef Kvas

V četrtek, 29. decembra, je v duhovniškem domu na Lepem potu v Ljubljani umrl upokojeni ljubljanski pomožni škof msgr. Jožef Kvas. Rodil se je 9.9.1919 v Zalogu, v župniji Cerklje na Gorenjskem. V domačem kraju je zaključil osnovno šolo, nato pa je vstopil v ljubljansko Marijanišče in obiskoval klasično gimnazijo. Leta 1939 je maturiral in se vpisal na Teološko fakulteto. V duhovnika je bil posvečen 5.6.1945 v Zagradu pri Gospe Sveti na avstrijskem Koroškem. Prva tri leta po posvečenju je služboval kot kaplan v Bovcu v takratni goriški nadškofiji, leta 1948 pa ga je ljubljanski škof Anton Vovk poklical za kaplana v Semiču v Beli krajini. V letih 1952-1962 je bil župnik v Stopicah pri Novem mestu, nato pa kanonik kolegialnega kapitlja v Novem mestu, kjer je bil tudi vikar. L. 1968 ga je ljubljanski nadškof Pogačnik poklical za kanonika v Ljubljano, kjer je opravljal vrsto služb. Bil je konzistorialni svetnik, sodnik cerkvenega sodišča, arhidjakon, dekan mesta Ljubljane in škofov vikar za mesto Ljubljana. Leta 1973 ga je papež Pavel VI. imenoval za prelata, 14.5.1983 pa Janez Pavel II. za drugega ljubljanskega pomožnega škofa. Škofovsko posvečenje je prejel 12.6.1983. Za škofovsko geslo si je izbral svetopisemske besede Služiti z veseljem. Po upokojitvi ljubljanskega pomožnega škofa Leniča je septembra 1988 prevzel službo generalnega vikarja in jo je opravljal do leta 1998. Po upokojitvi se je preselil v duhovniški dom na Lepem potu v Ljubljani. Veliko let je vodil tečaje za zaročence. Po svojih močeh je še vedno pomagal škofom, predvsem z birmovanjem in drugimi slovesnostmi po župnijah. Škofa Kvasa so odlikovale globoka vera, skromnost, vestnost in skrbnost. Pokopali so ga 31. decembra na Žalah.

Predbožično srečanje za starejše Goričane

Duhovnja sv. Ivana v Gorici je 15. decembra organizirala posebno popoldne, namenjeno starejšim. Udeleženci srečanja so se najprej zbrali pri sv. maši v cerkvi sv. Ivana. Darovala sta jo msgr. Cvetko Zbogar in p. Mirko Pelicon. Obred je bil zelo občuten in je v klopi priklical številne vernike: udeležilo se ga je preko sto starejših vernikov. V homiliji je msgr. Zbogar orisal pomen

bolniškega maziljenja predvsem v povezavi s starejšim obdobjem človekovega življenja. Nekateri izmed prisotnih so nato bolniško maziljenje tudi prejeli. Drugi del srečanja, ki je bil družabnega značaja, je potekal v domu Franc Močnik. Dijaki klasičnega liceja Primož Trubar in družboslovnega liceja Simon Gregorčič so namreč pripravili krajšo božičnico z glasbo, pesmijo in recitacijami.

Pomembni medvojni zapisi (2)

Narodnoosvobodilni boj v dnevniku
Rudolfa Klineca (1943-1945)

Nastopilo je leto 1943, o katerem je Alojzij Novak v Črniški kroniki zapisal: "Quando Marcus pascha dabit - 25. aprilis, et Antonius pentecostabit - 13. junii, et Joannes Baptista eucharistiam adorabit - 24. junii, totus mundus vaeh clamabit." V resnici se je v tem letu zgrnil nad deželo plaz težkih preizkušenj. V prvi polovici leta so se nadaljevale prisilne mobilizacije mlajših in starejših moških in odraslejših fantov vse do 18. in 17. leta tako z italijanske kakor s partizanske strani. V različnih krajih južne Italije, Sicilije in Sardinije se je nahajalo na tisoče slovenskih fantov in moških, ki so jih strpali v "posebne delavske bataljone" (battaglioni speciali) in jih na ta način konfinirali, tamkajšnji prebivalci pa so jih neredko imeli za nevarne "ribelle". Na drugi strani pa so se množile vrste partizanov, kamor so se zatekala celo mlada dekleta. Sledile so aretacije in poboji nedolžnih ljudi, polnili so se zaporji in koncentracijska taborišča, izvajala so se zlasti za ženski svet ponižujoča zasliševanja in mučenja, v plamenih so izginjale posamezne hiše in cele vasi. Pogosto nemočni so slovenski duhovniki tolažili in reševali najbolj prizadete ljudi, obenem so rotili nadškofa Margottija, naj zastavi ves svoj vpliv in intervenira pri oblasteh. Priznati je treba - piše dr. Klinec -, da se je nadškof izredno prizadeval in organiziral

učinkovito pomoč posebej internirancem ter ostro protestiral pri samem Mussoliniju zaradi nečloveškega ravnanja z aretiranci pri zaslišanjih in trpinčenju v zaporih, zlasti kar zadeva ženski svet. Še vedno pa je bilo v ljudstvu močno zasidrano skrajno nezadovoljstvo nad vsemi krivicami in preganjanji, ki jih je pretrpelo v fašističnem obdobju. Ogorčenje se je stopnjevalo sprčo strašnih represalij, ki jih je italijanska oblast izvajala nad ljudstvom in se tako izkazovala za stokrat bolj krivično in kruto od samih upornih "banditov". Prav zato se je krepilo zaupanje v partizane in neredki duhovniki so še vedno upali, ne glede na negotovo prihodnost, na osvoboditev in zedinjenje. Vendar ne vsi, posebej ne tisti, ki so v partizanskem osvobodilnem gibanju uzrli maneuver partije za prevzem oblasti v družbi z vsemi prvinami borbenega ateizma. Zato ni čudno, da se je skupina duhovnikov z dr. Mirkom Brumatom na čelu v Gorici prizadevala za izdajo posebne brošure, s katero bi v imenu duhovščine obsodili partizanstvo. Po Klinečevem mnenju bi bilo to dejanje tvegano in sporno in kar odleglo mu je, ko je Brumat s svojim predlogom pogorel. Mnenja je bil, da ne bi bilo modro se javno zoperstaviti temu gibanju. Obsodba bi povzročila delitev duhov in

bi jo bilo mogoče izkoristiti v škodo Cerkev. To mnenje je delila tudi t.i. "goriška sredina", ki ji je bilo zelo pri srcu predvsem zedinjenje. Julija 1943 je Mussolini klavrnopropadel, septembra so se po premirju neslavno poslovili Italijani. Značilen je opis odhoda

italijanskih vojakov: "Njihova armada je v popolnem razsulu. Žalostnejše in poniževalnejše slike si ni mogoče predstavljati: hodijo peš, vojaško ali civilno oblečeni, nekateri v čevljih, drugi v copatah, v nogavicah in tudi bos; nekateri v majici, pa tudi brez srajce. Hodijo, krevljajo polni žuljev, ranjenih nog. In kako prijazno pozdravljajo, mir-

no oddajajo orožje, kovčke, blago. Veseli, da nesejo zdravo kožo. Sicer pa ravna naše ljudstvo z njimi odlično: nudi jim hrane, sadja, prenočišče. Daje jim navodil, kako pridejo srečno v zaledje. Hvaležni so." (Z.z. 11.9.1943) Ni ga plemenitejšega "maščevanja" za prestane krivice, kot je dobrota. Hkrati omenja, da se je podobno dogajalo tudi slovenskim fantom in možem, ki so se vračali od vojakov v Italijo. Nekateri so peš prehodili tudi po 300 km. Italijani so jim pomagali s hrano in pijačo in jih usmerjali na varno pota, da niso padli v roke Nemcem.

Po odhodu Italijanov je jeseni 1943 nastopilo v deželi obdobje partizanske "republike". Glavne prometnice in večja središča pa so čvrsto nadzirale nemške vojaške sile, ki so neusmiljeno kaznovala sleherni oviranje njihovih ciljev. Politično in vojaško delovanje OF zlasti na podeželju je bilo čutiti na vsakem koraku. Na drugi strani pa so nemški kazenski pohodi sejali strah in grozo. Hoče nočeš so bili z ljudstvom v ta vrtnec potegnjeni tudi duhovniki. Kruta stvarnost jih je spodbudila, da so iskali rešilne izhode za ljudi in zase v najbolj kritičnih trenutkih. Ni dvoma, da sta jim pri tem pomagala velik ugled in zaupanje pri ljudeh. Ni pa te dejavnosti vedno cenilo partizansko vodstvo, ki bi rado edino obvladalo vse pore življenja, nemška okupacijska oblast pa jih je obtoževala simpatiziranja s partizani.

/ dalje
Franc Kralj

In memoriam

Arnolfo De Vittor

Velika množica se je v torek, 27. decembra, udeležila jutranje pogrebne maše v cerkvi sv. Ignacija v Gorici. V četrtek, 22. decembra, je namreč nepričakovano umrl prof. Arnolfo De Vittor, vidna osebnost v goriškem cerkvenem, publicističnem, političnem in kulturnem življenju, predvsem pa prijatelj, ki je redno prihajal na naše uredništvo. Bil je predsednik upravnega sveta tednika Voce isontina, s katerim že več let sodelujemo. Pri maši, ki jo je ob 30 domačih daroval nadškof Dino De Antoni, so med drugimi bili prisotni goriški župan, podpredsednik pokrajinske uprave in druge vidne javne osebnosti. Vse življenje zvest župnik sv. Ignacija na Travniku, se je pokojnik rodil prav na god zavetnika 31. julija 1924. Že od mladih let se je oblikoval v vrstah škofijske Katoliške akcije, ki je bila njegova druga družina; v gibanju je zasedal tudi odgovorna mesta in ga zaznamoval zlasti v pokoncilskih letih. Kot angažiran laik je bil dejaven v krajevni politiki, in sicer pred leti kot občinski svetovalec, vse do smrti pa kot član rajonskega sveta. Bil je tudi eden izmed ustanoviteljev goriškega škofijskega tednika Voce isontina leta 1964, pri katerem je vseskozi tudi pisal in vodil njegovo upravo; poleg tega je že vrsto let tudi redno pisal o življenju goriške Cerkev za vatikanski dnevnik L'Osservatore Romano. V dragem spominu ga bodo ohranili tudi nekdanji dijaki Šol Favetti in Galilei, saj je pokojni poučeval tehnični pouk. Verjel je v Goriško kot odprto deželo, kjer lahko v slogi sobivajo različni in se tako bogatijo; zato je bil tudi prisoten v raznih kulturnih ustanovah in pobudah, ki so širile to goriško identiteto. Zgledno je podpiral tudi misijonsko in karitativno dejavnost svoje župnije. Kot je v nagovoru pri maši povedal nadškof De Antoni, je prof. De Vittor ne nazadnje bil mož, oče štirih otrok in dedek.

Prof. De Vittorja se bomo radi spominjali kot sproščenega in vedrega gospoda, pokončnega kristjana, ki je za svoje večdesetletne zasluge prejel tudi več odličij, a iz ponižnosti ni hotel nikdar govoriti o tem. S svojim pristopom se je znal priljubiti vsakomur; za vsakogar je imel dobro besedo, z vsakomer se je rad pošalil ali posmejal. G. Arnolfo, manjkali nam boste! Ženi Renati in vsem svojcem izražamo globoko sožalje.

Kratke

Štandrež / Praznik miru in prijateljstva ter doberdelna baklada

Štandreški rajonski svet prireja v sodelovanju z vrtcem in osnovno šolo Fran Erjavec ter župnijo in vaškimi društvi že vrsto let doživeto

predbožično srečanje, ki se je letos odvijalo v nedeljo, 18. decembra, v štandreški cerkvi. Doživetega praznovanja se je udeležilo izredno veliko domačinov in staršev otrok, ki so napolnili veliko štandreško cerkev. Spored so začeli malčki otroškega vrtca s pesmijo in skupno recitacijo božičnih motivov, nadaljevali pa so osnovnošolski otroci, ki so s svojim nastopom ustvarili pravo božično in novoletno vzdušje. Za njimi so stopili pred prezbiterij otroci osnovne šole iz Vrtojbe in se predstavili z lepo izbranim pevskim sporedom. Program sta sklenila štandreški mladinski zbor pod vodstvom Patricka Quaggiata in mešani zbor Štandrež, ki ga je dirigiral David Bandelli. Lepo je iz mladih grl zazvenela slovenska božična pesem. Kot običajno sta združena zbora zapela Sveto noč, predsednik rajonskega sveta Marjan Breščak pa je vsem voščil bogate božične praznike in vso srečo v novem letu.

V soboto, 17. decembra, so štandreški osnovnošolski otroci obiskali najstarejše domačine in jim zaželeli prijetne in doživete praznične dneve. Ob prazniku miru in prijateljstva so zbirali tudi prostovoljne prispevke, ki so jih namenili za Unicef. V isti namen je šel tudi izkupiček iz prodaje božičnih motivov. Osnovnošolski otroci pa so zbrali veliko igrač in jih podarili vrstnikom iz Madagaskarja.

Na Štefanovo pa je od Štandreža do Jeremitišča potekala doberdelna baklada, ki jo je pripravil rajonski svet in je privabila veliko ljudi. Na Jeremitišču so se ustavili ob večjih lesenih jasicah, ki jih je izdelala Sonja Maličoj, mladina pa je ob njih zapela nekaj božičnih motivov.

Glede dvojezičnih obcestnih znakov

Cestno podjetje ANAS bi ne smelo delati težav pri postavitvi dvojezičnih obcestnih znakov na državni cesti št. 55 v občini Doberdob. Tako je bilo zagotovljeno deželnemu svetniku SSK Mirku Špacapanu, ki je posegel pri vodstvu Anas-a v Trstu. Sklicujoč se na državno zakonodajo, predvideno po zakonu 482 za vrednotenje jezikovnih skupnosti in manjšinskih jezikov, je svetnik SSK vprašal za pojasnila glede težav, ki naj bi nastale v zvezi s prošnjo občine Doberdob za postavitev dvojezičnih znamenj. Odgovorni za tehnične storitve dr. Bellotto je ugotovil in zatrdil, da so omenjene oznache bile odobrene in da jih bo doberdobska občina v kratkem tudi dobila.

M. Špacapan piše doberdobskemu občinskemu odboru

Spoštovani v doberdobskem občinskem odboru, nobenega iskanja zaslug, pač pa pravilna in dobrodošla skupna naprežanja za doseganje koristnih postavk za slovensko prebivalstvo. Upamo, da se z občino Doberdob ne bo treba kregati, saj lahko koristno sodelujemo, da premaknemo kakšno kočljivo zadevo, pa tudi spomnimo na take, ki so neke običale. Sicer pa je večina občanov slovenskega jezika prav gotovo zadovoljna, če se složno zavzemamo za skupne zadeve, na primer proti tovornjakom čez Dol in Sabliče ali za postavitev dvojezičnih cestnih oznach ali za pridobitev sredstev za ploščad na Palkišču. Ob odobritvi deželnih sredstev za izvajanje zakona 482 sem s tiskovnim sporočilom spomnil naše občinske uprave, da imajo možnost črpanja sredstev za dvojezičnost. Pameten upravitelj se nikoli ne odreče pomoči kogarkoli, saj mu je prvenstvena skrb končni dobri rezultat, s katerim se bo lahko ponašal pred lastnimi občani. Doberdobska občinska uprava je ena izmed večinsko slovenskih na Goriškem, zato se bom zanjo naprej zavzemal, po svojih možnostih seveda. Tako sem obljubil tudi v članku v PD dne 18.12.05, v katerem sem napovedal svoje posredovanje pri ANAS, in obljubo sem tudi držal. Tam me tudi že poznajo zaradi sličnih zavzezanj za dvojezične znake po cestah na Krasu. Lepo bi sicer bilo, da bi dobri nameni bili obojestranski, na dlani pa je, da bo zasluga za dvojezične obcestne znake - ko bodo dokončno na svojem mestu - tistega, ki jih je zaprosil in postavil, to se pravi občinske uprave Doberdob. Slovenska skupnost in njen deželni predstavnik bosta ob tem dosežku izredno zadovoljna.

Lepe božične praznike vam želi
Mirko Špacapan

Pobuda za postavitev spomenika msgr. Kazimirju Humarju

Slovenski duhovniki, Novi glas, Katoliško tiskovno društvo, Kulturni center Lojze Bratuž, Zveza slovenske katoliške prosvete in Slovenska zamejska skavtska organizacija iz Gorice name-ravajo prihodnje leto, ko se bomo spomnili 5. obletnice smrti msgr. Kazimirja Humarja, duhovnika, vzgojitelja, časnika, kulturnega delavca in organizatorja, postaviti v spominskem

parku ob Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici doprni kip. Zato pozivajo vse, naj darujejo sredstva za izdelavo bronastega doprnskega kipa. Denar zbiramo tudi v našem uredništvu in upravi. Za postavitev spomenika dr. Kazimirju Humarju ste do 31. avgusta 2005 darovali 3.730 evrov in 250 am. dolarjev. Novi darovi: Bogdana Brajša 100,00 evrov.

ZCPZ GORICA Tradicionalni Božični koncert v goriški stolnici

Skrivnost božjega rojstva v prelepih božičnih pesmih

Teško si je predstavljati praznik sv. Štefana brez Božičnega koncerta v goriški stolnici, ki skoraj pol stoletja žlahtni božična praznovanja v goriškem mestu. Tudi letos so verniki in ljubitelji nabožnih pesmi, brez katerih bi bili božični dnevi gotovo manj praznični, sprejeli vabilo Združenja cerkvenih pevskih zborov iz Gorice in se v lepem številu udeležili te tradicionalne prireditve.

Prireditelj, v imenu katerega je pozdravila predsednica prof. Lojzka Bratuž, je božični nagovor tokrat zaupal našemu odgovornemu uredniku Juriju Paljku. V svojem poznanem, toplem, gostobesednem slogu je najprej poudaril, da je ta koncert eden izmed najstarejših v našem mestu in zato tem bolj občuten, cenjen in ugleden. Hvaležni moramo biti našim prednikom, da so nam po vojnem razdejanju ob obnavljanju kulturnega življenja zapustili tudi tako doživeto prireditev, ki nas spominja na Kristusovo rojstvo in nas enako nagovarja tudi sedaj v tem razkristjanjenem svetu. Božič, je nadaljeval Paljk, "je samo eden od tistih nevsiljivih dokazov, pravzaprav lepo razvidnih dejstev, da naša razvita družba in zato tudi Evropa sloni na krščanskih koreninah, na krščanskih vrednotah, ki so sicer lahko res postale občečloveške vrednote, a so gotovo krščanskega izvora". Zato smo kristjani zares začuden nad odklonilnim odnosom "laičnih

in ne samo laičnih piscev evropske ustavne listine, ki si niso v ustavi upali napisati niti besedice o krščanskem izvoru, temelju nove Evrope, kar je seve-

razmišljanje je sklenil s poučkom na Božiču, ki je praznik novega življenja, ki je odprt življenju, o katerem poje naša lepa, zdaj nežna, zdaj mogočna,

In prav božične melodije, polne pomenljivih vsebin, so odmevale med cerkvenimi oboki iz grl pevcev MoPz Mirko Filej z dirigentom Zdravkom Klanjškom, ženskega zbora Prosek-Kontovel pod vodstvom Marka Štoke, MeCz Solkan, ki je bil že drugič gost te božičnice z zborovodjo Mileno Prinčič, MePz Rupa-Peč pod vodstvom Zdravka Klanjščka in MoPz Štmaver pod taktirko Nadje Kovic. Vsak zbor je zapel tri pesmi, večinoma slo-

Foto JMP

da slabo, saj je znano, da tistega, ki samega sebe in svojega rodu ne spoštuje, ponavadi ne cenimo". Naglasil je še, da je prav goriška krajevna Cerkev vedno povezovala slovenske kristjane tudi v najtežjih časih, in zato je prav, da poteka ta tradicionalni božični koncert prav v stolni cerkvi, "saj s svojo stalno prisotnostjo v njej sami sebi in drugim potrjujemo našo zgodovinsko prisotnost v središču mesta, ki nosi slovensko ime". Svoje

zdaj pa čisto človeško melanholično uglasena slovenska pesem. Prav v življenje moramo verjeti, če hočemo obstati. Zato "Bog nam daj vsem skupaj dobro in življenja polno novo leto, nasmeš novorojenega Jezusčka, ki ga danes s pesmijo častimo, naj nas spremlja in naj nam osmišlja dneve do prihodnjega Božiča, ko se bomo ponovno zbrali in ponovno prisluhnili lepi slovenski božični pesmi!"

venskih skladateljev; na orgle so spremljali Damijana Čevdek, Davorin Starec, Uršula Beringar in Lojzka Bratuž. Ob koncu je s kora mogočno zadonela zahvalna pesem, ki jo je odpel združeni zbor nastopajočih. Zahvali za vse, kar smo prejeli letos iz božjih rok, je sledil slovesen blagoslov, ki ga je podelil g. Marjan Markežič ob msgr. Oskarju Simčiču in patru Mirku Peliconu.

IK

Koncert v Kulturnem centru Lojze Bratuž

Angelski glasovi z Dunaja

Dunajski pojoči dečki so fenomen, ki bogati glasbeni svet že pol tisočletja. Malokdo ve, da je ta čudoviti pevski ansambel nastal po dekretu cesarja Maksimiljana I., njegov prvi "kapelmeister" pa je bil Ljubljčan Jurij Slatkonja. Zbor je skozi

dečki velika institucija, pravi "ferajn", ki vključuje tudi glasbeno šolo, skrb za splošno izobraženost gojencev, organizira pa tudi razne športne in razvedrilne aktivnosti. V sistemu je vključenih okoli 250 otrok, ki v starosti od deset do dvanajst let sodelujejo v zbo-

spremljala bogat program, v katerem so se najprej zvrstile različne znane skladbe slavnih skladateljev Orffa, Kriegerja, Mozarta, Francka, Straussa (sina in očeta), v drugem delu pa smo prisluhnili priredbam bolj ali manj znanih božičnih pesmi. Dirigent Kerem Sezen,

zbora je očitno posodobljen, kar se ne nazadnje sliši tudi v programu, temelji pa na permisivnih metodah. Program sam je na trenutke rahlo populističen, "komercialen", delno prilagojen sposobnostim razumevanja glasbe mladih dečkov (vidi se jim v očeh, da so nekateri pravi angelčki, drugi mali hudički, vsi pa popolnoma predani svoji dejavnosti), hkrati pa tudi zelo resen in umetniško na visokem nivoju. Orffova O Fortuna (iz

Foto DPD

zgodovino precej menjaval svoje vloge, pomembno pa je, da je od samega začetka ohranjal najvišji možni nivo poustvarjanja. V njem so peli mnogi znameniti skladatelji, kot na primer naš Gallus, oba Haydna, Joseph in Michael, pa Schubert, Gluck, Mozart, Bruckner in še mnogi drugi. Največja posebnost zbora je njihova neverjetna vokalna tehnika. Danes so Dunajski

ru. Le-ta šteje okrog sto članov, razdeljen pa je v štiri popolnoma samostojne skupine. Vsaka skupina ima svojega dirigenta, svoj program, vsi skupaj pa se samofinancirajo skoraj izključno z nastopi. Gre torej za pravo pevsko podjetje, katerega del je, 21. decembra, nastopil na celovečernem koncertu v KC Lojze Bratuž v Gorici. Nabito polna dvorana je z velikim navdušenjem

rojen v Istanbulu, je pevec vodil zelo suvereno, z veliko memo empatije do mladih umetnikov, predvsem pa z opazno prijaznostjo in na nevsiljiv, tovariški način. Otroci so nedvomno popolnoma sproščeni in njihovi čudoviti glasovi niso ustvarjeni s trdo roko. Gotovo gre za precejšnjo disciplino, brez dvoma, toda ne na račun veselja do petja in otroške razigranosti. Sistem oblikovanja

Carmine Burane) na primer je zazvenela tako mogočno in doživeto, da je podpisanega kar zmrzilo po hrbtu. Zaradi lepote, čistosti in elegancie izvajanja, predvsem pa vrhunske ubranosti (soprani so dobesedno nebeški in pravljico lepi) je bil nastop Dunajskih pojočih dečkov gotovo največji vokalni dogodek v zadnjem času na Goriškem.

Jože Štucin

Nova pridobitev za slovensko skupnost v Laškem

Odpri nov sedež Združenja staršev iz Romjana

Združenje staršev otrok, ki obiskujejo šolski pol v Romjanu, je 18. decembra slovesno odprlo nov društveni sedež v Selcah, v ul. Monte Cossich 20. Gre za pomembno pridobitev društva, ki je v zadnjih letih postalo pomemben dejavnik na ronško-tržiškem kulturnem in šolskem področju. Združenje staršev je pred tem že ustanovilo pevski zbor, otroci, ki obiskujejo romjansko osnovno šolo, pojejo v otroškem pevskem zboru. Glasbeno obarvana je tudi instrumentalna skupina Malih romjanskih muzikantov. Te so samo nekatere izmed dejavnosti, ki bodo odslej dobile svoj dom v novem sedežu.

Uvodni pozdrav sta na slovesnosti imela predsednica Združenja staršev Damijana Kobal in podpredsednik Boris Černic. Podčrtala sta pomen, ki ga bo igral novi sedež. Le-ta je namreč središče za ojačitev delovanja, hkrati pa je pomemben socializacijski prostor za otroke in odrasle. Sonja Klanjšček, ravnateljica didaktičnega ravnateljstva Doberdob, je izpostavila konstruktivno vlogo, ki so jo v vseh teh letih odigrali starši romjanskih

otrok. Sedež je po njenem mnenju dodatna obogatitev že zelo pestre in razvejane dejavnosti. Pobude romjanskih staršev, je opozorila, nudijo odlične odgovore na vprašanje vzgoje in sožitja. Na odprtju sedeža so bili prisotni ronški župan Livio Furlan, deželni odbornik za kulturo Roberto Antonaz, pokrajinski odbornik Marko Marinič, doberdobski podžupan Nordio Gergolet, predsednik tržiškega občinskega sveta Fabio del Bello, bivši ravnatelj ter predstavnik Sindikata slovenske šole Joško Princič ter predstavnica SKGZ in ZSKD Tamara Butkovič. Furlan je podčrtal pomen slovenske manjšine in orisal projekte uprave na področju vrednotenja te skupnosti. Gre predvsem za 12 tisoč evrov težak načrt za preureditev slovenskega pola v Romjanu, ki naj

Foto AC

vključuje vrtec in OŠ. Nadalje je omenil zaposlitev slovenskega knjižničarja v ronški knjižnici. Tudi Del Bello je izrazil zadovoljstvo ob odprtju sedeža na teritoriju, ki povezuje slovenski in italijansko-furlanski del našega območja. Marinič pa je čestital Združenju staršev ob novem uspehu, ki je korak naprej na poti sožitja in poznavanja bližnjega. Antonaz je ob čestitkah podčrtal pomembnost šole v Romjanu za spoznavanje sloven-

ske kulture tudi na italijanskih območjih. Prisotne sta pozdravila tudi N. Gergolet in T. Butkovič. Najslovesnejši trenutek je bilo rezanje traka, ki ga je opravila bivša predsednica Rozina Ferfoglija. Odprtje sedeža se je sklenilo z nastopom Zbora staršev, otroškega pevskega zbora in Malih romjanskih muzikantov, ki so s prisotnimi nazdravili na novo pridobitev. AC

OŠ Josip Abram / Božičnica

Nežno vabilo otrok na prijateljsko snidenje

Šolarji OŠ Josip Abram iz Pevme in malčki iz pevskega vrta so pred težko pričakovanim zimskim oddihom pripravili staršem in prijateljem lepo božično prireditev v domači cerkvi v ponedeljek, 19. decembra. V božjem hramu se je zbralo veliko poslušalcev, da bi spremljali

božičnico z naslovom "Pridi, podaj roko", ki je bila vsa prežarjena s plemenito željo po miru in nesebičnem prijateljstvu. V prezbiteriju so posamično in skupaj otroci iz vrta in šolarji, z recitacijami in s petjem ob posneti glasbeni podlagi, pa tudi ob spremljavi v živo, pod vodstvom učiteljice

Alenke Drobež in Marte Ferletič, pristrčno spletili venček toplih misli o tem, kakšen globlji pomen skriva beseda mir, ki so ga v tisti davni sveti noči zaželeli angeli iz nebes. Tistega miru z veliko začetnico močno potrebujemo tudi v današnjem svetu, ki je še vedno prepoln gorja in v katerem preveč otrok ne pozna otroštva. Želimo tudi, da bi kot v zgodbi, ki so nam jo stkali šolarji, prišel k nam tak svetel žarek in bi ostal pri nas za zmeraj, da bi njegova neugasljiva luč lila na našo vse pretemno vsakdanjost. IK

Pesem Sveta noč je sklenila prireditev, ki je ob premišljeni razsvetljavi vsebovala tudi nekaj sugestivnih trenutkov. Pridnim nastopajočim je polna cerkev iz srca zaploskala. Ravnateljica goriškega ravnateljstva Mirka Brajnik se je zahvalila učencem in postrtovalnim učiteljicam ter vsem voščila vesele praznike. Svoje voščilo sta v imenu staršev in krajevnega rajonskega sveta oz. učnega in neučnega osebja izrekla še Lovrenc Peršolja in učiteljica Alenka Drobež. IK

Obvestila

SKRD Jadro v sklopu koncertov Nativitas vabi na Božični koncert mešanega pevskega zbora iz Trsta, ki bo v cerkvi sv. Lovrenca v Ronkah v nedeljo, 8. januarja, ob 15.30.

Didaktično ravnateljstvo Gorica - ul. Brolo sporoča, da bo vpisovanje v prvi letnik otroških vrtcev in v I. razrede osnovnih šol za šolsko leto 2006/07 potekalo od 9. do 25. januarja 2006 s tem urnikom: od ponedeljka do sobote od 10. do 12. ure; ob sredah tudi popoldne od 15.30 do 16.30.

Ravnateljstvo večstopenjske šole Doberdob obvešča, da bodo vpisi v vrtec, osnovno šolo in nižjo srednjo šolo (za dijake, ki prihajajo iz drugih ravnateljstev) potekali od ponedeljka, 9. januarja, do srede, 25. januarja 2006. Uradi v prostorih osnovne šole Prežihovega Voranca v Doberdobu so za stranke odprti od ponedeljka do sobote, od 8. do 10. ure, razen ob petkih, ko je urnik sprejemanja od 11. do 13.45; ob sredah so uradi odprti tudi popoldan od 14. do 15. ure. **Novi glas** vabi na devetdnevno potovanje v Armenijo od 21. do vključno 29. junija. Potovanje bo z letalom z ronškega letališča preko Münchna do Erevana, ki je glavno mesto Armenije. Ista pot bo tudi za vrnitev. Pri vpisu se plača akontacija 150,00 evrov. Vpisuje se na upravi v Gorici in Trstu. Vsak udeleženec potuje z osebnim potnim listom, ki mora biti veljaven vsaj 6 mesecev pred potovanjem. Prejeli boste tudi spored potovanja. Pohitite z vpisom! Prihodnji objavljamo podroben spored.

Darovi

Namesto cvetja na grob Josipa Kralja daruje Marija Košuta 25,00 evrov za MePZ Lojze Bratuž in 25,00 evrov za Vokalno skupino Sraka.

Za Novi glas: s. Marija Addolorata 15,00 evrov; Bernard Antonič 5,00; Aldo Jovan 2,00; Marija Kogoj 5,00; ob nabirki za katoliški tisk N.N. 200,00 evrov. **Za cerkev** v Rupli: Lidija Simčič Devetak 50,00; Darko Durček 300,00; žena in sinova ter hči z družinami ob smrti Leopolda Ožbota 200,00; Lauretta Pizzo Ožbot 50,00; Mirjam Martinuč Kovč 20,00; N.N. 45,00 evrov. **Za cerkev** v Gabrjah: D. v spomin na pokojne sestre Frido, Valerijo in Nado 50,00; Ljudmila Špacapan Florenin 50,00; Marco Rojec 50,00 evrov. **Za misijone**: g. Bogomil Breclj 260,00 evrov. **Za misijonarja** Danila Lisjaka: N.N. 300,00 evrov.

Čestitke

Med belimi in nežnimi snežinkami je priplavalo na svet naše ljubko dete **Janezek** v naročje mame Margaret in očku Bogdanu. Z nepopisnim veseljem je osrečil sestrico Petro in nas vse, ki iskreno čestitamo in voščimo mladi družinici obilo Božjega blagoslova. Nonota Milka in Remigij ter stric Igor. Župnijska skupnost v Števerjanu se skupaj z župnikom veseli rojstva treh fantkov, ki so privekali na svet ob koncu minulega leta: **Manuel** je razveselil bratca Simona ter mamo Majdo in očka Andreja, **Luca** je osrečil mamo Michelo in očka Marka, **Janez Pavel** pa je razveselil sestrico Petro ter mamo Margaret in očka Bogdana. Srečnim staršem iskrene čestitke, male junake pa naj božji blagoslov spremlja na poti življenja!

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 6.1. do 12.1.2006)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored: **Petek, 6. januarja** (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: Slovenska narodno-zabavna in zabavna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila. - Iz krščanskega sveta. - Zborovska pesem. **Ponedeljek, 9. januarja** (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound z Andrejem: moderna glasba včeraj in danes. - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 10. januarja (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da... glasbena oddaja z Matjažem. **Sreda, 11. januarja** (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Smučine vodijo v davno preteklost. - Izbor melodij. **Četrtek, 12. januarja** (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev. - Glasba iz studia 2.

*Naši sodelavki
Nataši, ki je
na novega leta dan
povila hčerko
NINO,
in možu Giulianu
iskrene čestitke!*

UREDNIŠTVO NOVEGA GLASA

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

- Nedelja, 15. januarja 2006, ob 17. uri
Ada Bačar

VESELA AJDOVSKA TRŽNICA
REŽIJA ADA BAČAR

Dramska skupina Žar društva Most - Ajdovščina

- Nedelja, 29. januarja 2006, ob 17. uri
Ivo Brešan

HAMLET V SOSEDNJI VASI

REŽIJA JOŽE HROVAT
Dramski odsek PD Štandrež

- Četrtek, 9. februarja 2006, ob 20. uri
Natečaj Mladi oder - nagrajevanje
EVGEN

Gledališka skupina nižje srednje šole iz Doberdoba

ISKRIVI SMEH
NA USTIH VSEH

- Nedelja, 19. februarja 2006, ob 17. uri
Marjan Marinc
**POROČIL SE BOM
S SVOJO ŽENO**
Gledališka skupina Bc - Bovec

VELIKA DVORANA
KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

Prejeli smo

Spošt. gospod župan - Sovodnje
Predmet: **Osebnne izkaznice na dvojezičnih obrazcih**

Tik pred prazniki smo v časopisih lahko prebrali vest, da bo Občina Gorica v kratkem začela izdajati osebnne izkaznice na dvojezičnih obrazcih in tako začela uresničevati člena št. 7 in 8. zakona 38/01. Ker je pred časom tudi Občina Sovodnje zaprosila pri pristojnih uradih ministrstva za notranje zadeve za dostavo dvojezičnih obrazcev za osebnne izkaznice, je mogoče domnevati, da je bila podobna pošiljka kakor Občini Gorica dostavljena tudi Občini Sovodnje. Sami ste pred več meseci tudi povedali, da ste že posegli v Rimu, da bi zadevo premaknili. Pravzaprav je informacija, ki smo jo te dni zasledili v tisku, lahko spodbuda, da se omenjena zadeva spet aktualizira. Prepričani smo, nam boste lahko že v kratkem sporočili, da bo tudi anagrafski urad v Sovodnjah lahko izdajal osebnne izkaznice na dvojezičnih obrazcih. Sovodnje, 2. januarja 2006

*Vlado Klemše
v imenu svetniške skupine Združeni*

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Zborovski koncert

EVROPSKI BOŽIČ

MePZ ŠTANDREŽ

Zborovodja David Bandelli
Sopran Alessandra Schettino

PEVSKA SKUPINA MUSICUM

Nedelja, 8. januarja 2006, ob 19. uri
Župnijska cerkev sv. Andreja v Štandrežu

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

SLOVENSKA KNJIŽNICA DAMIRJA FEIGLA

Vas vabi v nove prostore

na Korzo Verdi, 51 (1. nad.) v Gorici,
kjer bo **od 9. januarja 2006 odprta**
od ponedeljka do petka od 9. do 18. ure.

Tel. 0481 531733 - Fax 0481 545781
e-mail: damir.feigel@kp.sik.si

GORIŠKA
MOHORJEVA
DRUŽBA

PESNIK PO MILOSTI BOŽJI

Gregorčičev večer ob izidu

Izbranih poezij

Kulturni center Lojze Bratuž

Sreda, 18. januarja 2006, ob 20.30

Intervju / Bogdan Grom o Zoranu Mušiču

“Najbrž bi bil bogatejši, če bi kako drugače delal, a delal sem, kar sem hotel!”

Pričujoči pogovor s slovenskim slikarjem Bogdanom Gromom, ki že vrsto let živi in dela v Združenih državah Amerike, a je ohranil tesen stik z rodno Tržaško in seveda s Slovenijo, je naš sodelavec Marko Tavčar pripravil jeseni leta 2003, ko so pri Goriški Mohorjevi zbirali gradivo za publikacijo, ki naj bi izšla ob slovitosti Mušičevi retrospektivni razstavi v Gorici. Zbornik zaradi različnih razlogov na žalost ni izšel, ostal pa je pogovor s prav tako svetovno znanim in uveljavljenim primorskim slikarjem, Bogdanom Gromom, ki je dobro poznal Zorana Mušiča. Pogovor je vredno prebrati, ker je zanimiv dokument časa, slikar Grom pa dodaja k življenjski sliki pokojnega Mušiča še tistih nekaj odtenkov, ki jih je vredno poznati.

Jasno je, da pogovora nismo hoteli kar tako objaviti in smo zato imeli srečo, da smo se s slikarjem Bogdanom Gromom ponovno srečali v Dolini v tiskarni Graphart, kjer je urejal svojo monografijo, le-ta naj bi kmalu izšla pri tržaški založbi Mladika.

11. oktobra sva tako z Markom Tavčarjem imela daljši pogovor z umetnikom, ki je pri svojih častitljivih letih svež, delaven in čil, večkrat pronicljivo ironičen, predvsem pa ima umetnik še izjemen spomin, pa čeprav je med pogovorom večkrat avtoironično dejal, da ga spomin zapušča.

Na žalost pogovora nismo posneli, ker mi je magnetofon dobesedno "crknil" po nekaj minutah pogovora in tega je bil slikar Grom najbolj vesel. Prav zadovoljen, da ga z Markom ne snemava, je začel pripovedovati svojo življenjsko pot, ki je edinstvena in gotovo pogojena z dejstvom, da je umetnik Bogdan Grom "že po naravi zelo radoveden". Prav ta radoživa radovednost ga je peljala v svet, pa čeprav je vedno ostal zvest Krasu in naši motiki.

"Najbrž bi bil bogatejši, če bi kako drugače delal, a delal sem, kar sem hotel!" je ponosno povedal o svojem delu in življenju. Zgodba, ki bi jo veljalo napisati.

Z monografijo, ki jo je pripravljaj, je bil vidno zadovoljen: "David (tiskar, op. ured.) in gospod Maver sta zgrabila za to idejo, zdi se mi, da bo monografija dobra, ker dopolnjuje prvo!"

JUP

Gospod Grom, kdaj in kje ste torej spoznali Zorana Mušiča?

Moja družina se je zaradi fašizma iz Trsta umaknila v Jugoslavijo in v tistem času smo z očetom in mamo ter bratom stanovali na Celovski cesti 30 v Ljubljani. Pod nami je stanoval Ljuba Mušič z ženo in s hčerkico Maco. Zoran Mušič je obiskoval brata in tam sva se včasih srečala.

To je bilo sredi tridesetih let, mislim, da v letu 1934 ali '35. To je bilo, preden je Mušič končal Likovno akademijo v Zagrebu in je šel na študijsko potovanje v Španijo. Bil je torej študent, ko je prihajal v Ljubljano. Spominjam se, da je prišel na obisk, tudi ko se je vrnil iz Španije. Takrat je prinesel s seboj cel kup gvašev in, ko sem si jih ogledal, sem bil ves navdušen, ker me je umetnost zmeraj zanimala. Bil sem še srednješolec in na skrivaj sem si želel, da bi tudi jaz, kot Mušič, šel v Zagreb na Akademijo. To mi žal ni uspelo. Na vsak način sem na Mušiča zmeraj gledal kot na velikega umetnika. Res sem ga občudoval. Bil je toliko starejši od mene. Mislim, da je kakih deset let starejši od mene, jaz pa sem imel takrat kakih 16 ali mogoče 17 let. Po maturi sem se vpisal na ljubljansko univerzo, kjer sem študiral pravo.

Potem je prišla vojna. Leta 1941 je Italija zasedla Ljubljano. Mene so kmalu zaprli, najprej v Ljubljani, potem so me privedli v tržaški Coroneo in me nazadnje odpeljali v Perugio, kjer sem bil konfiniran; tam sem se kmalu vpisal na Akademijo za likovne umetnosti. S Trstom pa sem še vedno imel dobre stike, ker so mi starši pisali in tako naprej. Tako se tudi spominjam, da mi je nekoč neka teta poslala članek o neki skupni razstavi Mušiča in, če se ne motim, Spacala, ki sta skupaj razstavljala na Korzu v Trstu. Vem, da sem se ob branju tega izreza malo začudil, ker je bil takrat v Ljubljani kulturni molk... Zdal ne vem, kako je bilo v Trstu.

Pravite, da ste bili med vojno v Perugii. Ste tam dočakali kapitulacijo Italije?

Res, 8. september 1943 sem dočakal v Perugii in z bratom, ki je bil pri meni, sva se umaknila policijskemu nadzoru ter se odločila, da greva v Benetke.

skusiva nad njimi, češ, mogoče dobite stanovanje kar tu. Svedovali so nama, da naj poskusiva, ker gre za stanovanje nekega duhovnika, ki so ga pravkar internirali v Nemčijo. Tako sva šla gor in gospodinji sva z bratom verjetno ugajala, tako da je sprejela "najemnika" in sva dobila lepo stanovanje in še farovsko kuharico, da se tako izzazim. Na vsak način to je bilo jeseni leta 1943.

Benetke pa so bile spet kraj, kjer sem se ponovno srečal z Mušičem. Nisem gotov, ali je Zoran prišel v Benetke tisto jesen ali naslednje leto. Mislim, da je to bilo leta 1943, se pravi še kmalu potem, ko sva z bratom prišla iz Perugie, ker nas je prišel pozdravit in nama od staršev iz Ljubljane prinesel neka sporočila. Takrat me je tudi prosil, naj mu najdem slikarske potreščine, kar sem tudi storil. Tako sva ostala v stiku in sva celo skupaj hodila po Benetkah in skupaj risala.

V Benetkah ste študirali?

Bil sem na Akademiji. Kot vam pravim, v tistih mesecih sva skupaj risala. Mislim, da še imam neke fotografije, na kateri sva skupaj v Benetkah. Seveda jaz sem bil še zmeraj študent v primerjavi z njim. Spominjam se, da me je nekoč prišel obiskat na Akademijo in takrat sem ga predstavil Guidu Cadorinu in Armandu Pizzinatu. Ko se tega spominjam, moram pripomniti, da, ko sem pred kratkim bral neko Mušičevo biografijo, piše, da se je Mušič seznanil s Cadorinom v Trstu, kjer je ta umetnik delal pri Sv. Justu. Vendar pa tega ne morem uskladiti, saj je bil Cadorin vsak dan na Akademiji in gotov sem, da sem mu ga jaz predstavil. Nekoliko kasneje sem ga predstavil tudi Armandu Pizzinatu in ta ga je predstavil Filippu De Pisisu, ki je tista leta tudi redno prihajal v Benetke, čeprav je dolgo živel v Parizu. Razumete? Tako je bi-

pal in tako sva ostala prijatelja do danes. Pizzinato mi je povedal, pa je prav on predstavil Mušiča De Pisisu, ki je Mušiču, če se ne motim, napisal tudi spremno besedo za neko razstavo, ki jo je imel v Benetkah. Tega se spominjam, ker po Pizzinatom pripovedovanju Zoran Mušič po tem ni imel več nobenih stikov z njim in se je čudil.

Foto JMP

To pisanje v knjigi pa me je malo zmedlo, saj sem bil stalno prepričan, da sem jaz pripeljal Mušiča h Cadorinu in ta ga je potem predstavil hčerki. Po mojem pa se to ni zgodilo v Trstu. Vem, da je bil Cadorin večkrat v Trstu, kjer je delal mozaik v katedrali, vendar je

sem se zavedel, da ima hude težave s spominom, ker me je zmeraj spraševal: "Ma, Bogdan, kdaj sva se zadnjič videla?" Povedal sem mu, kmalu nato pa me je spet vprašal, čeprav me je spoznal, in tako se je ponavljal, da mi je bilo prav hudo.

Vajine poti se se po Benetkah nekako ločile?

Povedal vam bom še malo, kaj

sicer le posredni stik z Zoranom Mušičem, pa sem imel leta 1947, ko sem skupaj z njim in drugimi tržaškimi grafikami in slikarji sodeloval v naši tedaj znameniti tržaški galeriji Scorpione v središču mesta.

Drugo srečanje z njim pa sega v leto 1955, ko sem imel osebno razstavo v galeriji Obelisco v Rimu. Zgodba je pravzaprav taka. V galeriji La fontanella sem leta 1955 imel razstavo, ki si jo je ogledal tudi znani rimski galerist Cardazzo. Prišel je na odprtje in, kot je rekel, so mu moji batiki strašno ugajali. Zlasti so ga nagovarjale upodobitve beneških gondol. Zaznal je, da imam prav poseben odnos do gondol. Nekateri jih občudujejo, meni pa se zmeraj zdijo, kot da bi bile sekire, ki sekajo naše hraste po Dalmaciji. Razumete? Gondola me spominja na sekiro, se pravi, da so ta dela daleč od tega, da bi ob gondolah upodabljal še neke golobčke itd.

No, Cardazzo mi je po odprtju razstave rekel, naj pridem v njegovo galerijo Obelisco, da bi se pogovorila. To se mi je zdelo zelo imenitno, saj je bil Obelisco najbolj važna rimska galerija, in če si bil v Obeliscu, si potem bil tudi v Milanu, v Parizu, ne vem kje... V tem gnezdu sta že bila Mušič in Federico Righi iz Trsta.

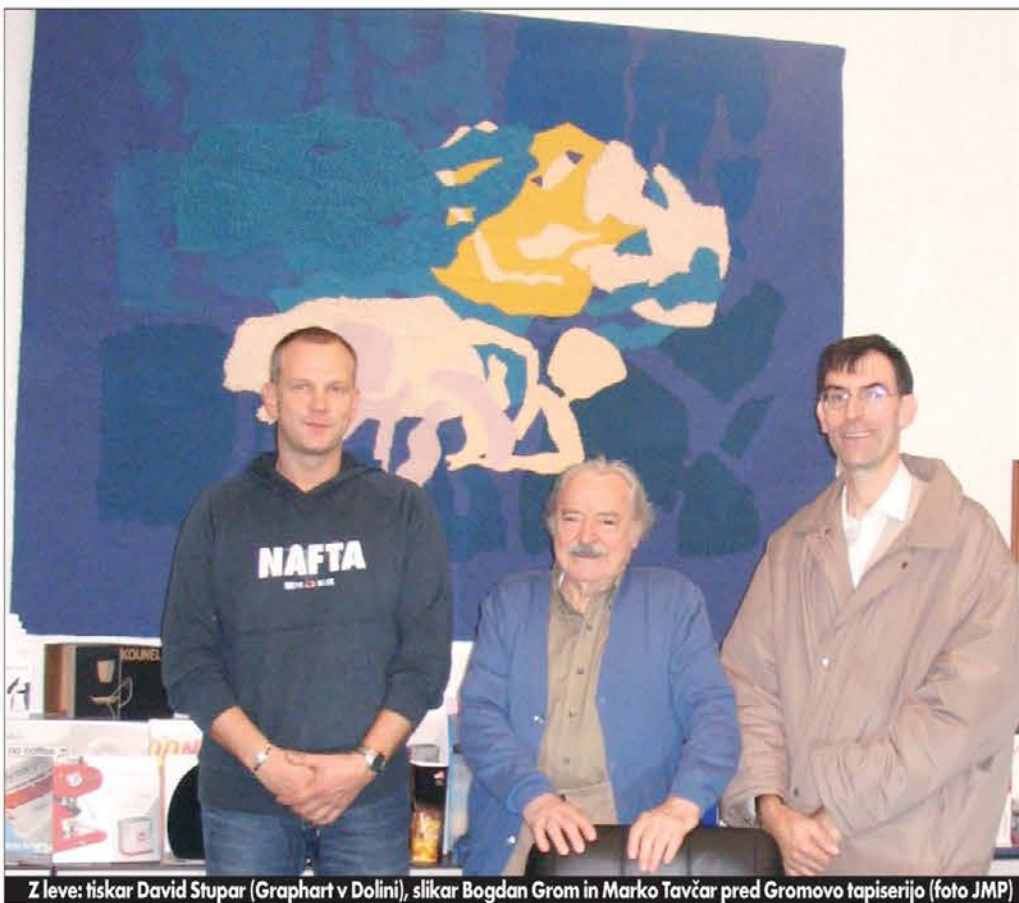
Tako sem naslednjega dne šel in sprejela me je tajnica, ki mi je rekla: "Gospod Grom, gospod Cardazzo mi je rekel, da bi vas rad imel v naši galeriji. Moram pa Vam najprej povedati naše pogoje". "Dobro," sem rekel, "pa mi jih povejte." Tako mi je prebrala te pogoje in še posebej poudarila: "Veste, je tako, ko podpišete ta kontrakt z nami, smo mi prvi, ki imamo pravico do vsega, kar boste ustvarili. Vi ne morete tega posebej prodajati". Začudil sem se. "Ne, ne," je rekla, "vse. Tudi risbe, vse, vse." Nato pa je še dodala: "Veste, mi bi vam dali za vsako sliko deset tisoč lir". "Boh," sem rekel, "deset tisoč lir... kako to, če dobim v galeriji, kjer razstavljam, petindeset do sto tisoč". "Taki so pogoji," je rekla, "a zapomnite si, da vam mi gradimo ime." Pa sem si mislil: pišite se nekam... ni važno moje ime in vse skupaj, svoje duše ne bom prodajal vragu. In sem odbil. Verjetno sem naredil svojo največjo življenjsko napako.

Ali pa ne.

Veste kaj, še sem živ, še zmeraj migam in zmeraj delam in imam uspehe, sicer v drugem, gotovo popolnoma drugem okolju. Tistih pogojev res nisem mogel sprejeti. Pa sem vseeno razstavljaj v Milanu v Navigliu in moji beneški batiki so spet nagovarjali marsikoga, vendar sem se takrat že odločil in odpotoval v Ameriko. Od takrat sem izgubil neposreden stik z Mušičem. Občasno sem tu in tam v New Yorku in tudi kje drugje videl Mušičeve stvari, stike pa sem ohranil z Zoranovim bratom Ljubanom in nečakinjo Maco in občasno sem jih srečeval Ljubljani.

Gospod Grom, hvala za pogovor, ki nam lepo osvetljuje razburkan medvojni in povojni čas, vaše delovanje in osebnosti, ki ste jih srečali in s katerimi ste sodelovali. Voščimo Vam veliko nadaljnjih uspehov.

Marko Tavčar

Z leve: tiskar David Stupar (Graphart v Dolini), slikar Bogdan Grom in Marko Tavčar pred Gromovo tapiserijo (foto JMP)

Imela sva srečo, ker sva tam poznala družino Ferjančič oz. po italijansko Ferianis. Gospod je bil visok sodnik v Benetkah. Ne vem, mislim, da na prizivnem sodišču ali kaj takšnega. Ko sva prišla k njim prosit za nasvet, so nama rekli, naj po-

lo. Zdal, Pizzinato je bil tudi moj osebni prijatelj. Tudi politično sva imela iste poglede, medtem ko se s Cadorinom ali pa z drugimi študenti sploh nisem spuščal v nobeno politično razpore. Pizzinato mi je zelo zau-

mo po telefonu. To pa je bil pravzaprav tudi moj zadnji stik z Mušičem. Mislim, da je bilo leta 2002. Poiskal sem ga v zvezi z njegovo imenitno razstavo v Judovskem centru v New Yorku. Takrat sem govoril z gospo Ido in tudi z Mušičem, a

Kako pa so se razvijale stvari?

Prišla sva do Perugie, se tam nastanila in ostala še celo leto, nakar sva se na začetku leta 1945 vrnila v Trst. V Benetkah sem se takrat ustavil samo nekaj ur. Med vojno sem izgubil vsako sled za Mušičem. Prvi,

Kratke

Nova knjižna izdaja pri Mladiki

V božičnem tednu je pri založbi Mladika v Trstu izšla dragocena glasbena knjiga, ki je sad sodelovanja med glasbenico Dina Slamo in tržaškim pesnikom Aleksandrom Furlanom, znanim predvsem po svojih narečnih pesmih, z naslovom Ana sama lučka. Aleksander Furlan se že več desetletij posveča pesnikovanju v domačem, barkovljanskem narečju in svoje pesmi objavlja v reviji Mladika. Prav tri pesmi, ki so v prejšnjih letih bile objavljene v reviji, to so Ana sama lučka, Buažeč in Ta sveta nuč, je glasbenica in skladateljica Dina Slama izbrala in jih uglasbila za mešani pevski zbor. Knjiga je sestavljena iz treh delov: v prvem so notni zapisi uglasbenih pesmi, v drugem je objavljeno samo besedilo pesmi v taki obliki, kot jo je avtor zapisal, v tretjem delu pa je prevod narečnih pesmi v knjižno slovenščino.

Knjigo krasi slika Maksima Gasparija s slovenskimi kmečkimi jaslicami, na platnici so Jaslice Milana Klemenčiča.

Pred 250 leti je umrl utemeljitelj teorije o delitvi oblasti, Charles Montesquieu

V Italiji pa tudi v marsikateri drugi državi skuša izvršna oblast, to je vlada, s pogostim izdajanjem zakonskih odlokov obiti pristojnosti parlamenta ter z vmešavanjem v pravosodje krniti samostojnost tudi te veje oblasti. Takšno ravnanje pomeni hudo kršenje osnovnega načela demokratične in na ustavi sloneče državne ureditve o delitvi oblasti. Razlikovanje treh funkcij države je poznal že Aristotel in ga je od njega prevzel John Locke (prav konec lanskega leta je poteklo 300 let od njegove smrti). Teorijo o delitvi oblasti, ki bo ostala vedno aktualna, pa je izpopolnil Montesquieu pred dobrimi 250 leti. Prav toliko let letos namreč mineva od smrti tega velikega francoskega političnega filozofa in pisatelja, ki velja obenem z Voltairom za utemeljitelja francoskega razsvetljenstva.

Charles Montesquieu se je rodil leta 1689 na gradu Brede v okolici Bordeauxa. Iz izkušenj, ki jih je pridobil v državni službi, je spoznal, da so v Franciji potrebne korenite spremembe. Ker je bil precej premožen, mu je bilo dano, da je lahko mnogo potoval in se seznanil z raznotero stvarnostjo po Evropi. Pozneje se je umaknil na grad Brede in se posvetil pisateljevanju.

Njegova Perzijska pisma so bila prava uspešnica, pisana v lahkotnem slogu, a ostro naperjena proti zasebnemu in javnemu življenju zlasti tedanjega vodilnega sloja v Franciji. Montesquieu bi se bil lahko zadovoljil z uspehom in nadaljeval z literarnim ustvarjanjem, vendar se je odločil za kritičen pristop do obravnavanja družbenih pojavov in njihovih zakonitosti. Tako je napisal pomembno delo Razmišljanje o vzroku veličine in propada Rimljanov. Ob primeru Rimljanov ugotavlja, da se mora vladar ozirati na vse okoliščine, v katerih je živelo in živi neko ljudstvo. Med te okoliščine šteje v prvi vrsti geografsko okolje in razsežnost ozemlja, na katerem prebiva ljudstvo, pa tudi sistem vladavine, pod katerim je moralo ljudstvo živeti v preteklosti, dalje vero, običaje in podobno.

Leta 1748 pa je Montesquieu izdal svoje najbolj znano delo z naslovom O duhu zakonov, ki ga je pisal kakih 20 let. V njem je podal teorijo o delitvi oblasti. Potrebno, da naj bo državna oblast omejena, je utemeljeval z državljansko svobodo. Učil je, da so državljani le takrat svobodni, ko se ne bojijo drug drugega in so vsi prepričani o svoji osebni varnosti. Takšnega prepričanja pa ni, če ima le ena oseba ali pa le en stan v svojih rokah vso državno oblast. Zato je nujen pogoj državljanske svobode v tem, da se državna oblast porazdeli med stanove. Zakonodajna oblast naj pripada ljudstvu (tretjemu stanu) in plemstvu tako, da jo izvršujeta ta dva stanova v dveh domovih, ki se pri izvrševanju te oblasti omejujeta in nadzorujeta, izvršilna oblast naj pripada vladarju, sodna oblast pa naj bo od obeh prejšnjih povsem neodvisna, zakaj "če bi bilo sodstvo povezano z zakonodajo, bi bila oblast nad življenjem in svobodo državljanov samovoljna, ker bi bil sodnik obenem zakonodajalec; če pa bi bilo povezano z izvršilno oblastjo, bi sodnik utegnil imeti moč zatiralca." / (mab)

Simon Gregorič ob 100-letnici smrti

Ni praznik, predragi mi, naše življenje,
življenje naj bode ti delaven dan!
Od zora do mraka rosan in potan,
ti lajšaj in slajšaj človeško trpljenje!

Dolžan ni samo, kar vелеva mu stan,
kar more, to mož je storiti dolžan!

(Življenje ni praznik)

Božični koncert APZ Maribor in MePZ Hrast

Glasbeno voščilo pred božičnimi in novoletnimi prazniki

Predbožično vzdušje je čas, ko se človek nekoliko umiri in se posveti sebi in bližnjim. Gre hkrati za čas, v katerem se ustvarja prav posebno vzdušje toplote in pričakovanja. K temu seveda pripomorejo tudi vse prireditve in pobude, ki pestrijo praznični decembrski čas. Le nekaj dni pred Božičem, v četrtek, 22. decembra, je bil v pevski cerkvi sv. Silvestra na sporedu Božični koncert v nizu glasbenih večerov Nativitas, za katere je dala pobudo deželna zveza USCL. Koncert v Pevmi je organiziral SKD Hrast iz Doberdoba v sodelovanju s Kulturnim društvom Sabotin, z Rajonskim svetom Pevma-Štmaver-Oslavje ter z Župnijsko skupnostjo Pevma-Štmaver. Večer sta oblikovala Akademski pevski zbor iz Maribora pod vodstvom Zsuzse Budvari - Novak in MePZ Hrast iz Doberdoba pod taktirko dirigenta Hilarija Lavrenčiča. Organizatorji so se želeli spomniti tudi tridesetletnice smrti slikarja Toneta Kralja, ki je med drugim poslikal tudi pevsko cerkev. Sam večer je bil razdeljen na tri sklope, ki sta jih izmenično

Foto DP

oblikovala doberdobski in mariborski zbor. Glasbo je z božičnimi motivi iz slovenske in tuje literarne zakladnice povezovala Mateja Černic.

Prvi del koncerta so odpeli gosti iz Maribora. Publiko so predstavili štiri božične motive, iz slovenske zborovske kompozicije (Greatorexova Hitite Kristjani in Prošnja Damijana Močnika) in iz anglosaksonske tradicije (Brittenova A Hymn to the Virgin in Keoutorichev Ring Christmas bells).

Drugi, vmesni del koncerta, je oblikoval doberdobski zbor. Prvi dve skladbi sta pričarali vz-

dušje srednjeveških motetov na slovenskih tleh: gre za Gallusov Haec est dies in staroslovenski srednjeveški motiv Oj, dete je rojeno nam. Beneška kultura je bila predstavljena z Merkujevo priredbo Ore ti triji krajaue, primorska pa z Vodopivčev Otrk v božični noči. Svoj nastop so Doberdobci nadaljevali s francosko L' important c'est la rose Gilberta Becauda: instrumentalno sta zbor pri tej pesmi spremljala Franko Reja na kitari in Marta Lombardi s prečno flavto. Za sklepni pozdrav so Doberdobci zapeli še poskočno črnsko duhovno I'm going to

sing. Pred zadnjo pesmijo so pevci doberdobskega zbora podelili posebno priznanje predsedniku Claudiu Pericu ob desetletnici njegovega predsedniškega mandata za trud in požrtvovalnost, ki ju je vlagal v dosedanje delo. Zadnji sklop božičnega koncerta so ponovno oblikovali pevci iz Maribora. Najprej je zazvenela znana slovenska Slava Bogu na višavah. Tudi napevi gospelov niso izostali: Stajerci so predstavili skladbi Swing low, sweet chariot in Go

tell it on the mountain, ki ju je priredil A. J. Kropivšek. Mariborčani so se od publike poslovili s pesmijo Cantemus Bardosa Lajosa.

Pred slovesom je poslušalce in pevce v imenu krajevne skupnosti Pevma-Štmaver-Oslavje pozdravil še Lovrenc Persoglia, predsednik tamkajšnjega rajonskega sveta. Pevci obeh zborov so nato še zadnjič stopili na oltar in skupaj zapeli najbolj znano božično Sveta noč, voščilo vsem prisotnim za čim boljše in čim mirnejše božične in novoletne praznike.

AC

Goriška Mohorjeva družba

Koledar z otroško svežino

bo, kje bodo knjige izšle in kako so sploh nastale te ilustracije?

Paola: Stik je nastal po pravem naključju v Frankfurtu, na knjižnem sejmu leta 2003. Iz tega je nastal lep odnos sodelovanja, v katerem so mi zau-

Južno Afriko in na Švedsko. Zanimiv je nastanek teh ilustracij, saj sem morala v zelo kratkem času obdelati človeško figuro, ki je poprej likovno nisem preveč preizkušala in poznala. Morala sem dodelati svoj slog in globlje spoznati skrivnost barvnega sveta.

Ilustracije so prežete s svetopisemskim duhom, obenem pa so zelo blizu otroški duši. Kje črpaš navdih za svoje ustvarjanje?

Paola: Na pomoč mi prihajajo narava, vsakdan in umetniki, ki so se pred mano trudili in izmučili, da so pustili nekaj lepote za sabo. Zelo sem hvaležna pokojnemu ilustratorju Ste-

fanu Zavreli in njegovemu pogledu na človeka. Glavno vlogo pa vsekakor, ima branje odlomka Svetega pisma, ki ga moram poslikati.

Kaj pa bi povedala o svojem slogu, s katerim si se v zadnjih letih kot ilustratorica kar lepo uveljavila?

Paola: Tehniko dela sem si morala čisto sama pridobiti s preizkušanjem. Če bi bilo kaj več umetniške šole v ozadju, bi bilo gotovo lažje, a vendar imam rada navadno, najtežjo pot... Najraje se preizkušam z vodenkami in akrili, ker sta hitri tehniki. Kar se pa tiče metode dela, nisem zelo stalna, ker imam poleg

risanja tudi druge obveznosti; tudi ni vsak trenutek dober za ustvarjanje. Rada gledam delo drugih ilustratorjev, nekatere izmed teh zelo cenim zaradi njihove iznajdljivosti in sposobnosti sporočanja. Kar se tiče moje uveljavitve, pa je še zgodaj, da bi o tem lahko kaj povedala.

DD

Walter, kaj nam lahko poveš o zasnovi tega dela?

Walter: Naloga za oblikovanje domačega koledarja je bila za naju prijetno preselečenje. Ko sva začela o tem razmišljati, se nama je zdelo lepo, da bi predstavila tudi našim ljudem to, kar ustvarjajo predvsem drugod. Tako sva se odločila, da zanamujeva letošnji koledar z ilustracijami iz serije otroških knjig Biblequestions. Čeprav smo bralci koledarja nedvomno starejši, smo navsezadnje tudi... Božji otroci. Mislim, da barvite ilustracije, ki govorijo o Bogu, o lepoti stvarstva, lahko postaviš tudi na koledar, ki te spremlja skozi vse leto. Platnice pa si je urednik zaželel čimbolj preproste, zato sem nanje postavil le simbolično, barvito mavrico, ki sem jo prevzel iz ilustracije o Noetovi barki.

Koledarski del letošnjega zbornika vsebuje 14 detajlov bibličnih ilustracij za otroške knjige, ki si jih ti, Paola, v zadnjih letih narisala za angleško založbo. Kako ste našli stik s to založ-

Paola Bertolini Grudina

pali ilustriranje nove serije bibličnih knjig. Prvi dve knjigi, od štirih že dokončanih, sta izšli sredi decembra pri petih različnih založbah, v različnih prevodih, in sicer v Veliki Britaniji, v ZDA, na Nizozemskem, Švedskem in Norveškem. Ena, izven te serije, pa bo kmalu priromala tudi v Slovenijo (prek Ognjišča), pa še v

Pod kraškim robom

O Sesljanskem zalivu

Po dolgem času sem se sprehodil po Sesljanskem zalivu, kjer naj bi po mnenju velike večine politikov (z izjemo SSK, Zelenih in še kakega posameznika) zraslo moderno turistično naselje v "Istrsko-beneškem slogu". V Sesljan smo se z družino preselili v zgodnjih petdesetih letih, ko smo bili še Svobodno tržaško ozemlje (STO) pod zavezniško upravo. V Zalivu na zahodni strani je delovalo lepo urejeno kopališče izključno za ameriške vojake, kjer je danes parkirni prostor in "barakini" pa je bila edinstvena peščena plaža v veliko veselje zlasti nas otrok, pristan je bil samo za nekaj ribiških bark, ki si jih preštel na prste ene roke; Castelreggio pa je bil namenjen zgolj "višjemu" sloju, saj si tam moral plačati vstopnino, čeprav so v prvih povojnih letih imeli domačini prost dohod v kopališče. Posebej je treba omeniti dobro,

času zrasla nova podoba Zaliva. Tudi Slovenija je skušala stopiti v družbo lastnikov, a ji takratna politična klima ni bila naklonjena. Enega zadnjih načrtov je skoro v celoti podprl domači občinski svet, saj je takratni lastnik kazal vso dobro voljo ustreči upravičenim zahtevam domačinov. Toda tudi ta pobuda se je neslavno končala, saj je podjetje bankrotiralo, sam lastnik pa je za krajši čas odšel na "hladno". Iz tistega obdobja se spominjam velike vneme, s katero je takratna KPI skrbela, da bi domačini ne bili v ničemer prikrajšani. V občinskem svetu so bila na dnevnem redu vprašanja, ki so zadevala celoten zaliv, posebej še zaprtje stopničkaste stezice, ki je direktno povezovala Sesljan z morjem. Sam takratni poslanec se je v Parlamentu, poleg kritike nastavitve slovenskega časnikarja na

pravzaprav odlično vzdržan gozdič, ki še danes obdaja ves zaliv in sega do samega naselja Sv. Maura in obmorske ceste št.14. Za nas mularijo je to bil pravi paradiz. Lovili smo se, skrivali in po stezicah kmalu dosegli obalo. Prijatelji iz vasi nad železnico so kar med pašo večkrat pritekli do morja na "en toč".

Takrat se je prvič začelo govoriti o morebitnem odprtju "casinoja", ki naj bi ovrednotil ta naš naravni biser. Vrnila pa se je Italija in o tem se ni več govorilo; edini lastnik celotnega zaliva, devinski princ, ki se je s prihodom Italije vrnil na svoj grad, prej sedež ameriškega generala, je začel izkoriščati zaliv. Ob morju so zrastle zelo cenjena restavracija "La Caravella", nekaj hotelov in velik kamping, kjer smo takrat že odrasli "lovili" turistke in se tako "učili" nemščine in angleščine. Sesljan je postajal res malo turistično središče, marsikateri domačin je oddajal sobe poletnim gostom, trgovine so delale s polno paro, zidali so tudi domačini, poleg seveda države, ki je zgradila velika begunska naselja s čisto drugačnim namenom; a to je druga zgodba!

V sedemdesetih letih se je s prodajo zaliva privatniku začelo govoriti o meganacrthih, ki naj bi uvrstili Sesljan v sam evropski turistični vrh. Zaliv je menjaval lastnike in vsak se je predstavil z novim načrtom in novim projektantom, ki je obljubljal, da bo v najkrajšem

slovensko radijsko postajo, zavzel tudi za omenjeno stezico. Vse pa je ostalo v glavnem po starem. Danes, kljub prizivom, upravičenim dvomom o izvedbi vseh del ter po drugi strani zagotovitvijo, da se bo res izvedel celoten turistični načrt, je stanje klavrno. Letos je bila Caravella v večernih urah zaprta, čeprav je v prejšnjih letih vsaj za silo tešila potrebe obiskovalcev našega zaliva. Gozdič je v obupnem stanju, ves zaraščen, posejan s strohnelimi debli in raznovrstnimi odpadki, ki ogrožajo varnost sprehajalcev. V bivšem kamnolomu pa se koplje, strelja, da se hiše nad obalno cesto tresejo in se odvažajo stotisoči kubikov izkopanega materiala za potrebe Benetk. Ko je kamnolom deloval, so tam v vagončkih ročno tvorili ladje z izkopanim materialom, tam danes z najmodernejšimi stroji izkopavajo in rušijo velik del gozdiča (zaradi varnosti?!). Sicer pravijo, da prodaja kamena ne pozna krize! Osebnost sem prepričan, da sedanji lastniki sploh ne mislijo na resnično turistično ureditev Sesljanskega zaliva, sicer bi začeli vsaj s preureditvijo starega hotela, ki je bil v začetku prejšnjega stoletja ponos tržaške obale, in z ureditvijo prostora ob Caravelli, za kar ni nobenih zaprek! Edina dejavnost pa ostaja odvažanje izkopanega materiala, seveda zaradi varnosti!

Antek

Narodni dom pri Sv. Ivanu

A se imamo sami za norca?!

Božiček dežele Furlanije-Juljske krajine je tokrat s kar radodarno roko segel v vrečo daril in slovenski manjšinski skupnosti podelil kar nekaj finančnih adutov, ki bodo gotovo poživili našo kulturno dejavnost. Žal pa se je okrog svetoivanskega Narodnega doma v manjšinski politični stvarnosti vnela huda in glasna polemika, ki si jo naša zamejska skupnost ni zaslužila. SSK pojasnjuje svoja stališča v dveh tiskovnih poročilih. Deželni svetnik SSK Mirko Špacapan pravi, da "SSK odločno obsoja zadržanje tistih svetnikov Demokratičnega Zaveznitstva na Deželi, ki so pripomogli, da je bila v letošnjem deželnem finančnem zakonu že v komisiji odpravljena specifična postavka za Narodni Dom pri Sv. Ivanu v Trstu. Slovenska stranka se je dolgo časa zavzemala, da bi deželna uprava vključila to stavbo med tiste, ki jih bo popravila v prihodnjih treh letih. Deželni svetnik SSK Mirko Špacapan in tržaški pokrajinski tajnik SSK Peter Močnik sta pri odbornici Del Pierovi dosegla obljubo po specifični postavki v finančnem zakonu, ki bo z 1.7 milijoni evrov v treh letih zagotavljala obnovo Narodnega doma za potrebe slovenske manjšine. Glasbena matica bi tako prišla do svoje dokončne in prestižne stavbe. V predlogu, kot je bil že napisan v osnutku deželnega finančnega zakona, ki je izšel iz deželnega odbora, je bila predvidena prenova danes na pol porušene stavbe in izročitev v "brezplačno uporabo slovenskim

organizacijam", kot piše tudi v zaščitnem zakonu št. 38 iz leta 2001.

Pa se najdejo ljudje tudi in predvsem iz naših vrst, ki iz gole zavisti nad doseženimi rezultati drugih žrtvujejo tudi take težko pridobljene postavke, očitno pozna-

Foto DPD

bljajoč, po kaj in čemu pravzaprav so na Deželo prišli ali katera je njihova narodna dolžnost. Danes je že nakazani denar, pod pretvezo, da naj se ne dela specifičnih postavk, končal v splošno poglavje za vzdrževanje deželnih stavb. Tako so določili svetovalci DZ v integrirani prvi komisiji, kjer sedijo predsedniki deželnih komisij s stalnimi člani komisije same. Pritiski v to smer so očitno prišli tudi s strani nekaterih manjšinskih krogov, ki bi pridobljeni denar (za katerega nimajo nobene zasluge) raje razdelili na razne strani. Po današnji odobritvi finančnega zakona lahko torej Dežela razpolaga z vsoto, ki je bi-

la namenjena Narodnemu domu za katerikoli poseg na katerikoli svoji stavbi, čeprav obstaja obveza odbornice Del Pierove, da bo denar le usmerjen v pravo smer. Vendar je jasno, da nesoglasja v manjšini sami lahko vse skupaj zapravijo, v slogu "naj sosedu

krava crkne".

Tudi Deželni tajnik SSK, Damjan Terpin, ugotavlja, da "v pristojni komisiji pa je prišlo do nezaslišane politične poteze svetnika SKP Igorja Cancianija, ki je dosegel črtanje te postavke, tako da so ta sredstva sedaj končala v skupno postavko za obnovo vseh deželnih nepremičnin. Izgovor Cancianija, Blažinove in žal tudi Dolence, da je potrebno najprej v manjšini odločiti, kakšnemu namenu naj bi ti prostori služili, je navadna izmišljotina in neresen izgovor. Če bi Cancinijeve trditve držale, bi namreč moral pri strankarskem kolegu odborniku Antonazu

Župnijska cerkev sv. Jerneja Božična noč, najslajša noč, ti biser čudoviti...

Tako se glasi pesem, ki zadoni v prazničnem božičnem času v cerkvah, ob obredih in na raznih koncertih. Taki občutki so prevzeli vse tiste, ki so se na božični popoldan podali v župnijsko cerkev sv. Jerneja na Opčinah, da bi prisluhnili že tradicionalnemu božičnemu koncertu. Letošnji koncert je bil vezan tudi na stoletnico rojstva znanega skladatelja Ubalda Vrabca. Ta priljubljeni kulturni delavec je nekaj let živel na Opčinah in je v tistem času tudi sam vodil openski cerkveni zbor. Organizatorji so se prav zaradi tega odločili, da mu poklonijo - kot sovaščanu in dirigentu - letošnji koncert. Program je bil sestavljen na podlagi seznama Vrabčevih božičnih pesmi, ki jih je zbrala muzikologinja Bojana Kralj iz Sežane.

Najprej so v openski cerkvi zadoneli nežni otroški glasovi otroškega pevskega zbora in mladinske pevske skupine Vesela pomlad, ki so za začetek zapeli sklop treh pesmi. Zbor je vodila pevovodkinja Mira Fabjan, na orgle pa je zbora spremljal Tomaž Simčič. V tišini openske cerkve so nato mladi pevci Vesela pomladi zapeli kantato "Kaj je to" ob spremljavi instrumentalnega kvarteta, ki so ga sestavljali Olga Sosič - flauta, Manuela Kralj - rog, Marko Štoka - klarinet in Aljoša Tavčar - fagot. Kantata govori o čudenju nad lučjo novorojenega, saj je Božič tudi praznik luči in zvezde repatice, ki naj bi kazala svetim trem kraljem pot do novorojenega in na tak način sim-

bolizirala povezavo med nebom in zemljo.

Sledila je globoka božična misel, ki jo je za priložnost napisala in prebrala etnologinja Martina Repinc. Misel Repincve se je dotaknila pomena Božiča in naši družbi, ko vsi hitimo in nimamo

iz te "ekstaze pogube". Govornica meni, da ja, dovolj bo, da pazljivo prisluhnemo naši notranjosti, kjer bo vsak dobil odgovor in prerojenje. Po globoki božični misli, ob kateri je vsak poslušalec pogledal vase, se je pevski popoldan nadaljeval z nastopom moške skupine cerkvenega pevskega zbora Sv. Jernej, ki je zapela tri kolednice pod vodstvom Janka Bana. Moški skupini se je nato pridružil še ženski del zbora. Cerkveni pevski zbor Sv. Jerneja, ki je zapel priljubljeno pesem "Bila je

blagoslovljene praznike. Ganljivi trenutki za vse, ki se skladatelja in kulturnega delavca še spominjajo. Mlajše generacije, ki jim ni bilo dano, da bi ga spoznale, pa so imele možnost, da so spoznale delček njegove kreativnosti ravno na nedeljskem koncertu. Božični sijaj bo še zazvenel, tokrat v slovesni obliki v nadaljevanju poklona Vrabcu, in sicer v izvedbi združenih zborov iz Mačkolj, Nabrežine in Opčin ob vsakoletnem božičnem koncertu ZCPZ, v nedeljo, 8. januarja 2006, v cerkvi v Tolminu s ponovitvijo naslednji teden, v nedeljo, 15. januarja 2006, v stolnici Sv. Justa v Trstu. Za konec pa so opensko cerkev napolnili zvoki in melodije priljubljene božične pesmi Svete noč, ki so jo zapeli vsi nastopajoči in seveda vsi prisotni v cerkvi, ob orgelski spremljavi Tomaža Simčiča. Organizatorji in

Foto Kroma

časa, da bi doumeli njegov najgloblji pomen. Etnologinja je poslušalcem kar direktno povedala, da je ta naš Božič postal le praznik konzumizma, zlo družbeno-ekonomskih zahtev tega našega globaliziranega svetovnega trga, zaprtja pred drugim, drugačnim, egoizma, kateremu ni videti rešitve. Žalostno resnična je prispodoba Božiča kot ogledala, ki se postavlja pred čas našega življenja in v katerem bomo vsi zagledali ne lastne podobe, pač pa temno in brezupno notranjost src in duš ne-ljudi, kot jih Martina Repinc imenuje, osebkov, zakrknjenih v kalupe brezbrčnosti, samozavarovanja in samočaščenja. Na koncu tega pa se vsi sprašujemo, če bomo kdaj dobili izhod

noč", ki pripoveduje o skrivnosti rojstva in odrešenju človeštva. Zbor je vodil Janko Ban, korepetirala je Martina Feri, na orgle je spremljal Tomaž Simčič. Za konec pa so vsi nastopajoči posredovali kantato Božični sijaj na besedilo Vinka Beličiča in z uglasbitvijo Ubalda Vrabca. Za instrumentalno spremljavo je poskrbel kvartet instrumentalistov, solo je zapel Marjan Štranj, mešane zборе je vodil Janko Ban. Ob sklepu koncerta, ki ga je povezovala Dunja Fabjan, je tudi gospod župnik Franc Pohajač izrazil svojo misel, ki je segla 15 let nazaj, ko so v domači cerkvi že izvedli to kantato. Spomnil se je pokojnega Vrabca, ki je ob koncu kantate segel v roke dirigentu, se vsem zahvalil in vsem zaželel

svi prisotni so nato zapustili opensko cerkev, v katero se bodo nekateri vrnili šele čez leto dni, mogoče ob drugem božičnem koncertu. Vsem pa naj ostanejo v spominu besede Martine Repinc, naj bodo svarilo in voščilo za lepše in globlje doživljanje življenja: "obhajanje rojstva pri naša človeku enostavno in nedvoumno sporočilo: naj ostane, naj zopet postane človek; naj v sebi ponovno rojstvo praznuje ob vsakem odstopanju ali dvomu, ne le ob 25. decembru. Naj nas duh Božiča v srcu spremlja vsak dan, pa naj bo ta še tako mračen in turoben. Razsvetljuje naj strmo pot, po kateri hodimo, osmišlja naj naše bivanje, ki nam je bilo preko njega podarjeno".

SP

DSI Predbožični večer

Kristus je s križem vlil človeku upanja

“Lepe so take večere, srce je kruatk, duša je u mjere./Necuo je Buažeč, u narveče teme ana lučka brli,/de truošta poštene jen duabre ledi!”

Tako pravijo verzi tržaškega narečnega pesnika Aleksandra Furlana, ki v svoji besedi spoji, kar je njemu najbližje: iskreno zvestobo svoji domačnosti in pristnost majhnih, a srcu pomembnih reči, kot kozarec žlahtne kapljice ali pa seganje v roko prijatelju. Glasbenica Dina Slama je nekaj Furlanovih pesmi zbrala, da bi jih imela za podlago pri pisanju treh božičnih pesmi. Založba Mladika je partituro in Furlanove pesmi - tako originale kot tudi prevode - zbrala in jih izdala v knjižni obliki. Tudi o tej publikaciji z naslovom Ana sama lučka je bil govor na večeru Društva slovenskih izobražencev, ki je bil zadnji po vrsti pred

Božičem. Ponedeljkov večer v Peterlinovi dvorani pa je bil tudi priložnost, da se v tem predbožičnem času

Foto Kroma

poglobimo v smisel praznika Kristusovega rojstva. DSI že nekaj let vabi zato v svojo sredo tržaškega škofa Evgena Ravignanija, da bi navzočim posredoval nekaj misli. Gosta je po Sergiju Pahorju pozdravil tudi Drago Štoka. Slednji tržaškega škofa dobro

pozna, saj sodeluje pri škofijskem pastoralnem svetu in je tudi član škofovega tajništva. Štoka je poudaril Ravignanijevo prizadevanje, da bi pri svojem vodstvu tržaške cerkve nadaljeval pot, ki jo je začrtal njegov predhodnik, msgr. Lovrenc Bellomi: ta pot je tlakovana s strpnostjo in sožitjem, sprejemanjem drugačnosti,

s principom narodne enakosti in socialnim prizadevanjem. Škof Ravignani se je v svojem posegu spraševal o dogodku betlehemske noči in o pomenu, ki ga je Jezusovo rojstvo imelo za vso nadaljnjo zgodovino. Dogodek in pomen sta

namreč odvisna od odgovora na vprašanje: “Kdo je Jezus, ki se nam je rodil?” Prvi možen odgovor je, da je bil Jezus učitelj modrosti in človekove morale, da je bil torej izredna oseba. “Ta odgovor”, je obrazložil škof Ravignani, “je nedvomno sprejemljiv, saj kaže na izredno občudovanje, ki ga je Učitelj vzbujal pri ljudeh”. Taka razlaga Jezusa Kristusa pa je omejujoča. Ravno zato je treba globlji odgovor iskati v veri: potemtakem je Kristus sin božji, ki je postal človek za nas, okusil je človekove ovire in jih premagal z vstajenjem. Ta obrazložitev presega mejo misterija in razkriva pravo poslanstvo Božjega sina: On je sprejel križ, da bi nas povzdignil k Božjemu objemu.

“Bog ljubi človeka do take mere, da je svojega sina učlovečil; Kristus je nato s križem vlil človeku upanja.” Dodati je treba, da je v drugem delu večera nastopil pevski sestav Gallus Consort pod vodstvom Dine Slama.

Igor Gregori

Obvestila

V nabrežinski cerkvi bo v petek, 6. januarja, ob 16. uri tradicionalni koncert božičnih pesmi. Na njem bosta nastopala zbora Skala in Slovan pod vodstvom Hermana Antoniča.

Darovi

Za društvo Rojanski Marijin dom: v spomin na pok. Angela Starca Marija in Marko Udovič 100,00; namesto cvetja na grob pok. Bogdanovega očeta Pepija Kralja Marija in Marko Udovič 100,00 evrov.

Namesto cvetja na grob pokojni Dori Mevlja por. Arduini in frizerki Riti daruje Zdenka Marc 50,00 evrov za cerkev v Bazovici.

Namesto cvetja na grob pokojni Dori Arduini darujejo Angela, Eda in Lela 20,00 evrov za cerkev v Bazovici.

Namesto cvetja na grob pokojni Dori Mevlja Arduini daruje Elvira 20,00 evrov za popravilo strehe Slomškovega doma v Bazovici.

Elko in Marija iz Drage darujeta 20,00 evrov za popravilo Slomškovega doma v Bazovici.

V spomin na Angela Starca daruje sestra 50,00 evrov za rojanski cerkveni pevski zbor.

V spomin na dragega očeta Josipa

Kralja darujeta Bogdan in Damjana 50,00 evrov za MePZ Lojze Bratuž, 50,00 evrov za vokalno skupino Sraka, 50,00 evrov za rojanski cerkveni zbor, 50,00 evrov za kriški cerkveni zbor, 50,00 evrov za vzdrževanje kriške cerkve, 50,00 evrov za ženski zbor Vesna, 50,00 evrov za SKD Vesna in 50,00 evrov za ŠD Vesna.

Za sklad narodnih noš pri Sv. Ivanu v Trstu darujeta Darko in Zinka 150,00 evrov.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu v Trstu darujeta Darko in Zinka 150,00 evrov.

Zahvala

Dr. Drago Legiša se od 13. decembra zdravi v tržaški glavni bolnišnici in se zato v Novem glasu iskreno zahvaljuje vsem, ki so se ga pisno ali kakorkoli drugače spomnili ob njegovem življenjskem jubileju.

Ob smrti

ANGELA STARCA

izrekla Cerkevni
pevski zbor od
sv. Antona in ZCPZ
ženi Janji in ostalim
sorodnikom
iskreno sožalje.

V petek, 6. januarja, ob 16. uri

bo v župnijski cerkvi v Nabrežini

TRADICIONALNI KONCERT BOŽIČNIH PESMI

z nastopom mešanih zborov SKALA in SLOVAN

(iz Gropade in Padrič)

ZBOROVODJA Herman Antonič

Sledijo pete litanije z božičnimi odpevi in blagoslov

Rojanska župnijska skupnost / Priznanje Humbertu Mamolu

Slovenska sv. maša in petje že 40 let po radiu Trst A

Nedelja, 11. decembra, je bila za rojansko župnijsko skupnost prazničen dan. Sv. mašo je v cerkvi sv. Mohorja in Fortunata daroval g. škof Evgen Ravignani, ki je 26. junija letos praznoval svoj mašniški jubilej - 50 let mašniškega posvečenja. Pozdrav in čestitke za jubilej mu je na začetku sv.

nosov slovenske maše na tržaškem radiu prejmite, spoštovani gospod Mamolo, kot zborovodja in organist župnijskega zbora sv. Mohorja in Fortunata Priznanje Slovenskega Cecilijinega društva, priznanje, s katerim se Vam želimo posebej zahvaliti za Vaš nenadomestljivi prispevek slovenski cerkveni glasbi na

za vztrajno ter požrtvovalno delo na področju cerkvenega petja”, ki ga krasijo slika rojanskih orgel, pečat tržaške škofije in podpis g. škofa, rojanskega župnika ter škofovega vikarja. V imenu pevcev se je dolgoletni dirigentu zahvalila Dorica Žagar. V svojem govoru se je na kratko dotaknila različnih vidikov slavljenčevega dela. Prof. Mamolo je namreč z veliko požrtvovalnostjo in strokovnostjo vodil rojanski cerkveni pevski zbor vse od l. 1960. Poleg dirigiranja je moral zelo velikokrat tudi sam orglati. Posebno v zadnjih letih je tudi skomponiral precej skladb, večinoma za rojanski zbor. Prenašanje sv. maše po radiu vse od l. 1965 je predstavljalo za zbor, še posebej pa zanj, težko in odgovorno nalogo, ki jo je vsekozi opravljal z veliko resnostjo in natančnostjo. Pod njegovim vodstvom je zbor naštel

letnico mučenštva sv. Justa in 1000-letnico povečanja stolnice sv. Justa ter še posebej no “Priznanje

ral zelo bogat repertoar cerkvenih in posvetnih pesmi. V znak hvaležnosti so mu pevci podarili srebrno reliefno maketo rojanske cerkve. Prof. Mamolo se je vsem lepo zahvalil za pozornost in se spomnil tistih, ki so z njim pri delu sodelovali, predvsem g. Zorka in prof. Marice Zupančič. Nato se je pridružil pevcem in skupno so pod vodstvom prof. Bogdana Kralja zapeli Vrabčovo Zdravljico. V prisotnosti številnih faranov pa tudi nekdanjih pevcev in prijateljev se je srečanje nadaljevalo v prijetnem vzdušju.

IG

Praznovanje pomembne obletnice pri Novem sv. Antonu

Pred 60 leti ponovno slovenska beseda v božjem hramu

God mučenca sv. Štefana je za skupnost mestnega središča v Trstu priložnost za srečanje pri popoldanskem daritvi sv. maše, obenem za izmenjavo voščil in družabnosti ob bližajočem se vstopu v novo leto. Letos je bilo to srečanje toliko bolj pomembno, ker so se spominjali 60-letnice obnove slovenske službe božje pri Novem sv. Antonu v Trstu, po dolgi mračni dobi, ki je zaznamovala slovenskega človeka v teh krajih. Prepričljivo je zadonela uvodna pesem Božji nam je rojen Sin - Ivana Zupana med številne vernike; to je odpel združeni zbor ZCPZ pod vodstvom zborovodje Edija Raceta, ob orgelski spremljavi prof. Tomaža Simčiča. Nato je msgr. Marij Gerdol, ki vodi Slovensko pastoralno središče, orisal stanje slovenskega bogoslužja v mestu. Navedel je deset župnij: Rojan, Sv. Jakob, Škedenj, Sv. Ivan - ki imajo vsak dan slovensko bogoslužje; medtem ko imajo Barkovlje, Novi sv. Anton, Salezijanci, sv. Ana, sv. Vincencij in Podlonjer le ob nedeljah. Pred začetkom slovesne sv. maše sta spregovorila še g. Albert Štrajn in ga. Matejka Peterlin, ki sta vsak s svojega zornega kota podala svoje misli ob tej pomembni obletnici za slovenski jezik v cerkvah mestnega središča. Albert Štrajn, član te župnijske skupnosti, se je po vrsti zahvalil vsem, ki so se odzvali povabilu na to praznovanje. V nadaljevanju se je spomnil tistega, ki mu gre največja zasluga za obnovo slovenskega bogoslužja v tej cerkvi, msgr. Jakoba Ukmarja; nato duhovnika Jožeta Prešerna, pa še pevovodij prof. Klakočarja in

Rozalke Čičigaj. Nazadnje se je zahvalil še neutrudnemu pevovodji Ediju Racetu, ki vodi zbor že nad 35 let, in organistu prof. Tomažu Simčiču ter vsem pevcem, ki se z veliko ljubeznijo in vztrajnostjo trudijo, da mogočno doni slovenska pesem v tej cerkvi. Matejka Peterlin se je prav tako spomnila svetniškega kandidata msgr. Jakoba Ukmarja in tistega 15. avgusta leta 1945, ko je po 25 letih zopet bila služba božja v slovensčini v

reč to naše ljudstvo versko in moralno propadlo, bodite prepričani: nobena politična sprememba, nobena socialna reforma ne bo mogla naroda ščititi.” Slovesno sv. mašo ob tej pomembni obletnici je vodil koprski pomožni škof Jurij Bizjak. Z njim je somaševal msgr. Marij Gerdol. Uvodoma je tržaški škof Evgen Ravignani v slovensčini pozdravil koprskega sobrata in naglasil, da so slovenski verniki naravna vez s koprsko cerkvijo, katere povezuje jezik in bogata kulturna dediščina, iz katere raste upanje

za prihodnost tega prostora v bratski ljubezni in edinosti cerkve. Bogoslužje se je nadaljevalo s Slovensko mašo Franca Blažiča in drugimi božičnimi skladbami, Belarja, Štolcerja in Cveka. V homiliji se je tudi koprski škof Jurij Bizjak spomnil msgr. Jakoba Ukmarja, ki ima največje zasluge za potrditev slovenskega bogoslužja na Tržaškem, ki je odigralo izjemno pomembno vlogo pri ohranjanju tako naše vernosti kot tudi narodne istovetnosti. V nadaljevanju je razvil svojo misel v podajanju odlomkov iz Svetega pisma. Končno je prišel Kristus, ki je “prava luč, ki razsvetljuje vsakega človeka, ki pride na ta svet” (Jn 1,9)

..... “Brez svetlobe in brez luči ni življenja. Zato so tudi prvi kristjani sestavljali grški besedi za luč in življenje v obliki križa in jih izpisovali nad vrata svojih hiš kot znamenje Božjega varstva in blagoslova” “Nismo otroci teme in noči, smo otroci sonca in svetlobe” “Naj bleščeča svetloba zasije v teh praznikih tudi v vsakem izmed nas in naj se razlije čez vse konce naše dežele! Amen”

Pavel Vidau

Foto JMP

maše izrekla Sara Bembi. Spomnila je tudi da poteka letos štirideset let, odkar Radio Trst A prenaša sv. mašo iz rojanske cerkve. G. škof se je ob koncu sv. maše zahvalil za čestitke in se spomnil tistih, ki so bili pri prvem prenosu sv. maše iz Rojana 7. marca 1965 soudeleženi: msgr. Lojze Škerl, dr. Stanko Janežič, predvsem pa msgr. Stanko Zorko in prof. Humbert Mamolo. Po g. škofu je prevzel besedo predsednik Cecilijinega društva iz Ljubljane, prof. Tomaž Faganel, in izročil priznanje Cecilijinega društva prof. Mamolu. Med drugim je dejal: “Ob 40-letnici pre-

Tržaškem in s tem vsej slovenski cerkveni glasbi.” Po sv. maši se je slovesnost nadaljevala v Marijinem domu. Rojanski cerkveni pevski zbor je s pesmijo pozdravil slavljenca, svojega dolgoletnega dirigenta Humberta Mamola. Msgr. Franc Vončina se je zahvalil g. škofu za prisotnost in mu predal besedo. G. škof je poudaril važnost 40-letnega prenosa sv. maše po radiu in podčrtal veliko vlogo, ki jo je vseh štirideset let imel pri oblikovanju pevskega dela sv. maše prof. Humbert Mamolo. V znak hvaležnosti mu je izročil medaljo, ki spominja na 1700-

Beneški božični sejem v Špetru

Globalizacija sožitja

V Špetru Slovenov v Benečiji je 11. decembra Turistično društvo Nadiške doline (Pro Loco Valli del Nadisone) organiziralo božični sejem pod imenom "Stara diela za današnji Božič" (Gesti antichi per un nuovo natale), ki so se ga s svojo ponudbo udeležili tudi člani združenja v okviru Turistične zveze Gornjega Posočja. Večina njih je sejem popestrila in ga obogatila s svojo slovensko kulturno prepoznavnostjo v artiklih, zvokih harmonike in napisi. V prekrasem zimskem vremenu, božično in novoletno obarvanem vzdušju, ob uri, ko so domačini prihajali od maše,

so na bližnjem prostoru pred špetrsko občinsko stavbo zadoneli tradicionalni zvoki harmonike in obrnili njihove korake v pravo

je letos že drugi po vrsti. Ker so se že lansko leto povezale sosednje turistične organizacije in društva iz Benečije in Posočja, se je sejma samo iz Posočja

smer: k slovesnemu odprtju obujene domače slovenske tradicije božičnega sejma, ki

udeležilo enajst ponudnikov, izdelovalcev predmetov domače obrti,

naravno pridelane prehrane itd. Tako so kupci lahko uživali ob pogledu na umetniške izdelke, praktično uporabne izdelke iz domače volne ali ob pokušanju dobrot doma zraslega pridelka. Posebno vabljive so bile stojnice dvojezičnih šol z izdelki, ki so jih učenci sami predstavili in prodajali. O njih izvirno slovenskem poreklu pa so govorili tudi dvojezični podnapisi in vabila k stojnicam. Tako so lahko vsi, ki s simpatijami spremljajo ohranjanje identitete avtohtonega prebivalstva, ugotovili, da stopa v javnost že tukajšnja nova generacija, ki obvlada tudi knjižno slovenščino in lahko uveljavlja prednost pri pretoku kulture in blaga med obema državama, ki brez občutka ogroženosti sprejema padec pedsodkov, zaradi omejenosti vseh vrst ter ustvarja ozračje nove Evrope – globalizacije sožitja in novih priložnosti za vse. Tudi, da ostane vsak to, kar je, da mu ne bodo oporekali, ob krajevnom imenu Špetar, zapisati še Slovenov (Špetar Slovenov), kar je resnično pravo ime tega kraja.

MIM

Uspešna predstavitev v Bilčovsu

Najnovejši priročnik, ki je zrasel na koroških tleh

Foto R. HEDENIK

V sredo, 14.12.2005, ob 18.30 je bila v Bilčovsu v prostorih Posojilnice predstavitev priročnika za predšolsko vzgojo En, dva, tri - leto se vrti dveh priznanih vzgojiteljic, namreč Rezi Kolter in Ivane Stefaner-Weiss, ki obe že vrsto let delujeta v bilčovskem dvojezičnem

so bili prav bilčovški - zdaj že bivši vrtčevski - otroci, saj že hodijo v 1. razred ljudske šole, ki so številnemu občinstvu prikazali na prikupen način nekaj enot iz priročnika ter zapeli nekaj pesmi. Priročnik ima 104 strani, za notni zapis je poskrbel Tonč Feinig, oblikovala in natisnila

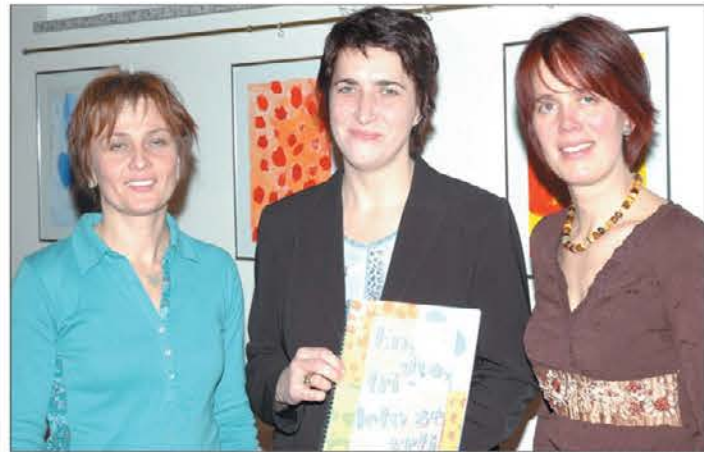

Foto R. HEDENIK

občinskem vrtcu. Po uvodnem pozdravu Marije Hedenik, podpredsednice Slovenskega prosvetnega društva "Bilka", je urednica priročnika mag. Lucija Ogorevc-Feinig predstavila publikacijo, nato sta spregovorili še avtorici Rezi Kolter in Ivana Stefaner-Weiss. V središču pozornosti pa

ga je v nakladi 700 izvodov založba Drava. Izdajo pa je podprl v prvi vrsti Urad za zamejce in Slovence po svetu v Ljubljani in Urad zveznega kanclerja na Dunaju. Kupite ga lahko v obeh slovenskih knjigarnah v Celovcu - pri Hačku in Mohorjevi, za 22,80 evrov.

Lucija Ogorevc-Feinig

Prejeli smo

Izjava Slovenske izseljenske matice

Izvršni odbor Združenja Slovenske izseljenske matice (SIM) je na svoji redni seji, ki je potekala v torek, 20. decembra, v Ljubljani, sprejel izjavo za javnost glede ukinitve osrednje revije za Slovence v svetu Slovenija.svet. Zgodilo se je nepredstavljivo. Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu se je odločil, da ukine osrednjo revijo za Slovence po svetu Slovenija.svet, ki jo je izdajalo Združenje Slovenske izseljenske matice. To je storil načrtno, grobo in nepreklicno, predvsem pa brez vsakršnih tehtnih razlogov. Odločitev o ukinitvi osrednje revije za Slovence v svetu, ki jo je sprejel nekdanji državni sekretar Franc Pukšič le dan pred svojim odstopom, je v nasprotju s temeljnim poslanstvom Urada, ki naj bi podpiral celotno paleto različnih dejavnikov in dejavnosti na področju stikov s Slovenci po svetu. Odločitev pa je v nasprotju tudi z elementarno politično higieno, ki državnim funkcionarjem v odstopu odsvetuje sprejemanje dolgoročnih odločitev, katerih posledice neizogibno obremenjujejo njihovo

vega naslednika. Revija Slovenija.svet je bila ena ključnih kulturnih povezav matice z rojaki, prek nje pa je slovenska država izpolnjevala eno

Franc Pukšič (foto DPD)

svojih temeljnih obveznosti do rojakov v svetu, ki izhajajo tako iz 5. člena Ustave kot iz 31. člena novega zakonskega predloga o

odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja, ki je prav tačas v parlamentarni obravnavi. Skrb za vse Slovence v svetu, brez razlik, pa je bila tudi ena pomembnih točk koalicijske pogodbe sedanje slovenske vlade.

Zato bi bilo nevarno in podcenjujoče domnevati, da sta odločitvi nekdanjega državnega sekretarja Franca Pukšiča botrovali zgolj njegova pregovorna zamerljivost in osebnostna maščevalnost. Ukinitve edine revije, ki še vzdržuje stik s Slovenci predvsem v čezmorskih državah, namreč navaja na veliko bolj dramatičen sklep, da namreč slovenska država ne želi več ohranjati stikov s tistimi Slovenci v svetu, ki so bili v preteklosti navezani na Slovensko izseljensko matico, kot da bi bili po neki sprevrženi logiki "okuženi" s klicami nekdanjega režima, pa čeprav so pred njim

bežali. Ko smo pred poldrugim letom skupaj z Uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu na pogo-rišču Rodne grude (izdajala SIM) in Naše Slovenije (izdajal Naslov, d.o.o.) ustanavljali novo revijo, smo to počeli iz vsaj treh razlogov. Prvi je bil finančni – za dve reviji v proračunu ni bilo več denarja. Drugi razlog je bil vsebinski – nova revija je morala odpreti vrata za vse Slovence v svetu, ne glede na njihovo politično ali ideološko opredelitev. Zato je bilo treba nujno prerezati popkovi-no, ki nas je vezala s preteklostjo. Tretji razlog pa je bil institucionalne narave – v upravljalvske organe nove revije je bilo treba že takoj na začetku vključiti predstavnike vseh zainteresiranih javnosti, poleg Slovenske izseljenske matice torej tudi Svetovni slovenski kongres in Slovenijo v svetu, in poiskati skupni jezik. Vendar poskusi zblizhevanja vseh treh vej civilne družbe žal niso obrodili sadov. Vsak njen del je ostal trdno vkopan za svojimi okopi in tako simbolno legitimiral vsakršno prihodnjo politično od-

ločitev glede usode revije, tudi njeno morebitno ukinitve. S tega zornega kota je razumljiva, ne pa tudi upravičena odločitev takratnega državnega sekretarja Franca Pukšiča, da zavrne vsak dialog z bralci osrednje revije Slovenija.svet, kot tudi sodelovanje v svetu revije, ne glede na določbe iz koncesijske pogodbe za izdajanje revije. Njegovo sporočilo je bilo več kot jasno: Slovenci, ki berejo revijo Slovenija.svet, niso vredni pozornosti matične države! Bolj samouničevalski odnos do lastne diaspore verjetno sploh ni mogoč.

Kljub nerazumevanju politike in pritiskom različnih parcičnih interesov si je Slovenska izseljenska matica pri izdajanju revije zadala visoke profesionalne in kakovostne standarde v prepričanju, da si naši ljudje v svetu zaslužijo le najboljše. V samo poldrugem letu pa je tudi dokazala, da to zna in zmore, predvsem pa, da je s predvidenim proračunskim denarjem možno izdati revijo na najvišji kakovostni ravni.

Ker smo prepričani, da je bila z odločitvijo nekdanjega državnega sekretarja Franca Pukšiča storjena nepopravljiva škoda na področju revialnega založništva za Slovence po svetu, je Izvršni odbor sprejel sklep, da sproži upravni spor, s katerim bo izpodbijal odločitev Urada, da se koncesija za izdajanje osrednje revije za Slovence v svetu dodeli založbi Otroci d.o.o. Pri SIM namreč ocenjujemo, da je bila koncesija dodeljena v nasprotju z razpisnimi zahtevami in torej protizakonito in da je odločitev nekdanjega državnega sekretarja Franca Pukšiča v nasprotju z veljavno zakonodajo. S svojo odločitvijo je namreč prekršil celo vrsto razpisnih pogojev, od glavnega, ki od novega koncesionarja zahteva reference in izkušnje na področju dela s Slovenci po svetu, do profesionalnega uredništva, mreže zunanjih sodelavcev in dopisnikov iz tujine, distribucijske mreže in druge pogoje. Izvršni odbor SIM zato poziva novega državnega sekretarja za Slovence v zamejstvu in po svetu Zorka Pelikana, da ponovno pretehta odločitve svojega predhodnika in vsaj nekoliko omili škodo, ki se v nasprotnem primeru neizogibno napoveduje.

Člani Izvršnega odbora Slovenske izseljenske matice

Na dnu...

KOT VIDITE, ŽIVIM V POPOLNEM BLAGOSTANJU. MI MANJKA SAMO DOMIŠLJIJA, DA BI V TO VERJEL.

Prevladuje naj predvsem skrb za povečanje prebivalstva

Slovenija z zaupanjem in vedrino v leto 2006

Novo leto so v Sloveniji pričakali različno, predvsem z bučnimi zabavami in veseljačenjem, kot to pač velevajo tradicija in navade iz preteklosti. Največ ljudi je proslavljalo v domačem okolju, zlasti so to bili tisti, ki sicer žive v težkih socialnih in gmotnih razmerah. Revnih naj bi bilo kar okoli 250.000 prebivalcev Slovenije. Ob novem letu je bilo izrečenih veliko voščil in želja, od katerih pa, žal, veliko ne bo moglo biti uresničenih. Zelo pomembna in aktualna je zaskrbljenost ljubljanskega nadškofa in metropolita Alojza Urana, ki jo je izrekel v božični poslanici in pri verskih obredih, opravljenih ob novoletnih praznikih. Opozoril je namreč na upadanje rojstev v Sloveniji, razpade družin ter na moralno in duhovno krizo. "Če ne bomo izboljšali rasti prebivalstva, smo obsojeni na propad slovenskega naroda. Naša generacija nosi odgovornost pred Bogom in zgodovino. Če nam je Bog dal življenje, potem smo ga dolžni posredovati naprej." Sicer pa je Slovenija v novo leto vstopila z optimizmom, to je z zaupanjem, vedrino in samozavestjo, kar so v svojih voščilih oz. poslanicah poudarili tudi predsednik parlamenta dr. France Cukjati, državni poglavar dr. Janez Drnovšek in predsednik vlade Janez Janša. V neki anketi, opravljeni ob pričetku novega

leta, je več kot dve tretjini vprašanih povedalo, da so ponosni in zadovoljni, da so Slovenci in imajo svojo državo, vendar so hkrati izrazili zaskrbljenost zaradi socialnih težav in stisk dela prebivalcev in zaradi števila brezposelnih. Sicer pa je Slovenija postala trdna in uspešna demokratična država.

Gospodarska rast je lani znašala okoli 4%, proračunski primanjkljaj se giblje na ravni predvidenega oz. v obsegu, ki ga dovoljuje EU. Finančni minister dr. Andrej Bajuk ima velike zasluge za ugodna gibanja v javnih financah in pri zagotavljanju razmer oz. pogojev za prevzem evra v začetku leta 2007. Proti njemu so nekatera občila in politiki iz opozicijskih strank dolgo upirali pravo gonjo in celo napovedovali, da ga bo premier spričo domnevne

nesposobnosti zamenjal. Bolje, to je pravično in objektivno, pa so delo dr. Andreja Bajuka ocenjevali v okoljih in ustanovah EU, saj ga je revija The Banker iz angleške medijske skupine Financial Times razglasila za finančnega ministra leta 2005 v Evropi. Slovenija je proti koncu lanskega leta uspela znižati inflacijo na 2,5%, s čimer je izpolnila zadnje od zahtev za prevzem evra, evropske denarne enote, v začetku leta 2007. Že v začetku marca 2006 bodo maloprodajne cene v slovenskih trgovinah začeli označevati v dveh valutah: slovenskih tolarjih in v evropskih evrih. Pri tem naj z obžalovanjem ugotovimo, da slovenski časniki, pa tudi javna RTV, o znižanju inflacije, kar je eden največjih uspehov v petnajstih letih obstoja slovenske države, skoraj niso poročali. To je bilo najbrž v skladu z usmeritvijo večine medijev, ki proti novi oblasti, zlasti pa zoper predsednika vlade Janeza Janšo, vodijo srdito kampanjo. Zelo pomemben za Slovenijo je finančni delež v novem večletnem proračunu EU, za obdobje 2007-2013. Slovenija bo v omenjenem obdobju v skupno evropsko blaginjo sicer vplačala okoli 2,5 milijarde evrov, vendar bo iz

nje prejela 4,5 milijarde. Čisti prejemek bo torej znašal okoli 2 milijardi evrov, kar je izraženo v slovenski valuti kar okoli 700 milijard tolarjev. To je ogromna vsota, s katero bo mogoče uresničiti mnogo projektov, ki so po večini predvideni tudi v Strategiji razvoja Slovenije. Ob sprejemu evropskega proračuna je Marcel Koprol, državni sekretar za evropske zadeve, izrekel pomenljive misli, ki imajo globoko utemeljenost in zgodovinsko razsežnost. Dejal je namreč, "da bomo Slovenci prvi v zgodovini nekaj dobili. Ko smo živeli pod okriljem tujih držav, smo namreč vedno več prispevali kakor dobivali."

Letos pojasnjevanje in pridobivanje podpore Slovencev za reforme

Leto 2006 naj bi bilo predvsem obdobje priprav na reforme. Glede na obseg sprememb in predvidenih novosti na vseh področjih obstoja in delovanja družbe oz. države, naj bi bile reforme zaradi svojega učinka in posledic tako pomembne, kot so bile osamosvojitve Slovenije ter njen vstop v EU in v zvezo NATO. Vlada bo letos reforme predvsem pojasnjevala in utemeljevala, s čimer bi si rada zagotovila razumevanje in večinsko podporo javnosti. Del ljudi namreč reformam nasprotuje, ker njihova vsebina ni jasna, boje pa se tudi, da bi predvidene preobrazbe v gospodarstvu in na socialnem področju znižale sedanjo raven blaginje v Sloveniji. Letos naj bi prve spremembe izvedli samo na davčnem področju. Prihodnjega jesen bodo v Sloveniji lokalne volitve, tedaj pa bo v državi že okoli 200 občin. Zelo stvarna se zdi tudi napoved Slovenske narodne zveze pri SLS, da bo zbrala 40.000 podpisov, potrebnih za izvedbo referenduma o vstopu Hrvaške v EU. Slednja naj bi bila najbolj kriva za neurejena vprašanja s Slovenijo.

Marijan Drobež

Kratke

Nagrada ministru Bajuku

Ugledna britanska revija The Banker, ki deluje v okviru skupine Financial Times, je slovenskega ministra za finance dr. Andreja Bajuka razglasila za finančnega ministra leta v Evropi.

The Banker je v svoji obrazložitvi zapisal, da si je minister dr. Bajuk nagrado prislužil s svojimi prizadevanji za reformo davčnega sistema v Sloveniji ter z vodenjem preudarne makroekonomske politike, ki je potrebna za uvedbo

evra v Sloveniji v začetku 2007. Ministru Bajuku je v enem letu od prevzema vodenja ministrstva uspelo znižati javnofinančni primanjkljaj z 2,1% BDP na 1,7% BDP, pri čemer je zlasti pomembno ozadje znižanja, saj je nižjim javnofinančnim prihodkom (in s tem nižjemu davčnemu bremenu) sledila racionalizacija in znižanje odhodkov.

V članku ugotavljajo tudi, da Slovenija že izpolnjuje maastrichtske kriterije za prevzem evra, ter izpostavljajo prepričanje ministra dr. Bajuka, da bo izpolnjevala tudi kriterij stabilnosti cen, ki mu je sicer prvič zadostila v novembru 2005.

Ključni za uspeh obstoječe vladne koalicije pa bodo predlogi iz reformnega paketa, ki ga je vlada sprejela v novembru. Pri tem je zlasti pomembno, da se mnogi izmed predlaganih ukrepov že izvajajo, predvsem na davčnem področju je bila v zadnji paket sprememb petih davčnih zakonov vgrajena vrsta ukrepov, ki znižujejo davčno breme, poenostavljajo davčni sistem in spodbudno vplivajo na konkurenčnost gospodarstva.

Nagrado je Financial Times razglasil v januarski izdaji revije The Banker, slavnostno pa mu bodo predstavniki Financial Timesa nagrado podelili v začetku prihodnjega leta v Ljubljani.

Razstava del slikarke Laure Grusovin iz Gorice

V gradu na Dobrovem, kjer ima Goriški muzej svoj oddelek oz. likovno razstavišče, je na ogled razstava del slikarke Laure Grusovin iz Gorice. Gre za stvaritve, ki so nastale v obdobju med leti 1985/2005. Umetnico je ob odprtju razstave predstavil likovni kritik Enzo Santeze.

Laura Grusovin se je rodila leta 1955 v Gorici, kjer tudi živi in dela. Slika predvsem v olju. Po figurativnih delih iz začetka osemdesetih

let se je umetnica usmerila v neoadrealizem. V zadnjem obdobju se je povrnila k bolj realističnemu odslkavanju misli. V preteklih desetih letih je priredila več kot dvajset samostojnih razstav, s svojimi deli pa je sodelovala tudi na preko stotih skupinskih likovnih razstavah v Italiji, Avstriji, Sloveniji, Španiji, Veliki Britaniji, Finski, Belgiji, Poljski in v ZDA.

Razstava del goriške likovne umetnice Laure Grusovin v gradu na Dobrovem v Brdih bo odprta do 26. februarja 2006. Ogledati si jo je moč po običajnem urniku, za napovedane skupine pa je ogled možen tudi izven urnika.

V Sloveniji kljub cepljenju že primeri gripe

V Sloveniji se je v prejšnjih tednih proti gripi cepilo mnogo več ljudi kot v preteklosti. Prestrašenost, ki jo je letos povzročila epidemija ptičje gripe zlasti v azijskih državah, je bila poglavitni razlog, da je cepiva kmalu po začetku cepljenja zmanjkalo, a ga je pozneje Inštitut za varovanje zdravja Slovenije nabavil v zadostnih količinah. Tako se je oz. se bo lahko cepil vsakdo, ki to želi. Cepljenje je sicer treba plačati, vendar Zavod za zdravstvo zavarovanje krije del stroškov najbolj ogroženim skupinam prebivalstva. To so otroci s kroničnimi boleznimi in kronični bolniki, starejši od 65 let. Ti plačajo za cepljenje zoper gripo tisoč, vsi preostali prebivalci pa 2.500 tolarjev.

Kljub cepljenju pa so se v Sloveniji s prihodom zime, torej slabega in mrzlega vremena, že pojavili prvi primeri gripe. V državi zaradi gripe vsako leto zbolijo približno 60 tisoč ljudi.

Vlada podprla mnenje DS glede zakona o Slovincih zunaj meja

Vlada je podprla mnenje državnega sveta, da je zakon o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja primerna podlaga za nadaljnjo obravnavo. Predloga DS, da bi zaradi bolj učinkovite uveljavitve zakona za vodjo urada za Slovence v zamejstvu in po svetu imenovali ministra brez listnice, pa vlada ni podprla, so sporočili iz urada vlade za informiranje. Vlada je še soglašala s predlogom DS, da se v sestavo posvetovalnih teles vključi tudi predstavnik DS. Natančnejša sestava in delovanje obeh stalnih posvetovalnih teles pa naj bi bila določena v poslovniku, ki ga sprejme vlada. Sedanja formulacija 18. člena zakona ne izključuje možnosti, da bi med nosilce sodelovanja med Slovenijo ter Slovenci v zamejstvu in po svetu vključili tudi državni svet, so še sporočili iz urada vlade za informiranje. Zakon o odnosih Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja je vlada sprejela 29. septembra. Zakon dokončno ureja odnose med državo in Slovenci, ki živijo zunaj Slovenije, in v zvezi s tem določa pristojnosti državnih organov na kulturnem, izobraževalnem, gospodarskem in drugih področjih. Ureja tudi status Slovencev brez slovenskega državljanstva in vrnitev v domovino ter kot prvi slovenski pravni akt jasno in natančno določa terminologijo, povezano s Slovenci zunaj države. Po nekaterih podatkih naj bi zunaj meja Slovenije živelo pol milijona Slovencev, od tega približno 150.000 v sosednjih državah. Od vseh Slovencev, ki živijo v tujini, naj bi jih okoli 60.000 imelo slovensko državljanstvo, ostali pa ne.

Otroška koprodukcijaska predstava

Modro pišče in njegova lepa lekcija ljubezni

Koprodukcijski predstavi za odrasle, slovenski praznovredni nostalgije groteskne farse Kako smo imeli radi tovariša Tita Radoslava Zlatana Dorica v režiji Marjana Bevka, pri kateri sta sodelovala SNG Nova Gorica in Kosovov dom – Kulturni center Krasa, Sežana, je v začetku decembra sledila še ena koprodukcija, tokrat v Kopru. SNG Nova Gorica je z Gledališčem Koper postavilo na oder predstavo za otroke, in sicer igrice Modro pišče igralka in avtorice Maje Aduše Vidmar pod režijskim vodstvom Katje Pegan. Protagonisti zgodbe so pernat domače živali, ki jih modro pišče Pikec spravi v škrpice s svojim neobičajnim obnašanjem in željami. V kokošnjaku, v katerem kraljuje s svojimi togimi pravili daleč naokrog najbolj "pametni" širokoustnež, petelin Jakob plemeniti, se iz jajca, ki ga je valila najmlajša in najbolj prikupna kokoška Liza, izvali piščanček Pikec. Pišče je zelo pametno in zaradi svojih bistroumnih

vprašanj in neverjetnih odgovorov vznejevolji petelina, ki zahteva njegov pregon iz kurnika. Še nikoli se namreč ni zgodilo, da bi pišče znalo več kot kura in da bi zvedavo bdelo ponoči in spalo podnevi. Koklja Liza bi ga sicer rada obdržala, samo da bi bitjice imelo mamo. Ko piščanček tava

domačem in širšem krogu. Pod režijsko taktirko Katje Pegan, zelo pozorne do neobremenjenega otroškega ravnanja in razmišljanja, so glavne junake izvrstno poosebile Iva Babič - bela kokoška, lepotočka Liza, Mojca Fatur - vedoželjno, modro pišče, Dušanka Ristić - izkušena uč-

manju drugačnost, ki je ne smemo istovetiti z negativnostjo. "Drugačnost" je lahko velika obogatitev in vredna vse naše pozornosti in ljubezni v

sam izven domačega okolja, naleti na sovo, ki išče svojega izgubljenega mladička. Prepozna ga prav v Pikcu in ga nežno pokrije s svojo perutjo. Tako se pravljica na zgodbo srečno konča. Ljubka igrice z razumljivimi, jedrnatimi dialogi ni le enostavna zgodba o nenavadnem piščančku, ampak tudi jasna lekcija za otroke in odrasle o spre-

teljica Genovefa in Nevenka Vrančič - ponosni petelin Jakob plemeniti. Slednjima igralkama, članicama SNG Nova Gorica, je otroška predstava nudila lepo priložnost izkazati svoje igralske veščine, kar jima prebogosto ni dano v domači gledališki hiši. Vsaka izmed izvajalk je znala s pretehtano igro, igralskimi kretnjami in občutljivim pristo-

pom k otroškemu svetu čudovito zarisati značilnosti svojega živalskega lika in mu pri tem prepričljivo vdihniti tudi človeške poteze, odlike in napake. Zelo lepe, živopisane kostume, učinkovito odražajoče kurjo svojost, si je zamislila Ana Matijević. Prizorišče igrice, kurnik, je s skopimi, a dognanimi scenografskimi elementi uokviril Milan Percan. Glasbo je napisal Mirko Vuksanović, ki zna po notnem črtovju zmeraj najti pot do otroških src.

Predstava je po ponovitvah v Kopru imela reprize tudi v SNG Nova Gorica in v okoliških krajih. V sredo, 21. decembra, so jo z navdušenjem sprejeli učenci OŠ Dobrovo. Preprosta scenska podoba je bila prikladna za nastop v prostorni šolski telovadnici. Ravnateljica Vesna Filej je ob zahvali za lepi odrski prikaz vsaki igralki poklonila koledar, ki ga je izdala občina Brda in ga krasijo risbice

domačih učencev. Z njimi so šolarji sodelovali na bienalnem likovnem natečaju Češnja od cveta..., katerega se udeležujejo tudi šole iz zamejstva. Upati je, da bi predstava čim prej prispela tudi k nam in s svojo nazornostjo in končno svetlo sporočilnostjo osrečila tudi naše otroke.

JK

Ob novoletni zdravici SSK-ja

"Silvan Primožič, primeren kandidat"

Stranka Slovenske skupnosti je v sredo, 28. decembra, priredila prednovoletno zdravico v Roman baru na Travniku. Šlo je za srečanje članov

ski tajnik SSK in deželni svetnik Mirko Špacapan. Podčrtal je pomen kandidature Silvana Primožiča, ki da je edini Goričan med kandidati na skorajšnjih pri-

nju sprejemljiv za širšo goriško javnost. Tudi deželni tajnik Damijan Terpin je Primožiču čestital za kandidaturo in obenem podal obračun leta 2005, ki da je zelo pozitiven na vseh ravneh. Pohvalil je delo deželnega svetnika Mirka Špacapana, izpostavil uspehe Mare Černic na goriški občini (elektronske osebne izkaznice s šumevci) ter se zahvalil vsem krajevnim občinskim svetnikom ter števverjanski občinski upravi, ki jo vodi SSK. Ob tem je napovedal izredni kongres stranke spomladi, ki bo imenoval novega deželnega predsednika po odstopu dr. Draga Štoke. Besedo je prevzel nato še Silvan Primožič, kandidat na primarnih volitvah. Poudaril je prijateljsko vzdušje, ki vlada v SSK-ju v nasprotju s kritičnim stanjem, ki ga doživlja Marjetica na občinski in pokrajinski ravni. "Posebno legitimnost moji kandidaturi" je dejal Primožič, "daje podpora, ki mi jo je izrekel goriški župan Vittorio Brancati. Glas so mi zagotovili tudi številni drugi vidnejši predstavniki Marjetice in to me veseli." SSK je po mnenju Primožiča narodnostna stranka in je za Slovence najbolj reprezentativna. "Zahtevati bi morali zato obsežnejšo vključitev v zelo razvejene plati naše stvarnosti" je sklenil svoj poseg Primožič. Ob sklepu sta prisotne pozdravila še števverjanski župan Hadrijan Corsi in občinska odbornica Mara Černic.

AC

Foto AC

stranke in njenih simpatizerjev: družabno srečanje je bilo sklicano zato, da bi vsi skupaj nazdravili novemu letu, podali obračun preteklega in predstavili Silvana Primožiča, kandidata na pokrajinskih primarnih volitvah. Po uvodnem pozdravu pokrajinskega predsednika SSK Ivana Černica je besedo prevzel pokrajin-

marnih volitvah. "Primožič ne predstavlja samo Slovencev, ampak tisti del Gorice, ki živi v vrednotami dialoga in sožitja," je poudaril Špacapan in nadaljeval, da je SSK izbrala dobrega kandidata, ki se je s precejšnjimi uspehi izkazal tudi v svojem delovnem okolju. Zaradi tega je Primožič po Špacapanovem mne-

MePZ Podgora v Podsobotinu

Prijeten božični popoldan

Na Štefanovo je MePZ Podgora oblikoval božični popoldan v cerkvi v Podsobotinu v Sloveniji. Svetišče v tej zakotni vasi pod Sabotinom, v neposredni bližini italijanske meje, je bilo porušeno v drugi svetovni vojni in so ga domačini s prostovoljnim delom šele v zadnjem času prenovili. Manjka še vedno glavni oltar, zvon pa

NOVI
GLAS

Glavni urednik Andrej Bratuž - Odgovorni urednik Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it

Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst,
tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it

Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica,
tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

Tisk: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l.,
Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD,
tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

Letna naročnina: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov,
inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

Oglaševanje: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica,
ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452,
iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska
v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03
(varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za
osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko
brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov,
ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

To število smo poslali v tisk v torek, 3. januarja, ob 14. uri.

pokvarjen leži pred stopniščem in čaka na popravilo. Domačini kljub svoji odmaknjenosti vsako leto skušajo na kar najboljši način praznovati božične praznike in so zato povabili medse podgorske pevce. Kar dva pevca MePZ Podgora, Rudi in Nevenka Pintar, izvirata iz teh krajev. Zbor iz Podgore je pod vodstvom dr. Mirka Špacapana najprej spremljal sv. daritev s peto mašo Alojzija Mava na božične stare slovenske motive in jo obogatil z nekaterimi klasičnimi slovenskimi skladbami, potem pa je dodal še pet pesmi Gallusa, Špacapana, Mava in Ubald Vrabca. Ni manjkala na koncu skupna pesem Sveta noč, ki so jo zapeli tudi vsi poslušalci. Gostoljubni domačini so zamejskim pevcem bili hvaležni in so jim pripravili okusno zakusko kar v zakristiji. Bil je res prijeten božični popoldan.

PD ŠTANDREŽ Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin

Žirovski gostje izvrstni tolmači Goldonijevega humorja

Nedeljsko popoldne, 11. decembra, so v dvorani župnijskega doma v Štandrežu s humorjem napolnili igralci, člani DPD Svoboda iz Žirov, ki so kot četrti gostje nastopili v letošnjem abonmaju ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2005. Niz veseloiger je šesto leto priredilo Prosvetno društvo Štandrež, da bi naša publika spoznala ustvarjalno delo ljubiteljskih dramskih skupin iz matične domovine in da bi s temi nastopi društvo samo okrepilo plodne vezi z gledališkimi družinami iz Slovenije in vzpostavilo nove stike z možnostjo vzajemnih gostovanj. Gostje iz Žirov, lepega hribovskega kraja na tromeji med Primorsko, Notranjsko in Gorenjsko, znanega po tovarni čevljev Alpina, so se prvič predstavili na štandreškem odru in ga popolnoma osvojili s komedijo Sluga dveh gospodarjev slavnega beneškega dramatika Carla Goldonija (1707-1793), ki je s svojo izvirnostjo osvojil svetovne odre. Žirovsko društvo Svoboda je leto praznovalo 50-letnico ustanovitve. Poleg dramske sekcije, ki vsako leto nastudira novo odsko delo, delujejo v njem še likovni, literarni in še kak drug odsek ter pihalni orkester. Kot je razvidno, je tamkajšnje kulturno življenje kar razvejeno. V letošnjem februarju so pod režijsko taktirko Petra Militareva postavili na oder eno izmed najbolj poznanih Goldonijevih del, ki so ga pred leti uprizorili tudi štandreški igralci z odličnim Božidarjem Tabajem v na-

Foto DP

slovni vlogi.

Režiser Militarev je komedijo obarval v burkaške barve in sočnost žirovskih odtenkov, igralce pa spremenil v potujoče komedijante, ki so ravnokar ustavili komedijantski voz, in na njem uprizarjajo humorni splet. S poudarjanjem značajskih nians dramskih likov in zapletenih situacij, v katerih se znajdejo protagonisti, je režiser hotel zabeležiti tudi nekaj grotesknih črt in navezo na tipičnost protagonistov t.i. commedie dell'arte. Nekatere igralko so to željo preveč podčrtale, tako da je njihovo pretirano glasno tarnanje, vzdihovanje in vreščanje učinkovalo kot razglašena nota v homogenosti celotne uprizoritve. Tej je imeniten ritem narekovala vrtoglava igra glavnega protagonista Truffaldina, sluge dveh gospodarjev. Igralec Branko Pečelin je v prebrisanem protagonistu disciplinirano udeležil režiserjevo hotenje. Tudi Vladimir Novak kot Pantalone de' Bisognosi je pravilno orisal

značilnosti Goldonijevega tipiziranega junaka. Vsekakor so vsi igralci pripomogli k uspešnosti predstave, ki si je prislužila dolg aplavz. V njej so bili prava paša za oči pisani kostumi Brede Varl. Varlovi je z eklektično stilizirano uspešno izrazili bodisi razkošnost in značilnost oblek iz 18. stoletja kot tudi prešernost kostumov commedie dell'arte s hudomušnim poudarkom kakega detajla. Skladno z njimi je delovala tudi scena s skupimi rekviziti. Zadnja ponudba letošnjega abonmaja Štandrež 2005 bo v nedeljo, 22. januarja 2006, ob 17. uri. Dramski odsek PD Štandrež bo uprizoril novo igro Hamlet v sosednji vasi Iva Brešana v režiji Jožeta Hrovata, člana SNG Nova Gorica. Premiera bo v soboto, 21. januarja 2006, ob 20. uri. Abonenti si bodo v januarju ali marcu 2006 brezplačno ogledali še izbrano ljubiteljsko predstavo Nedeljskih gledaliških srečanj v SNG Nova Gorica.

IK

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Na pragu življenja

Še par dni do zaključka. Tudi to leto počasi polzi iz rok. Nekateri delamo obračune, veliko pa jih ne dela, verjetno v dokaj pravilnem pričanju, da nima smisla meriti življenja na tak način. Sama sem od najstniških let dalje imela v sebi vedno živo vklesano pot, ki jo človek prehodi v življenju in leta so mi bila vedno tisti ovinki, ki jih srečuješ in ki te tako ali drugače obrnejo.

Načrti, upi, sanje, dobre namere. Spominjam se malih zvečkav izpred toliko let, v katere sem spravljala vse te misli. Česa si želim v novem letu, čemu se moram izogniti in kaj nameravam narediti. In navsezadnje spoznaš, da so želje vedno iste, kot da bi obstajalo le par emocijskih strun, ki so bile ustvarjene zato, da brnijo. Vsakdo, od otroštva do pozne starosti, si želi tega, da bi ga bližnji poznal. Vsakdo si želi občutka, da ima njegovo bivanje na tej zemlji nek smisel. Ob branju različnih misli o namerah za boljši jutri - mogoče je bil to jezuitski pisatelj Anthony De Mello - se mi je najbolj vtisnila v spomin misel o telefonskih govorilnicah: »Če bi vsi imeli samo še en dan na razpolago, potem bi bile vse telefonske govorilnice polne oseb, ki želijo drugim povedati, kako jih imajo rade.« In, čeprav se misel zdi še tako banalna, je tista, ki nosi v sebi bistveno.

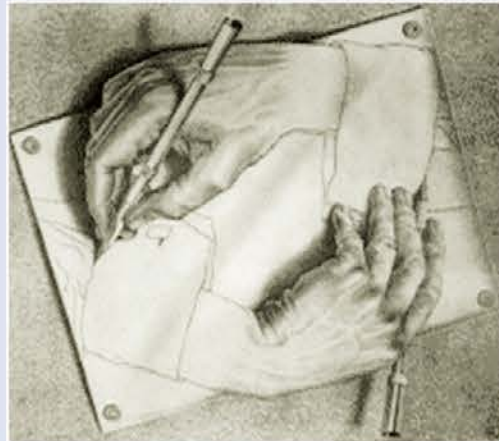
Včeraj mi je to pokazalo dekle, s katero se že nekaj časa nisva spustili v prijateljski pogovor zaradi običajnih napetih službenih strun. Telefon mi zavzoni ravno, ko nekaj snemam, zato so moji odgovori (žal) odsekani. Mislila sem, da me kliče iz službenih razlogov, zato sem presenečena, ko me vpraša, ali bi prišla na

kosilo. In, ko pridem do nje na kavo, spoznam, tako kot že tolikokrat prej, kako to dekle izžareva toplino in odprtost do bližnjega. Ko sem jo v letih opazovala, sem videla, kako skuša vedno ustvariti harmonijo, najti rešitev, poslušati, kogar ima pred sabo. Zato jo je tudi nemogoče ne imeti rad in zato je tudi vsako srečanje z njo požirek življenjskega optimizma.

Pred kratkim mi je Jolka Milič v intervjuju rekla, da bi se sama sicer ne označila za optimistko, da pa ima nekakšna protitelesca v sebi, ki ji preprečujejo, da bi se kakorkoli spuščala v malodušje. Enostavno zato, ker si nič ne pričakuje. O modrosti ne-pričakovanja je pisalo kar nekaj filozofov, budizem ima to kot eno vodilnih načel v življenju. Osvoboditi se

pričakovanj, v določnem smislu tudi želja. Sama sem se vedno spraševala, kako mi sploh uspe se osvoboditi pričakovanj? Želja, načrtov? Kako se uspe ti naravnati na struno življenja "po gladini reke"? Tok življenja gre naprej, le prepustiti bi se mu morali. Vedno pa smo tako osredotočeni na moment, v katerem smo tisti hip, da ne uvidimo širšega načrta. Spominjam se besed prijateljice v si-

vih momentih: "Vedi, da imajo ta obdobja vedno konec, vedno, v vsakem primeru potem spet zasije sonce". In je res. Že neverjetna ženska Hellen Keller (gluhonema in slepa, a s tako voljo do polnega življenja, da si ne moreš kaj, da bi to žensko iz preteklosti naravnost občudoval) je rekla besede, ki se nanašajo na vero v nek širši načrt: "Ko se ena vrata zapro, se druga vedno odpro. Velikokrat pa strmimo v zaprta vrata in drugih sploh ne opazimo". Zaželim si torej obračati pogled vedno proti odprtim vratom.

Pričevanje

Ujeta na Korziki (10)

10. V Bonifaciu vzdušje bistveno manj napeto kot v Bastiji

Še pred temo sva se znašla na drugi strani otoka in najprej sva se sprehodila do mesta, od koder vozijo trajekti proti Sardiniji. Glede na nasprotujoče si informacije, s katerimi sva razpolagala, nisva vedela, ali je pristanišče blokirano ali ne. Med hojo mimo restavracij in bifejev ob obali sem med gosti opazil preveč takih s kislimi obrazi, tako da se mi je že svitalo, koliko je ura. Pristanišče v Bonifaciu je bilo blokirano. Stražilo ga je manj kot deset sindikalistov, vzdušje pa je bilo precej bolj mirno od tistega v Bastiji. O tem, kako in kaj, sva se pozanimala kar pri protestnikih. Najbolj zgovoren med njimi nama je povedal, da je "port" blokirán, to, kdaj ga bodo odprli, pa je odvisno od francoske

vlade.

"Vse ostale informacije dobiva v turistično informacijskem centru," nama je še povedal in opisal najkrajšo pot do tja.

Ko nama je v TIC-u zaposlena delavka povedala, da so pristanišče v Bonifaciu blokirali šele tistega dne, vse dneve prej pa je bilo odprto, sva skoraj "pošizila". "Če bi to vedela prej, če bi nama znal kdorkoli to povedati v terek ali sredo, bi bila zdaj že doma!", je zasikala Jana, a ni prav nič pomagalo.

Ko sem turistično delavko vprašal, kdaj bo po njeni oceni odpeljal prvi trajekt, mi je odgovorila, da najverjetneje šele v ponedeljek, saj bo čez vikend, ki je bil pred nami, težko doseči kakršen koli dogovor.

Malo sva bila poklapana, a ne preveč, saj sva bila vajena že vse-

ga hudega. "Če nič drugega, sva zamenjala zoparno, napeto in hrupa polno Bastijo za čarobni in umirjeni Bonifacio, v okolici katerega je

precej zanimivih pešpoti," sem razmišljal, medtem ko sva hitela proti avtokampu, blizu marine. Po večerji sva šla na sprehod po starem, obzidanem jedru Bonifacia, ki je res prva liga. Čeprav sem bil v tem mestecu že tretjič, me je spet očaralo, vseeno pa sva z Jano z ene od razglednih točk poželjivo zrla v smeri luči, ki so svetile z ne tako oddaljene Sardinije. Žal se nama je Korzika po vsem, kar se nama je dogajalo zadnje dni, pošteno zamerala.

Med vračanjem proti avtokampu sva natančno preverila ponudbo turističnih ladij, ki služijo z vožnjo turistov do sanjskih zalivov in prelepih otokov v bližini. Tuhtal sem o tem, ali obstaja varijanta, da bi šla z barko samo v eno smer do Sardiniji najbližjega

otoka, tam pa bi počakala na podobno turistično barkico iz Sante Terese. Uslužbenka v TIC-u mi je sicer rekla, da kaj takega ni mogoče, a sem bil vseeno odločen, da naslednje jutro malo povprašam ponudnike, kako je kaj s plovbo do Sardinije, oziroma za koliko denarja bi naju zategnili čez, saj razdalja res ni bi-

la ne vem kaj.

V mislih sem imel tudi nekoliko bolj grob scenarij, ki pa bi se ga poslužil le v skrajnem primeru oz. če tudi v ponedeljek ne bi bilo mogoče na Sardinijo: "Če res ne bo šlo drugače, se bova preprosto vkrcala na turistično barkico, po izplutju iz pristanišča pa bom zagrabil kapitana in ga

prisilil, da naju zapelje na Sardinijo, kjer mu bom za uslugo pošteno plačal. Če lahko "oni" nas držijo tukaj pet dni proti najini volji, bo tudi en mornar potrpel tisto urico, dve, a ne?" sem razlagal Jani, ki ni imela nič proti.

/ dalje
Nace Novak

Z 2. strani

Drago Štoka...

Gre vendarle za samostojno politično organizacijo, ki je široko strukturirana na teritoriju in je vse kaj drugega kot lokalna komponenta ene ali druge vsedržavne italijanske stranke ali, kot se dogaja pri nekaterih, skupina par posameznikov znotraj te ali one italijanske stranke."

Takoj po izvolitvi za novega predsednika SSO je dr. Štoka odstopil z mesta predsednika SSK. Kot so nam sporočili s tiskovnim sporočilom, bo stranka najbrž v prvih mesecih novega leta sklicala izredni kongres, na katerem bo izvolila novega predsednika, dotlej pa bo predsedniško funkcijo opravljal deželni podpredsednik Hadrijan Corsi.

Štoka in Pavšič sta pred dnevi že imela prvo srečanje, da bi okvirno programirala pobude v novem letu. Soglasno sta bila za utrditev sodelovanja med obema krovnicima organizacijama. "Sodelovanje med krovnicima organizacijama SSO in SKGZ ter utrjevanje skupnega načrtovanja in nastopanja bo še naprej prioriteta." Slovenska narodna skupnost potrebuje složnost in enotno nastopanje, kjerkoli je to mogoče. Zaradi tega bosta SKGZ in SSO še utrdili logiko dogovarjanja in skupnega reševanja številnih odprtih vprašanj. Na Deželi je končno stekel v operativno fazo tudi zakonski osnutek, ki bo urejal odnose s slovensko manjšino. Prav tako pomemben je zakon, ki ga obravnava Državni zbor RS. Velik izziv predstavlja izvajanje zaščitnega zakona, ki se že leta klavrno zatika ob vsakem koraku. Za vse to je potrebna složnost tudi pri nastopanju na političnem področju. Krovni organizaciji bosta zato še naprej vztrajali na potrebi, da se tudi na tem področju oblikuje prepričljiv in učinkovit model skupnega zastopstva ter da se začne z uresničevanjem sklepov, ki so izšli s programske konference.

OŠ Oton Župančič v Gorici / Božičnica

Šolarji pripravili praznični utrinek

Učenci OŠ Oton Župančič iz Gorice so izkoristili eno izmed delovnih sobot - 17. decembra - za božično prireditev, na katero so povabili predvsem starše in sorodnike. Letos je potekala v obsežnem šolskem atriju, v katerem se je dvigalo svojevratno papirnato božično drevesce. Nanj so šolarji obesili nekaj svojih okusno izdelanih voščilnic. Te male šolske umetnine v različnih tehnikah so bile na ogled tudi na bližnjih mizicah. S prostovoljnim prispevkom je vsakdo lahko eno (ali več) odnesel domov. Ob drevescu so bile tudi "Šolske" keramične jaslice, ki so jih letos in v prejšnjih letih izdelali učenci.

Božično vzdušje je ustvaril skoraj stočlanski šolski zbor, ko je pod taktirko učitelja Martina Srebrničja zapel pet pesmic. Najprej sta se oglasili prikljubljani Kaj se vam zdi in Glej zvezdice božje, eno kitico katere so prevedli in odpeli tudi v italijanščini. Ker otroci že v prvih razredih spoznavajo angleški jezik, so se naučili tudi pesmico o Miklavžu, Santa Claus. V tej praznični idili je z rahlo otožnostjo po zlatem soncu in cvetnih jasad odmevala pesmica Po

polju sneg se beli. Preden je zazvela Sveta noč, najbolj občutena klasična božična pesem, v vseh treh jezikih, ki od-

slikavajo našo stvarnost in tudi šolsko realnost v ulici Brolo, so petošolci dvojezično zaželeli, da bi prihajajoči Božič prinesel veliko miru, ljubezni, nesebičnih misli na bližnjega in sploh prijateljstva med ljudmi.

Tem željam sta voščila dodali še ravnateljica goriškega ravnateljstva Mirka Brajnik in predstavnica Odbora staršev Marjeta Kranner. Ravnateljica je vse povabila, naj si ogledajo jaslice iz keramike, razstavljene v izložbi Katoliške knjigarne na Travniku, s katerimi učenci OŠ Župančič sodelujejo na 1. tekmovalju Presepi in Friuli (Jaslice v Furlaniji), ki sta ga za osnovnošolske otroke priredili Banca di Civildale in Pro loco iz F-Jk s sodelovanjem združenja Societa' Filologica Friulana in pod pokroviteljstvom Dežele F-Jk. Izdelke bo ocenila tričlanska komisija.

Kot nam je povedal učitelj likovne vzgoje Sil-

van Bevcar, so se na natečaj prijavili zadnji trije razredi OŠ O. Župančič, F. Erjavca iz Štandreže, v katerih sam poučuje, in A. Gradnik iz Števerjana. Števerjanski šolarji so svoje jaslice pripravili pod vodstvom likovne vzgojiteljice Nadje Bevcar in jih razstavili v šolskih prostorih. Štandreške jaslice iz žgane gline so dobile zelo primeren kotichek v domači župnijski cerkvi sv. Andreja in bodo tu ostale do Svečnice. Malce manj posrečeno umestitev med mnogimi drugimi božičnimi okraski imajo prav ti-

ste, ki so jih goriški učenci postavili na ogled v Katoliško knjigarno. Kipci so ob strokovnem vodenju učitelja Silvana Bevcarja marljivo zgneteni iz opečne gline, nato pobarvani in natančno glazirani. Ovčke pa so v tehnikah engoba, tj. nekakšna spojitve dveh glin; rdeča v podlagi je polita z belo, ki ima nekaj primesi peska. S praskanjem le-te se ustvari neki naturalistični efekt mehkega volnene-ga kožuščka.

Oglejte si jih, ker so prav lepe!

IK

Zborček OŠ Oton Župančič je pod vodstvom učitelja Martina Srebrničja zapel nekaj božičnih pesmi

MePZ Sedej pel pri maši na hribu sv. Jakoba

Ob dnevu samostojnosti in enotnosti

Prejšnji konec tedna je minilo 15 let od plebiscita o samostojnosti in neodvisnosti Slovenije, na katerem so se državljani odločili za samostojnost. 23.12.1990 so namreč volivci odgovarjali na vprašanje, ali naj Slovenija postane samostojna in neodvisna država. Od 93,2% volivcev, ki so se udeležili referenduma, jih je 95% oz. 85,5% vseh volivcev odgovorilo pritrdilno. Izidi referenduma so bili razglašeni tri dni pozneje, 26.12.1990, na dan, ki je bil razglašen za državni praznik samostojnosti, z letom 2005 pa tudi dan enotnosti. Na ta dan potekajo po Sloveniji razne prireditve; tako se tudi vsako leto zbira prav lepo število narodnjakov pri sv. maši na hribu sv. Jakoba, v kraju Topol pri Medvodah.

Letos je na Štefanovo zvečer pevsko oblikoval sv. mašo in krajši kulturni program mešani pevski zbor F.B. Sedej iz Števerjana pod vodstvom zborovodje Mirka Ferlana in ob glasbeni spremljavi Martine Valentinčič. Povzpeli smo se peš na hrib sv. Jakoba (806 m), ki je poleg bližnje Katarine

priljubljena izletniška točka v vsakem letnem času. Po dobri polurni hoji, v lepi snežni idili, smo dospeli do vrha, kjer stoji cerkva sv. Jakoba. Cerkvica je uvrščena v seznam slovenske kulturne dediščine. Odtod se v lepem vremenu odpira pogled na Polhograjsko hribovje, Ljubljansko kotlino in na slovenske Alpe.

Po sv. maši je sledil pred cerkveno krajši kulturni program, kjer sta poleg ostalih spregovorila takratni predsednik slovenske vlade, evropsanec Ljodje Peterle, ter minister za zdravje Andrej Bručan. Števerjanski župan Hadrijan Corsi je v svojem pozdravu poudaril zakoreninjeno narodno zavest, neizmerno ljubezen do slovenskega petja, v prvi vrsti Števerjancev in pa nasploh vseh Slovencev, ki živijo izven meja države. Spored se je končal ob poslušanju slovenske narodne pesmi, v izvedbi števerjanskega mešanega zbora F.B. Sedej. Na koncu, po predvidnem spustu v dolino, steza je ta čas precej poledenela, je sledila družabnost ob toplu pogrnjeni mizi.

MD

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

Dragi Božiček, ti pišem

V tajnem arhivu Božička, ki je na severnem tečaju dobro skrit očem javnosti in je po veljavnem zakonu o varnosti zasebnih podatkov (privacy) nedostopen medijem ter zaradi tajnosti dokumentov ožigasan s pečatom Strogo zaupno, smo našli na zanimivo pisemce. Posređoval nam ga je naš vir, Globoko grlo, ki tesno sodeluje v Božičkovem birokratskem štabu palčkov in severnih jelenov. Njegova identiteta naj iz varnostnih razlogov ostane prikrita. Pisemce v celoti objavljamo v nadaljevanju. Podvig je še toliko pomembnejši, ker nam je v dokumentu uspelo razvozlati vse omissise in ga zato objavljamo v celoti.

Dragi Božiček! Letos sem bil posebno priden in si zato pričakujem veliko daril. Moje-ga dela žal v Italiji, razen redkih izjem, nisem posebej cenili in ti zato pišem izza majhne sobe z rešetkami v San Vittoreju. Upam, da bo paznik tako dober, da ti bo pisemce dostavil. Zato se njega ob obdarovanju posebej spomni.

Naredil mi boš veliko uslugo, če boš sodniku Clementini Forleo pustil veliko veliko šibo, ker mi je povzročila velike velike skrbi ravno v božičnem času, ko bi morali biti boljše do bližnjih. Po njeni zaslugi sem božični dan preživel v ožjem krogu... preiskovalnih sodnikov. Čutil sem, kako na božični dan izžareva toplina... reflektorja, ki ga uporabljajo za zasliševanja v ožjem krogu. Moja vest je vsekakor kristalno čista, prozorna. Tako kot je bilo prozorno obračanje denarja na banki, ki sem ji predsedoval. Tako prozorno, da ga nihče ni videl razen mene. In, dragi Božiček, pomisli tudi na moje prijatelje. Bili so lojalni in me podpirali. Antonio Fazio, zlat dečko. Prisilili so ga k odstopu samo zato, ker je pomagal meni, svojemu prijatelju. To je krščanska ljubezen. In ne pozabi, da je moj dragi prijatelj Fazio vsako nedeljo v cerkvi. In pridno bere nedeljsko berilo. Tudi njega so začeli zasliševati. Veš, počasi

začenjam verjeti Berlusconi, ki govori o komunističnih sodnikih. In poskrbi tudi za njegovo ženo, ki jo je v prejšnjih tednih skoro zadel kap. Ko je brala italijanske dnevnik, je večkrat zasledila naslove: "Indagati Fazio e Consorte." Pa je mislila, da je tudi sama zabredla v težave zaradi moža: saj veš, poleti je telefonsko večkrat govorila z Ricuccijem, ki je prav tako moj dragi prijatelj. Šlo je za navadne in nedolžne prijateljske pogovore... o lastniški strukturi Rizzolija in Corriereja. No, gospa Fazio si je lahko oddahnila, ko je ugotovila, da (za zdaj) še ni bila vključena v seznam preiskovanih in da je Consorte samo primerek enega od podjetnikov, ki so se skupaj z mano celo poletje igrali na shopping v italijanskih bankah. Dragi Božiček, ne vem sicer, če poznaš gospoda Consorteja, poglavarja zavarovalnice Unipol, ki načeljuje COOP-u oz. Rdečim za drugam. Navadno Consorte pisemc ne pošilja za Božič, ampak

za Novo leto. In, kolikor je meni znano, jih pošilja Dedku mrazu in ne tebi. Upam, da mu tega ne boš zameril. Prosim te, da mu priskoči na pomoč, ker je tudi on trenutno v hudih težavah. Kljub temu da si dopisuje s tvojim neposrednim konkurentom (dragi moj, živimo v obdobju tržne ekonomije), ti ga vseeno pripočam, ker je zlat fant. Tudi on je v škripcih, ker je priskočil na pomoč podpisnemu. Skupaj sva namreč hotela ohraniti italijansko bančništvo v italijanskih rokah: Baski in Nizozemci, ki so hoteli prevzeti italijanske banke, so nam navsezadnje tudi nekoliko antipatični.

V upanju, da me boš razumel in posređoval za čimprejšnjo izpustitev iz zapor, ti zagotavljam, da ima vsa ta zadeva božični nauk: to je zgodba velikega prijateljstva in prijateljskega žrtvovanja med osebami, ki sem jih v pismu omenil in na katere, upam, ne boš pozabil.

tvoj Gianpiero Fiorani

Andrej Černic

1000 in 1 noč na bregovih Nila (6)

Dlakocepstvo pa tako!

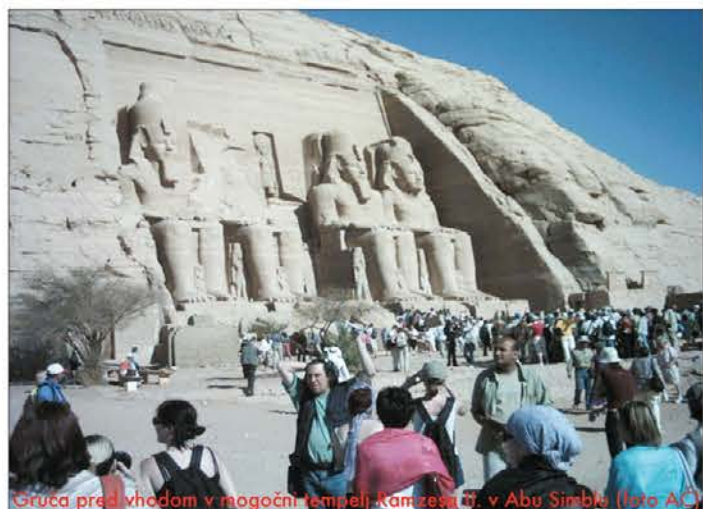
“S tari Egipt niso samo piramide. Vodnik nam je zgodovino starega Egipta vseskozi razlagal v egiptovski angleščini, kar je bilo na začetku nekoliko nenavadno, a je potem postalo ustaljena rutina. Piramide so res samo del antičnega obdobja, ko so vladali faraoni, pa čeprav so najvidnejši in najbolj poznani. Pa tudi najstarejši. Piramide so namreč značilne za prvo obdobje staroegipčanske zgodovine.

urah: mi smo šli seveda s tistim, ki je odrinil ob najbolj nemogoči uri, ob štirih zjutraj. Sledi 300 km dolga vožnja po cesti, speljana mimo puščave. Tako potovanje, poleg obilice spanja na avtobusu, postreže tistim, ki se potrudijo in ostanejo budni, tudi izredno panoramiko sončnega vzhoda nad popolnoma peščeno pokrajino. Kromatični odtenki zlatorumene puščave postanejo pravi biseri v paleti barv, ki se ob dviganju oranžno goreče sončne

tov. Pred glavnim templjem so upodobljene štiri dvajset metrov visoke figure faraona Ramzesa II., ki vlada gornjemu in spodnjemu Egiptu, ter brani meje svoje države. V notranjosti so postavljeni kipi treh božanstev in samega faraona Ramzesa II. (faraoni sami so bili božanstva). Egipčani so tempelj postavili tako, da je sončni žarek vsako leto 20. februarja (Ramzesov rojstni dan) in 20. oktobra (Ramzesovo imenovanje za faraona) hkrati obsijal vse štiri kipe. Umetnost brez primere! Pomislite, kako natančni so morali biti arhitekti in vodje dela. Dlakocepci in pikolovci, da jim ni para! In pomislite na njihove uboge žene in otroke, ki so morali te pikolovce prenašati med štirimi domačimi stenami!

Zanimivo je tudi dejstvo, da je bil Abu Simbel premeščen. Dobe sedno. V šestdesetih letih prejšnjega stoletja je bil namreč dograjen veliki jez, ki je ustvaril ogromno, umetno 500 km dolgo Naserjevo jezero, s katerim so uredili dobavo vode v južnem Egiptu. Zaradi tega posega je Abu Simbelu pretela nevarnost poplav Nila, ki Naserjevo jezero napaja. Zato so tempelj, začenši z letom 1964, dobesedno razgradili in ga v nekaj letih ponovno postavili dvesto metrov dlje od reke in 65 metrov višje. Zaradi tega danes posije sonce na prej omenjene kipe z enodneвно zamudo. Arhitekti današnjega časa so očitno manj dlakocepski od starih Egipčanov.

/ dalje
Andrej Černic

Ostali templji, ki so se ohranili do danes, so “sodobnejši” primerki. Med slednjimi je najbolj poznan Abu Simbel, ki je bil zgrajen 1280 pr. Kr. in je torej 1200 let mlajši od piramid v Gizi. Pot tja vodi iz Asuana jugovzhodno. Za turiste so organizirani konvoji, ki jih spremlja policija in ki sem jih že nekoliko opisal. Omenjeni turistični konvoji štartajo ob točno določenih

mase izriše na jasnem, prebujajočem se nebu južnega Egipta. K templjem Abu Simbel smo prišli ob sedmi uri zjutraj. Sonce je bilo že visoko nad nami, naša stalna klimatska spremljevalka, temperatura okoli 40 stopinj Celzija, pa je že veselo kraljevala nad puščavnato pokrajino. Abu Simbel je eden od simbolov prefinjenosti in dlakocepske natančnosti egipčanskih arhitek-

NOVI PASTIRČKOVI BISERČKI!

OB 60 LETNICI

KNJIGA ZLATE VOLARIČ Z ILUSTRIRANIMI PRIPOVEDMI V RIMI

KNJIGA PAOLE BERTOLINI GRUDINA Z NEŽNO ILUSTRIRANO PRAVLJICO O DOBROTI

Čigava je ta čarobna palica?

Paola Bertolini Grudina

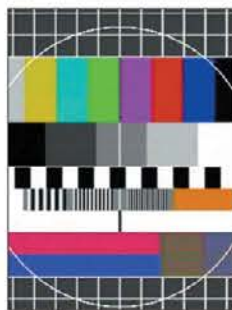
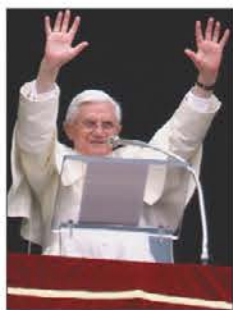
PASTIRČKOV KOLEDARČEK ZA LETO 2006 Z ILUSTRACIJAMI PAOLE BERTOLINI GRUDINA

DOBITE JIH V SLOVENSKEH KNJIGARNAH IN NA UREDNIŠTVU PASTIRČKA

GORICA - TRAVNIK 25 - TEL. 0481 533177 - E-MAIL: MOHORJEVA@ADRIA.COM.IT

OSTANI ZVEST NOVEMU GLASU!

NOVI GLAS JE TVOJ TEDNIK! NAROČI SE NANJ IN PRIDOBİ NOVEGA NAROČNIKA!

POSAMEZNA ŠTEVILKA:
1,00 evro

LETNA NAROČNINA 2006:
Italija: 45,00 evrov
Slovenija: 48,00 evrov
Inozemstvo: 85,00 evrov

Naročniki, ki bodo poravnali naročnino na Novi glas za leto 2006 do 31. januarja 2006, bodo sodelovali pri žrebanju za eno brezplačno potovanje z Novim glasom v Armenijo, ki bo predvidoma v drugi polovici meseca junija 2006.

Obenem si bodo lahko izbrali v dar eno izmed knjig Goriške Mohorjeve družbe s seznama, ki ga bodo prejeli na dom skupno s pošto položnico.

Novi naročniki in naročniki, ki bodo pridobili novega naročnika, bodo prejeli še dodaten knjižni dar.

GORICA: Travnik 25 / tel. 0481 533177 (uprava) / fax 0481 548276 / uprava@noviglas.it
TRST: Ul. Donizetti 3 / tel. 040 365473 / fax 040 775419 / trst@noviglas.it